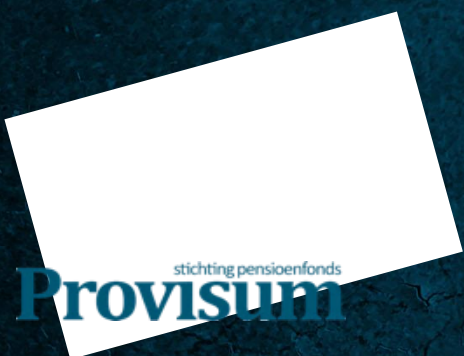

Implementatieplan Wet toekomst pensioenen

2026

1.	Voorwoord.....	5
2.	Inleiding.....	7
3.	Inrichting projectorganisatie en besluitvorming	9
3.1.	Algemeen	9
3.2.	Mijlpalen	14
3.3.	Fondsdocumenten	15
3.4.	Go/no-go voorwaarden	16
4.	Risicoanalyses en beheersingsmaatregelen	19
4.1.	Inleiding.....	19
4.2.	Impactanalyse (wijzigingen in processen nieuwe pensioenregeling)	21
4.3.	Wijzigingen in procesbeheersing.....	24
4.4.	Impact op de governance	24
4.5.	Impact op (uitvoerings)kosten	24
4.6.	Veranderingen in risicomanagement	26
4.7.	Operationele en IT-risico's	27
4.7.1.	Operationele risico's	27
4.7.2.	IT-risico's/Datakwaliteit.....	28
4.8.	Uitbestedingsrisico's	32
4.9.	Financiële risico's	33
4.10.	Juridische risico's en privacy risico's.....	36
4.11.	Politieke risico's.....	38
4.12.	Opinies sleutelfunctiehouders.....	38
4.13.	Oordeel van het bestuur.....	38
5.	Data en datakwaliteit	39
5.1.	Beschikbaarheid data	39
5.2.	Risicoanalyse datakwaliteit	39
5.3.	Fase 1, opzet datakwaliteit	40
5.4.	Fase 2: risico-inventarisatie en -beoordeling	41
5.4.1.	Inleiding	41
5.4.2.	Analyse en beoordeling	41
5.4.3.	Risicobereidheid	43
5.5.	Fase 3: data-analyses en deelwaarnemingen	44
5.6.	Fase 4, rapportage en beoordeling.....	45
5.7.	Fase 5, rapportage externe accountant/IT-auditor (voor invaarbesluit)	47
5.8.	Fase 6, oordeel datakwaliteit door het bestuur	47
5.9.	Partiële beoordeling door DNB.....	47
5.10.	Onderzoek externe accountant na het invaren.....	47
5.11.	Datakwaliteit na invaren.....	48

6.0	Invaren	49
7.	Transitie-FTK.....	76
8.	Transitieplan	77
a.	Inleiding.....	77
b.	Besluitvormingsproces	77
c.	Gemotiveerde toelichting of het Fonds wel of niet afwijkt van het transitieplan.....	79
d.	Transitiecommissie	80
e.	Kenmerken regeling.....	80
f.	Concluderend oordeel	82
i.	Sleutelfunctiehouders	82
ii.	Advies VO	83
iii.	Goedkeuring RvT.....	83
iv.	Bestuursbesluit	84
9.	Communicatieplan.....	85
	Bijlagen.....	86

1. Voorwoord

Voor u ligt het implementatieplan van Stichting Pensioenfonds Provisum, hierna aangeduid als Provisum of het Fonds. Dit implementatieplan is opgesteld vanwege de aanpassing van de pensioenregeling aan de Wet toekomst pensioenen ("Wtp"). Dit plan gaat over de implementatie van de nieuwe pensioenregeling voor Provisum zoals beschreven door de Sociale Partners in het transitieplan.

De Sociale Partners streven naar een evenwichtige overgang van het huidige (FTK) naar het nieuwe pensioenstelsel (Wtp) per 1 juni 2026, zoals overeengekomen in het transitieplan d.d. 31 januari 2025. De Sociale Partners verzoeken Provisum de op de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen in de nieuwe pensioenregeling. De Sociale Partners zijn van mening dat geen van de deelnemers er door de transitie van het huidige naar het nieuwe pensioenstelsel op achteruit mag gaan. In het transitieplan wordt daarom ook beschreven op welke wijze en in welke mate deelnemers die nadeel ondervinden van de overgang naar de nieuwe pensioenregeling worden gecompenseerd.

De aanvaarding/bevestiging van Provisum van de opdracht van Sociale Partners legt de basis voor het implementatieplan. Het Fonds beschrijft in het implementatieplan *hoe* de beheerste en integere transitie Wtp in te vullen op basis van het *wat* zoals beschreven in het transitieplan. Het implementatieplan is naast het invaarsjabloon onderdeel van het verzoek tot invaren aan De Nederlandsche Bank N.V. ("DNB"). Het invaarsjabloon is een verplicht onderdeel van de melding van het voornemen tot invaren. In het invaarsjabloon zijn conform de invulinstructie alle elementen van het invaarbesluit in meer detail dan in het implementatieplan opgenomen.

Het communicatieplan maakt onderdeel uit van dit implementatieplan. Het communicatieplan is een zelfstandig document. Het communicatieplan is opgenomen als bijlage 1.

De opzet van dit implementatieplan is gebaseerd op de op 1 juli 2023 in werking getreden Wet toekomst pensioenen, de Memorie van toelichting en de onderliggende regelgeving en de beleidsuitingen van DNB over het implementatieplan. In het implementatieplan is een beschrijving op hoofdlijnen opgenomen; het is geen gedetailleerd plannings- of projectdocument of compleet plan van aanpak. Hiervoor zijn afzonderlijke documenten opgesteld met gedetailleerde beschrijvingen. Voor details (bases van de besluitvorming) wordt verwezen naar onderliggende documenten, opgenomen als bijlagen, in het bijzonder naar de documenten Besluitvormingsdocument, Risicohouding en Evenwichtigheidsbeoordeling.

De belangrijkste relevante passages over het implementatieplan in de wet, de Memorie van toelichting en het Besluit toekomst pensioenen zijn:

Pensioenwet:

- Artikel 150c. Mijlpalen in transitieperiode
- Artikel 150i. Implementatieplan

Memorie van toelichting:

- Pagina 54 en 55: termijnen na afronding
- Pagina 58 en 59: transitie-ftk
- Pagina 66: collectieve beleggingsrisico
- Pagina 71: opdrachtaanvaarding
- Pagina 74: relatie tot transitieplan
- Pagina 84: methodiek invaren
- Pagina 89: vulling solidariteitsreserve
- Pagina 102: onderbouwing risico's
- Pagina 106: inhoud plan
- Pagina 237: schokken tijdens transitieperiode
- Pagina 268: opdrachtaanvaarding
- Pagina 273: informatieplicht
- Pagina 323: tijdslijnen en toezicht

Besluit uitvoering pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling:

- artikel 46: inhoud implementatieplan (+ toelichting op pagina 65-70 en 143-145)
- Good Practice: Inhoudsopgave implementatieplan pensioenfonds DNB, gepubliceerd 29 juni 2023
- Good Practice: sleutelfunctie risicobeheer tijdens de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel DNB, gepubliceerd: 16 mei 2024
- Good Practice: nadere invulling pensioenbeheer in het implementatieplan DNB, gepubliceerd 1 augustus 2024
- Good Practice: plausibiliteitscontrole modellen en berekeningen Wtp-transitie DNB, gepubliceerd 3 oktober 2024
- Good Practice: stappenplan onderbouwing evenwichtige transitie door pensioenfondsen die beogen in te varen, gepubliceerd 4 februari 2025
- Factsheet Inhoud implementatieplan pensioenfondsen DNB, gepubliceerd 29 juni 2023
- Factsheet Aard en indiening implementatieplan DNB, gepubliceerd 29 juni 2023

Provisum heeft de door DNB op 29 juni 2023 gepubliceerde Good Practice Inhoudsopgave Implementatieplan als checklist gebruikt om te komen tot de eigen beoordeling van complete besluitvorming en zodoende te kunnen borgen dat wordt voldaan aan de wettelijke vereisten ten aanzien van het implementatieplan Wtp volgens artikel 150i Pensioenwet (PW) en artikel 145h Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) en in artikel 46 Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling (Besluit uitvoering PW en Wvb).

2. Inleiding

In het kader van de invoering van de Wet toekomst pensioenen is door de Sociale Partners besloten om de huidige pensioenregeling aan te passen. De Sociale Partners hebben Provisum verzocht om de nieuwe pensioenregeling vanaf 1 januari 2026 uit te voeren en hebben hiervoor op 31 januari 2025 het transitieplan aan het Fonds verstrekt. Als gevolg van het uitstel van de implementatie is de overgang nu voorzien op 1 juni 2026.

Transitieplan

Het transitieplan bevat het besluit tot de transitie van het huidige (FTK) naar het nieuwe pensioenstelsel (Wtp). Het primaat van de besluitvorming over en vormgeving van het transitieplan met daarin de transitiedoelstellingen, maatstaven en bandbreedtes en voorrangregels, ligt bij de Sociale Partners. Het transitieplan is de basis voor de opdracht van de Sociale Partners aan het bestuur van het Fonds.

Het onderliggende streven is de nieuwe pensioenregeling zoveel mogelijk te laten lijken op de huidige pensioenregelingen. De huidige pensioenregelingen worden breed gedragen. Het ligt daarom voor de hand om waar mogelijk de regelingen niet te wijzigen tenzij dat noodzakelijk is op grond van wet- en regelgeving. Dit helpt bij het verkrijgen van draagvlak voor de nieuwe regeling.

Het Fonds heeft de opdracht om een evenwichtige transitie in te richten binnen wettelijke kaders en de afspraken met Sociale Partners. Voor de vaststelling van de kaders is als uitgangspunt genomen, dat:

- de pensioenregeling een aantrekkelijke, marktconforme arbeidsvoorwaarde dient te zijn en dat verzorgingsgedachte en onderlinge solidariteit centraal staan;
- de regeling eenvoudig, uitlegbaar en goed uitvoerbaar is.

Voor de invulling van deze kaders heeft het Fonds 9 doelstellingen geformuleerd. Het Fonds voert deze opdracht uit vanuit een goede financiële positie (binnen de kaders is er nog veel te verdelen; een "overreserve") en met oog voor alle deelnemers (alle regelingen, statussen en leeftijden).

Aan de kaders resp. transitiedoelstellingen hebben de Sociale Partners samen met het Fonds kwantitatieve maatstaven en bandbreedtes toegekend.

De Sociale Partners doen het verzoek om de op 1 januari 2026 opgebouwde pensioenaanspraken en rechten in te varen in de aangepaste pensioenregeling en de deelnemers die nadeel ondervinden van de afschaffing van de progressieve premie en pensioenopbouw hiervoor te compenseren op de in het transitieplan beschreven wijze. Als gevolg van het uitstel van de implementatie is de overgang nu voorzien op 1 juni 2026.

Opdrachtaanvaarding

Het Fonds heeft in de bestuursvergadering van 23 februari 2026 na de eigen beoordeling of de regeling past binnen de doelstellingen, beleidsuitgangspunten en risicohouding van het Fonds, uitvoerbaar is en voldoet aan de wettelijke vereisten en evenwichtig is, besloten de opdracht van de Sociale Partners te aanvaarden en het verzoek tot invaren in te willigen per 1 juni 2026.

Het bestuur is van mening dat Provisum de transitie naar en de uitvoering van de aangepaste pensioenregeling op een beheerste en integere wijze kan uitvoeren en dat de risico's voldoende beperkt zijn of zullen worden. Dit is gestoeld op de risicoanalyse en de inventarisatie van de beheersingsmaatregelen beschreven in dit document. Voorts is het bestuur van mening dat de belangen van alle deelgroepen deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden bij het besluit tot de transitie inclusief het invaren en de compensatie op een voldoende evenwichtige manier zijn gewaarborgd.

Implementatieplan

Op grond van artikel 150i van de Pensioenwet ("PW") heeft het Fonds vervolgens dit implementatieplan opgesteld. In het plan wordt het proces beschreven hoe tot het besluit is gekomen en legt het fonds vast op welke wijze voorbereidingen worden getroffen voor de uitvoering van de gewijzigde pensioenovereenkomst, alsmede de wijze waarop zal worden omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten. Voorts komen de datakwaliteit, technische uitvoerbaarheid, de kosten van de uitvoering aan de orde en worden de risico's in kaart gebracht die met de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel gemoeid zijn alsmede een beschrijving hoe deze risico's beheerst worden. Om volledig in scope te blijven zijn bij het opstellen van dit plan de Good Practices van DNB gevolgd.

Dit implementatieplan wordt na de vaststellingsdatum verzonden naar DNB. Daarnaast wordt het plan door middel van publicatie op de website van het Fonds ter inzage beschikbaar gesteld aan alle deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden.

Als zich naar inzicht van het Fonds ingrijpende onvoorziene omstandigheden voordoen waardoor dit implementatieplan geen accuraat beeld meer geeft, zal het Fonds hiervan mededeling doen aan de Sociale Partners, de Vereniging van Gepensioneerden Provisum ("VVGP"), het Verantwoordingsorgaan ("VO"), de Raad van Toezicht ("RvT") en aan DNB en de Autoriteit Financiële Markten ("AFM") en daarbij aangeven hoe het Fonds besluit te handelen.

3. Inrichting projectorganisatie en besluitvorming

3.1. Algemeen

Het bestuur van Provisum is begin 2021 tot de conclusie gekomen dat een intensieve samenwerking met alle betrokken partijen noodzakelijk is voor een zorgvuldige implementatie van de stelselwijziging. Belangrijk aandachtspunt daarbij was de interactie tussen de Sociale Partners en het Fonds om tot een weloverwogen besluitvorming te komen. Een van de eerste initiatieven was de instelling van de Projectgroep (zie hierna) en het opstellen van een eerste planning door het Fonds en de Sociale Partners. Deze is in de loop van het transitietraject verder verfijnd, maar ook meerdere keren bijgesteld vanwege vertraging in wet- en regelgeving, nieuwe inzichten en capaciteitsproblemen bij de leveranciers van de benodigde invaarberekeningen.

Directeur van het Fonds

De directeur van het Fonds voert de regie op de transitie naar de nieuwe regeling. Hij is voorzitter van de Projectgroep Wtp en de Pensioencommissie. Hij participeert in de Beleggingscommissie en de Werkgroep Wtp. De directeur is op het vlak van de Wtp het gezicht van het Fonds, het eerste aanspreekpunt en escaleert naar het bestuur wanneer de voortgang voor het Fonds dreigt te stokken. De directeur is in deze rol belast met:

- het schakelen tussen de diverse gremia en aanwezig zijn waar afgesproken en/of gewenst bij de diverse gremia binnen en/of buiten het Fonds;
- het bewaken van de volledigheid van de documentatie/vergaderstukken;
- de afstemming met het pensioenbureau;
- het tijdig realiseren van de timelines/mijlpalen;
- het uitzetten van acties bij commissies e.a.;
- monitoring van status en voortgang, alsmede risicobeheersing;
- verantwoording afleggen in elke reguliere (en ad hoc) bestuursvergadering aan het bestuur.

Voor het afleggen van verantwoording werd onder meer gebruik gemaakt van het zgn. Voortgangsdocument Wet toekomst pensioenen, waarin de voortgang van de transitie (stappen en tijdslijnen) in een grote mate van detail wordt behandeld. Het document wordt elk kwartaal geactualiseerd. Dit document is na elke update per kwartaal gedeeld met de Sociale Partners, het bestuur, de overige fondsorganen en de Vereniging van Gepensioneerden Provisum ("VVGPP").

Projectgroep Wtp (Projectgroep)

Er is een Projectgroep ingesteld bestaande uit vertegenwoordigers van de werkgevers, de ondernemingsraden van de aangesloten ondernemingen, het bestuur, het VO, het pensioenbureau, de adviserend actuaris en een externe expert op het gebied van CAO-overleggen en pensioenen. Na afstemming met de betrokken partijen is aan de directeur van het Fonds gevraagd om de projectgroep voor te zitten. Om te komen tot keuzes en besluiten heeft de Projectgroep gezamenlijk de (oriëntatie- en) verkennings- en besluitvormingsfase doorlopen. De Projectgroep vergaderde maandelijks.

De Projectgroep had als doel om:

- partijen te informeren over de inhoud van Wtp en waar gewenst technische aspecten toe te lichten,
- partijen te informeren over de voortgang van het transitietraject,
- partijen te informeren over ("voorlopige") besluiten en
- als klankbord te dienen voor vragen die opkomen in het kader van de te maken keuzes en het transitieplan.

In de Projectgroep zijn geen besluiten genomen. De Projectgroep had de mogelijkheid om experts uit te nodigen om inhoudelijk toelichting te geven op verschillende onderwerpen. Dit waren de vaste adviseurs van het Fonds en/of externe deskundigen die specifiek voor dit project

ondersteuning hebben geboden. De Projectgroep rapporteerde via de directeur aan de gremia van het Fonds. De directeur informeerde de voorzitter of het voltallige bestuur van de VVGP op periodieke basis over hetgeen in de projectgroep is besproken.

Bestuur

De primaire taak van het fondsbestuur is om binnen de kaders van wet- en regelgeving de pensioenovereenkomst prudent en verantwoord uit te voeren en de beheerste en integere transitie van het huidige naar het nieuwe pensioenstelsel vorm te geven. Het fondsbestuur bepaalt in het kader van Wtp met name het beleid ten aanzien van de risicohouding, de beleggingen, de uitvoering, de financiering en de communicatie. Het bestuur neemt voorts de benodigde besluiten met in achtneming van de overeengekomen governance over o.a. de vaststelling van documenten, zoals pensioenreglement, uitvoeringsovereenkomst, ABTN en het strategisch meerjarenplan beleggingen. Het bestuur legt verantwoording af over het gevoerde beleid middels o.a. het jaarverslag en zorgt voor een heldere communicatie over de transitie richting achterban. De taken en verantwoordelijkheden van het bestuur zijn vastgelegd in statuten en reglementen. Het bestuur laat zich in zijn taakuitoefening leiden door een evenwichtige afweging van de belangen van alle direct bij het Fonds betrokken stakeholders (actieve deelnemers, slapers, pensioengerechtigden en werkgevers). Bij de besluitvorming over de implementatie van de Wtp heeft het bestuur een zorgvuldig proces gevolgd, waarbij gebruik gemaakt is van het BOB-model¹. Ter bevordering van een zorgvuldige beeldvorming en oordeelsvorming zijn voor de belangrijke thema's separate sessies gehouden, doorgaans met externe adviseurs om de bestuursleden zo optimaal mogelijk mee te nemen om een weloverwogen besluit te kunnen nemen.

De besluitvorming van dit implementatieplan valt primair onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van Provisum. In de praktijk is het implementatieplan een vastlegging van diverse eerdere onderwerpen die separaat ter besluitvorming zijn voorgelegd en waarvoor een eigen bestuurlijk traject is gevolgd met eigen risicobeoordelingen/opinies van de sleutelfunctiehouders (denk bijvoorbeeld aan datakwaliteit, risicohouding). Deze komen op verschillende onderdelen terug in dit implementatieplan. Het bestuur heeft deze opinies expliciet meegewogen in de besluitvorming over deze deelaspecten. Daarnaast is het bestuur verantwoordelijk voor het opstellen van het communicatieplan. Het bestuur van Provisum baseert het besluit over het implementatieplan inclusief het communicatieplan op een uitgebreid bestuurlijk traject dat de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden.

Sleutelfuncties

Vanaf de start van het Wtp project in 2021 heeft het bestuur de sleutelfunctiehouders betrokken en afspraken gemaakt met de sleutelfunctiehouders over de invulling van hun rol. De sleutelfuncties worden ingevuld door de volgende vervullers:

- risicobeheer, AethiQs;
- actuarieel, AON;
- compliance, TriVu;
- interne audit, Baker Tilly.

Het bestuur heeft de functiehouders om de volgende opinies gevraagd over de juistheid van het besluit:

Functiehouder risicobeheer:

- datakwaliteit;
- risicohouding;
- communicatieplan Wtp;
- juistheid invaarberekeringen en plausibiliteit van de transitie-effecten in combinatie met evenwichtigheid;
- risicoanalyse en beheersmaatregelen.

¹ BOB-model staat voor: Beeldvorming, Oordeelsvorming en Besluitvorming.

Functiehouder actueel:

- datakwaliteit;
- risicohouding;
- juistheid invaarberekeningen en plausibiliteit van de transitie-effecten.

Functiehouder internal audit:

- inrichting transitieproces en (project)governance;
- datakwaliteit;
- communicatieplan Wtp.

Alle opinies en daarin opgenomen aanbevelingen zijn bestuurlijk besproken, inclusief de benodigde opvolging van de aanbevelingen. Er zijn geen inhoudelijke discussiepunten open blijven staan.

Commissies

De bestaande commissies, t.w. de Beleggingscommissie, de Pensioencommissie en de Communicatiecommissie verlenen ondersteuning bij de voorbereiding van de onderwerpen die specifiek op het terrein liggen van de betreffende commissie.

Werkgroep Wtp (1)

Er is de Werkgroep Wtp ("WgWtp") ingesteld, die belast was met het voorbereiden van de besluiten van het bestuur en van de Sociale Partners. Dit betrof o.a. de vaststelling van de risicohouding, beleggingsbeleid, uitkeringsbeleid, solidariteitsbeleid en compensatie. De WgWtp vergaderde aanvankelijk gemiddeld eenmaal in de maand. In de latere fase werd de frequentie opgevoerd naar eenmaal in de twee weken. De WgWtp bestond uit de bestuursleden van de Beleggingscommissie, de functiehouder risicobeheer, de directeur, een vertegenwoordiger van de vermogensbeheerder Anthos Fund & Asset Management B.V. ("AFAM"), Sprenkels als adviseur voor beleggingen en uitvoerder van de berekeningen en de adviserend actuaris AON. De WgWtp stond onder leiding van de voorzitter van de beleggingscommissie.

Overleg Lumera

Er is een gestructureerd overleg met Lumera ingesteld. Lumera is de externe IT-leverancier voor de pensioenadministratie van het Fonds. Het Fonds is zelfadministrerend. Lumera biedt haar klanten als ondersteuning bij de transitie naar het nieuwe stelsel een 'Digital Twin' van de huidige productie omgeving in het IT-systeem AxyLife aan. Er is een kopie maakt van de productie omgeving van Provisum waarin voorgenomen aanpassingen van de regeling van Provisum worden verwerkt en waarmee parallel kan worden gedraaid. Daarmee kunnen met volledige en actuele data de effecten van de voorgenomen pensioenwijziging worden doorgerekend.

In de volgende overleggen tussen Lumera en het Fonds wordt de voortgang geborgd:

- een stuurgroep overleg voor het bespreken van de voortgang en issues, het nemen van besluiten en vaststellen van eventuele escalaties naar het bestuur. Deze stuurgroep is als volgt samengesteld: namens het Fonds de oud-voorzitter van het bestuur en de directeur, namens Lumera de operationeel directeur en de projectleider. De frequentie van het overleg is 4-wekelijks of in afstemming.
- een werkgroep overleg voor het bespreken van de voortgang en het afstemmen van de inhoud op detailniveau, de vastlegging in werkdocumenten en het escaleren naar stuurgroep. Namens het Fonds participeren in de werkgroep de twee actuariële medewerkers en namens Lumera de projectleider en de verantwoordelijke modelleurs c.q. programmeurs. De frequentie van het overleg is wekelijks of in afstemming.

De afronding van de transitie naar het nieuwe IT-systeem vindt in fases plaats die vooraf gedefinieerd en overeengekomen zijn. De rapportage daarover wordt in de stuurgroep besproken en geaccordeerd.

Werkgroep Wtp (2)

Naar analogie van de WgWtp is besloten om een nieuwe werkgroep in te stellen die de regie voert over de twee fases na afronding van het transitieplan, te weten de opdrachtaanvaarding en implementatie. De WgWtp2 heeft tot taak beide fases tot een goed einde te brengen. Dit omvat een zorgvuldige afronding (scope, kwaliteit, kosten) passend binnen de kaders van wet- en regelgeving, het vaststellen van prioriteiten en het monitoren van de tijdslijnen. Daarnaast doet de WgWtp2 een eerste beoordeling of risico's in voldoende mate beheerst worden, resp. stelt oplossingen en/of beheersmaatregelen voor en is het eerste aanspreekpunt voor overleg en escalatie. De WgWtp2 informeert het bestuur over de voortgang, geeft advies en is voorstellig richting het bestuur. De WgWtp2 heeft geen beslissingsbevoegdheid. De besluitvorming verloopt conform de reguliere governance-structuur binnen het Fonds.

De WgWtp2 bestaat uit de voorzitter van het bestuur, de oud-voorzitter van het bestuur, de directeur en een medewerker van het pensioenbureau en staat onder voorzitterschap van de voorzitter. De WgWtp2 wordt aangevuld met bestuurs- en commissieleden en externe adviseurs afhankelijk van het onderwerp.

Een belangrijk uitgangspunt in de aanpak is om de projectactiviteiten en verantwoordelijkheden zo dicht mogelijk in de reguliere organisatie (governance) van het pensioenbureau en bij de andere gremia van het Fonds te beleggen om optimaal gebruik te maken van de kennis en de relaties met derden die al aanwezig zijn. Ook wordt op deze wijze de nieuwe kennis bij de medewerkers geborgd.

In beide genoemde fases worden Sociale Partners tijdens de reguliere afstemmingen in de projectgroep door het bestuur geïnformeerd over en betrokken bij de voortgang.

Het Verantwoordingsorgaan (VO)

Het VO is vanaf het begin van het traject betrokken bij het proces door de vertegenwoordiging in de Projectgroep. Daarnaast is het VO gedurende het gehele traject meegenomen in de verschillende stappen en besluiten. Zo zijn in elke vergadering met het dagelijks bestuur en VO de voortgang en inhoud besproken en zijn er gezamenlijke kennissessies geweest over de transitie.

Het verantwoordingsorgaan heeft een adviesrecht op:

- het voorgenomen besluit tot invaren;
- de beleidsmatige keuzes in dit kader;
- de inzet van het fondsvermogen.

Bij een adviesaanvraag is aan het verantwoordingsorgaan een overzicht verstrekt van de beweegredenen voor het besluit en van de gevolgen voor de deelnemers. Er is onder meer informatie verstrekt aan het VO over:

- de onderbouwing van het toepassen van de vba-methode voor de waardering van de pensioenaanspraken en pensioenrechten en het aanwenden van het vermogen;
- de afspraken met betrekking tot compensatie;
- de initiële vulling van de solidariteitsreserve;
- hoe zal worden omgegaan met arbeidsongeschiktheidspensioen, premievrije voortzetting en nabestaandenpensioen;
- informatie over het besluitvormingsproces;
- de kwantitatieve effecten van invaren;
- de overwegingen en afwegingen van het fonds bij het voorgenomen besluit en een motivering waarom de effecten evenwichtig worden geacht;
- de gewijzigde pensioenovereenkomst;
- de transitie-effecten van de totale transitie in termen van netto profijt en in termen van de pensioenverwachting.

Raad van Toezicht (RvT)

De RvT houdt vanuit de bestaande bevoegdheden toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het Fonds. Meer specifiek ziet de RvT toe op de adequate risicobeheersing en de evenwichtige belangenafweging. De RvT heeft in het kader van Wtp een goedkeuringsrecht inzake het besluit tot interne collectieve waardeoverdracht.

De RvT is gedurende het gehele traject meegenomen. Zo zijn in elke vergadering met het dagelijks bestuur en RvT de voortgang en inhoud besproken en zijn er gezamenlijke kennissessies geweest over de transitie. Bij de goedkeuringsaanvraag is dezelfde informatie verstrekt aan de RvT als hiervoor vermeld is inzake het VO. Daarnaast heeft de RvT in het kader van zijn beoordeling en de gevraagde goedkeuring kennisgenomen van het advies van het VO.

Vereniging van Gepensioneerden Provisum

Provisum heeft een vereniging van gepensioneerden, de VVGP, die voldoet aan de voorwaarden om gebruik te maken van het hoorrecht. Het bestuur heeft de VVGP voorafgaand aan het hoorrecht zoveel mogelijk betrokken bij de besluitvorming en argumentatie daarvan. Zo heeft het bestuur van de VVGP het Voortgangsdokument ontvangen, vindt er periodieke informatie-uitwisseling plaats tussen de directeur en het voltallige bestuur van de VVGP en zijn er presentaties gegeven in o.a. de jaarvergadering van de VVGP. De VVGP heeft gebruik gemaakt van het hoorrecht en heeft voorafgaand aan de definitieve vaststelling een oordeel gegeven over de gemaakte afspraken in het transitieplan. Dit oordeel hebben de Sociale Partners beoordeeld en meegewogen bij de definitieve vaststelling van het transitieplan.

Gewezen deelnemers

De groep van gewezen deelnemers is niet georganiseerd.

Externe partijen

Voor de implementatie van de overeengekomen pensioenregeling is het Fonds in hoge mate afhankelijk van het tijdig en correct operationeel zijn van systemen en processen die zijn uitbesteed aan externe uitbestedingspartners. Deze partijen voeren veelal soortgelijke dienstverlening uit voor meerdere pensioenfondsen. Met uitbestedingspartners zijn op de verschillende projectonderdelen afspraken gemaakt, zowel inhoudelijk als ten aanzien van de doorlooptijd van de implementatie en oplevermomenten.

Sprenkels

Sprenkels beschikt over verschillende disciplines om het Fonds bij de transitie te ondersteunen (actuariaat, investment, risico- en transitie management). De afspraken tussen het Fonds en Sprenkels zijn contractueel vastgelegd. Sprenkels voerde de SAA-, compensatie- en invaarberekeningen uit. Sprenkels heeft zich daarbij tegenover het Fonds verbonden om de werkzaamheden op onafhankelijke wijze in het belang van het Fonds te verrichten en daarbij de zorgvuldigheid in acht nemen die van een professionele en klantgerichte dienstverlener mag worden verwacht. Voor zover van toepassing neemt Sprenkels daarbij de beroepsregels in acht.

AON

AON vervult voor het Fonds de rol van adviseur op het gebied van actuariële vraagstukken en is tevens vervuller van de sleutelfunctie actuariel. Voor die dienstverlening is een contract opgesteld, waarin heldere afspraken over taken zijn vastgelegd. Qua expertise staat AON hoog aangeschreven en zij is vanaf het begin af aan nauw betrokken geweest in de ontwikkeling van Wtp en de beleidskeuzes van het Fonds.

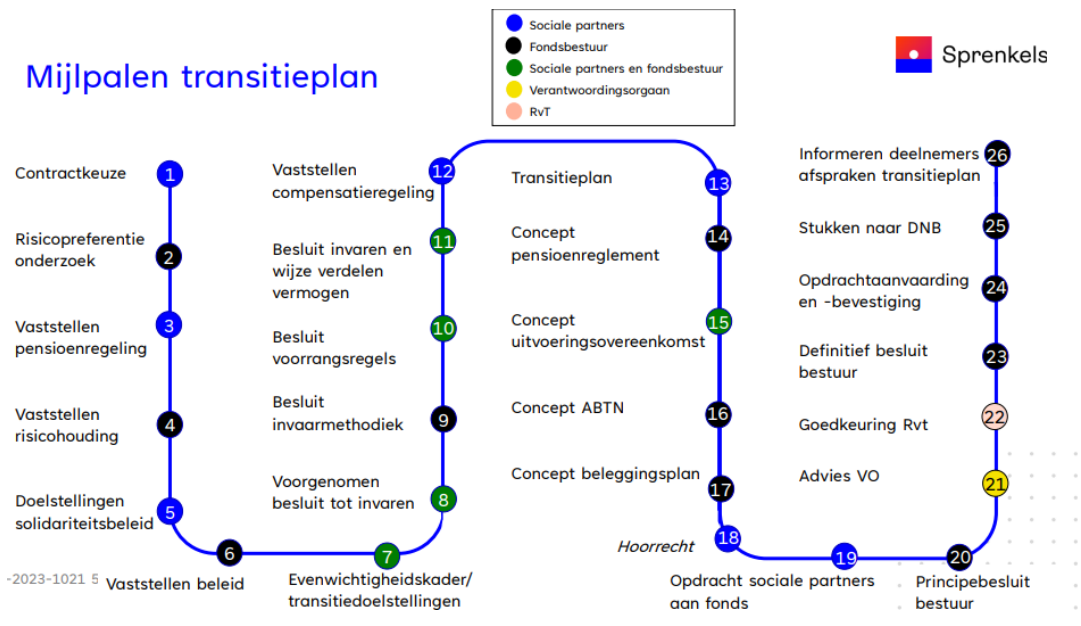
Vermogensbeheer

Het bestuur laat het beheer van de beleggingen van het Fonds door de vermogensbeheerder Anthos Fund & Asset Management BV (AFAM) uitvoeren. De mid- en backoffice is door AFAM uitbesteed aan Caceis. De vermogensbeheerder beheert de beleggingscategorieën en monitort de allocatie naar de rendements- en matchingmodules binnen de afgesproken bandbreedtes.

3.2. Mijlpalen

Algemeen

Het fonds heeft in grote lijnen vanaf het begin de volgende route voor ogen gehad met de hierna genoemde fasen.

Aan de verschillende fasen waren ook opleverdata toegekend. Al snel bleek dat deze niet haalbaar waren als gevolg van achterstanden in de oplevering van berekeningen en documenten door onze externe leveranciers, nieuwe wet- en regelgeving, nieuwe en aanvullende inzichten van de toezichthouders. Allemaal omstandigheden die inherent zijn aan een transitiepad dat onontgonnen en nieuw is. Door de praktijk wijzer geworden zijn er vervolgens naar bevind van zaken aangepaste tijdspladen gehanteerd.

Gedurende het besluitvormingsproces hebben Sociale Partners en het bestuur hun stakeholders regelmatig meegenomen in de stand van zaken om zodoende signalen en zorgen ook vroegtijdig zoveel mogelijk te kunnen wegnemen.

Binnen het transitietraject zijn de volgende fasen onderkend:

- **de oriëntatiefase** met o.a. aandacht voor communicatie, de rol van de directeur, de adviseurs Sprenkels en Ortec, de verkenning van verschillende aspecten van de transitie, zoals de verzekeringsoptie, gegarandeerde indexatie en transitie FTK en risico self assessment. Het primaat van de besluitvorming lag vooral bij het Fonds. Deze fase is afgesloten in 31 december 2021.
- **de verkenningsfase** met o.a. aandacht voor de projectorganisatie, verdieping van kennis en beeldvorming, de toekomst van het Fonds, de keuze van de uitvoerder, de keuze van de regeling, de kaderstelling beleid en eerste denkrichtingen. Deze fase is afgesloten in 16 juni 2022. Het primaat van de besluitvorming in deze fase verschoof meer en meer in de richting van de Sociale Partners.
- **de besluitvormingsfase**, ontwerpen en besluiten o.m. inzake de premie en ambitie, de kenmerken van de nieuwe pensioenregeling, het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten naar de nieuwe pensioenregeling, de compensatie voor de gevolgen van de afschaffing van de doorsneesystematiek en de inrichting van de solidariteitsreserve met als sluitstuk het transitieplan met het verzoek aan het Fonds om in de nieuwe regeling de bestaande pensioenaanspraken- en rechten in te varen en de nieuwe regeling uit te voeren. Het primaat van de besluitvorming lag in deze fase primair bij de Sociale Partners. Deze fase is afgesloten op 31 januari 2025 met de oplevering van het transitieplan.

- **de fase van de implementatie**, deze fase loopt vanaf 1 april 2025 tot het moment van invaren op 1 juni 2026. Bij aanvang van deze fase is het implementatieplan opgesteld. In voorbereiding op de oordeelsvorming hebben de verschillende gremia van het Fonds input en feedback geleverd op het concept-implementatieplan. In het implementatieplan is ook een risicobeoordeling opgenomen die wordt geïntegreerd in de ERB. In de praktijk is het implementatieplan op veel punten een vastlegging van diverse eerdere trajecten die separaat ter besluitvorming zijn voorgelegd. Het bestuur heeft de opinies van de functiehouders expliciet meegewogen in de besluitvorming over deze deelaspecten.

Mijlpalen in het kader van de beoordeling en besluitvorming omtrent de evenwichtigheid van de transitie zijn:

- In 2023 en 2024 zijn de onderwerpen invaren, voorrangsregels, transitiedoelstellingen, compensatie en evenwichtigheid kwalitatief uitgewerkt en besproken.
- In 2024 zijn met Sociale Partners de diverse inzichten besproken ten behoeve van de kwantitatieve onderbouwing van de evenwichtigheid van de overgang naar het nieuwe stelsel.
- In Q3 2024 tot en met Q1 2025 heeft het bestuur de evenwichtigheidsafwegingen ten aanzien van het invaren en de inrichting van de nieuwe regeling in meerdere vergaderingen onderzocht en besproken.
- In januari 2025 hebben Sociale Partners het transitieplan afgerond. In januari 2025 heeft de achterbanraadpleging plaatsgevonden.
- In februari 2025 heeft het bestuur het evenwichtigheidskader vastgesteld. Het evenwichtigheidskader dient ter onderbouwing en verantwoording van de genomen besluiten gedurende de transitieperiode en bij invaren.
- In maart 2025 heeft het bestuur het document Beoordeling evenwichtigheid transitie goedgekeurd.
- In februari 2026 heeft het bestuur het updated document Beoordeling evenwichtigheid transitie goedgekeurd na vele gesprekken met DNB.

Het bestuur van het Fonds baseert het besluit over het implementatieplan inclusief het communicatieplan op een uitgebreid bestuurlijk traject dat de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden. Het bestuur is van mening de transitie naar de nieuwe pensioenregeling op een beheerste en integere wijze te kunnen uitvoeren en dat de risico's voldoende beperkt zijn of zullen worden. Deze overtuiging is gestoeld op de risicoanalyse en de inventarisatie van de beheersingsmaatregelen beschreven in dit plan. Voorts is het bestuur ervan overtuigd dat de belangen van alle (gewezen) deelnemers en gepensioneerden en van de werkgevers bij het besluit tot de transitie inclusief het invaren en de compensatie op voldoende evenwichtige manier zijn gewaarborgd.

Het VO heeft geen adviesrecht en de RvT heeft geen goedkeuringsrecht ten aanzien van het vaststellen van het implementatieplan omdat het implementatieplan een informatiedocument is en geen voorgenomen bestuursbesluit. Vanuit het reguliere toezicht is het implementatieplan wel besproken met de RvT en zijn de opmerkingen en suggesties van de RvT meegenomen bij het opstellen van het document.

Dit eerste implementatieplan en het communicatieplan zijn besproken en vastgesteld in de bestuursvergadering van 28 maart 2025. Het tweede implementatieplan ligt voor in de bestuursvergadering is schriftelijk door het bestuur goedgekeurd op xx maart 2026.

Dit implementatieplan wordt, samen met het invaardossier door middel van het indienen van het meldingsformulier 'invaarbesluit en implementatieplan' via DLT bij DNB ingediend.

3.3. Fondsdocumenten

De fondsdocumenten statuten, pensioenreglement, uitvoeringsovereenkomst, uitbestedingsovereenkomsten, SLA's en ABTN zullen waar nodig worden aangepast.

Vastgesteld is dat er in de statuten geen bepalingen zijn opgenomen die een beperking opleveren voor het bestuur om de opdracht van de Sociale Partners te aanvaarden.

Er is een concept van de nieuwe uitvoeringsovereenkomst, die in werking zal treden per 1 juni 2026, opgesteld.

3.3 Nog te nemen stappen

In de maanden tot aan het transitiemoment zullen o.m. de volgende activiteiten uitgevoerd worden:

- Structurele monitoring van de voortgang implementatie binnen het Fonds en bij de uitbestedingspartijen;
- Monitoring van transitie-effecten en borgen dat deze binnen de gestelde bandbreedtes van de maatstaven bij de transitiedoelstellingen blijven;
- Mogelijk opnemen van aanvullende acceptatiecriteria voor go-no go momenten en eventuele nieuwe terugvalopties en/of aanvullende assurance mogelijkheden op basis van voortschrijdend inzicht;
- Voorbereiden en uitvoeren transitiecommunicatie;
- Voorbereiden en in uitvoering nemen van de nieuwe pensioenregeling;
- Fondsdocumenten opstellen en vaststellen (o.a. pensioenreglement, uitvoeringsovereenkomst, ABTN, beleggingsbeleid);
- Beheersingskaders aanpassen op nieuwe pensioenregeling o.a. assurance scope uitbestedingen;
- Nieuwe dienstverleningsovereenkomsten en/of SLA-overeenkomsten afsluiten met uitbestedingspartijen;
- Beheersen datakwaliteit (stay clean) en toetsen datakwaliteit net voor invaarmoment;
- Actualisering van de risicoanalyse(s);
- Evalueren actuariële grondslagen;
- Evalueren, eventueel bijstellen beleggingsbeleid en transitie-allocatie van de beleggingsportefeuille.

3.4. Go/no-go voorwaarden

Alvorens het voornemen om op 1 juni 2026 in te varen om te zetten in een besluit om daadwerkelijk over te gaan naar de nieuwe regeling dient aan een aantal go/no-go voorwaarden te zijn voldaan. Als niet aan deze voorwaarden wordt voldaan, zal het niet haalbaar zijn om op 1 juni 2026 in te varen.

Voorafgaand aan het go/no-go moment dient in elk geval te zijn voldaan aan de volgende vereisten:

- alle formele fondsdocumenten die aangepast dienen te worden (waaronder pensioenreglement, ABTN, uitvoeringsovereenkomst), zijn conform de reguliere governance-route vastgesteld;
- alle actuariële grondslagen zijn geëvalueerd en waar nodig opnieuw vastgesteld;
- alle overeenkomsten met uitbestedingspartijen zijn geactualiseerd naar de dienstverlening voor de nieuwe pensioenregeling;
- de uitkomsten van de transitieberekeningen op basis van de meest recente scenarioset van DNB (2e kwartaal 2026) passen binnen de gestelde bandbreedtes op de wettelijke maatstaven;
- AxyLife is operationeel (qua systemen, processen (waaronder ook ISAE-opzet en bestaan) en organisatie/medewerkers) gereed voor het uitvoeren van de regeling, waarbij eventuele 'workarounds' geaccepteerd zijn door het bestuur;
- De vermogensbeheerpartijen (AFAM, Caceis en State Street) zijn operationeel (qua systemen, processen en governance) gereed voor het uitvoeren van de (nieuwe) processen (waaronder ook ISAE-opzet).

In de bestuursvergadering van 17 april 2026 wordt beoordeeld of er een go of no-go is om in te varen op basis van de hiernavolgende voorwaarden. Er kan besloten worden om de beslissing van de go of no-go uit te stellen naar een nader te bepalen vergadering als het bestuur meent dat alsnog voldoende zekerheid verkregen kan worden dat dan wel aan de validatiecriteria is voldaan. Dit zou als consequentie hebben dat de verzenddatum van de transitiecommunicatie verschoven wordt.

De beslisriteria zijn:

- uit de (voorlopige) bevindingen van DNB blijken naar het oordeel van het bestuur geen onoverkomelijke bevindingen die ertoe kunnen leiden dat er geen goedkeuring aan het invaarbesluit gegeven wordt.
- eventuele opmerkingen van AFM zijn verwerkt in het communicatieplan Wtp.
- de inrichting van Lumera (Digital Twin Provisum) is volledig gereed, getest en akkoord bevonden door het Fonds.
- er is een onafhankelijke assurance op de juistheid van de invaarberekeningen die plaatsvinden in het pensioenadministratiepakket (AxyLife). Hierbij wordt de Good Practice van DNB inzake assurance verklaringen ten aan van nieuwe/aangepaste IT-omgeving samenhangend met de pensioen transitie nadrukkelijk in aanmerking genomen. De vorm waarin deze assurance wordt verkregen wordt in een later stadium bepaald. De assurance wordt uitgevoerd door BakerTilly.
- de actuariële juistheid en volledigheid van de rekenregels die gebruikt worden in AxyLife zijn aangetoond en akkoord bevonden door bestuur en sleutelfunctiehouder actuariael.
- alle acties uit de actielijst Datakwaliteit zijn afgerond (get clean) en de datakwaliteit (stay clean) is aangetoond.
- het pensioenbureau is operationeel gereed met betrekking tot beantwoording van mogelijke vragen naar aanleiding van de transitiecommunicatie.
- de eventuele restrisico's zijn inzichtelijk gemaakt en naar mening van het bestuur in voldoende mate beheerst.

Er moet volledig aan deze voorwaarden voldaan zijn. Indien dit niet het geval is dan wordt het invaarmoment uitgesteld tot een nader te bepalen datum na 1 juni 2026 (rekening houdend met eventuele verplichtingen van de toezichthouders). Dit neemt niet weg dat er altijd ruimte zal zijn om met uiterste prudentie af te wegen of de hiaten van dien aard zijn dat alsnog tot starten met de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling kan worden overgegaan, bijvoorbeeld met workarounds of extra-comptabele berekeningen. Voorwaarde is dan wel, dat er voorafgaand aan de eerste signalering dat een en ander niet volgens plan verloopt, een plan B is opgesteld waarvan de werking is vastgesteld.

Alhoewel het Fonds de voorkeur heeft om op transitiemoment alle rekenregels ten aanzien van het invaren volledig ingericht te hebben in het pensioenadministratiesysteem (AxyLife), is het niet noodzakelijk dat deze regels op 1 juni 2026 operationeel zijn. Het werkelijk invaren (invoeren van de mutatie 'invaren' (of soortgelijke benaming) vindt feitelijk niet op 1 juni 2026 plaats (wel altijd *per* 1 juni 2026). Dit leidt ertoe dat er ruimte is om het pensioenadministratiesysteem nog gereed te maken in de periode tot aan ca. medio juli 2026. Voorwaarde is wel dat er een zeer grote mate van zekerheid is dat de inrichting van het pensioenadministratiesysteem in die periode ook definitief (volgens reguliere change-proces) plaatsvindt. Mocht uit de beoordeling van het bestuur blijken dat dit niet het geval is, dan zal gekozen worden voor uitstel van de transitiedatum.

Daarnaast zijn de afspraken met de Sociale Partners van toepassing om met elkaar in overleg te treden wanneer de dekkingsgraad zich op een niveau van resp. onder 120% en boven 175% bevindt. Tijdens het proces heeft het Fonds de bandbreedte zelf nog nauwer gedefinieerd t.w. tussen een dekkingsgraad van 143% en 175%. Onderdeel van het overleg is het besluit om het transitiemoment al dan niet uit te stellen. Daarvoor heeft het Fonds een monitoringssysteem voor ogen waarbij deze grenzen en de transitie-effecten aan het eind van ieder kwartaal opnieuw worden berekend en getoetst aan deze grenzen en de bandbreedtes van de kwantitatieve

maatstaven. In de laatste maand voor invaren wil het Fonds dit proces nog fijnmaziger inrichten waarbij de effecten aan het eind van iedere maand, bij de dan geldende dekkingsgraad, worden herijkt en beoordeeld.

Het bestuur van het fonds houdt de Sociale Partners, het VO, de RvT en DNB op de hoogte van de besluitvorming in het kader van de go/no go momenten.

4. Risicoanalyses en beheersingsmaatregelen

4.1. Inleiding

Voor een goede en beheerste overgang naar het nieuwe pensioenstelsel is risicomanagement cruciaal. Een goed ingericht risicomanagement waarborgt het identificeren van relevante risico's en stelt het fonds in staat om adequate beheersmaatregelen toe te passen.

Het risicomanagement vormt binnen het Fonds een integraal onderdeel van de bedrijfsvoering en vormt de basis voor de besluitvorming en uitvoering op zowel strategisch, tactisch als operationeel niveau. Het effectief beheersen van risico's draagt bij aan de realisatie van de doelstellingen van het Fonds. De verschillende risicogebieden worden in onderlinge samenhang beoordeeld. De wijze waarop het integraal risicomanagement is ingericht, is vastgelegd in de Eigen Risico Beoordeling (ERB) van het Fonds. De ERB vormt het kader waarbinnen het integraal risicomanagement wordt uitgevoerd. Het risicomanagement binnen Provisum is ingericht volgens het 'Three Lines of Defence Model'. De eerste lijn wordt gevormd door het bestuur, de bestuurscommissies en het pensioenbureau. Het bestuur van het Fonds is beleidsbepalend en draagt de eindverantwoordelijkheid voor het risicomanagement. De bestuurscommissies bestaande uit de Beleggingscommissie, Pensioencommissie en de Communicatiecommissie, en het Dagelijks Bestuur (DB) hebben een uitvoerende en monitorende verantwoordelijkheid voor het risicobeheer. Het pensioenbureau van het Fonds heeft een faciliterende rol in het uitvoeren van risicomanagement werkzaamheden ten behoeve van de bestuurscommissies en het bestuur.

De tweede lijn wordt gevormd door de sleutelfuncties risicobeheer, actuarieel beheer en compliance. De sleutelfunctie risicobeheer heeft een toetsende, onderzoekende, en adviserende rol richting de bestuurscommissies en het bestuur. Het houderschap van de functie risicobeheer is belegd bij een van de bestuursleden. De sleutelfunctiehouder risicobeheer rapporteert door middel van de kwartaalrapportage (materiële) bevindingen en aanbevelingen in relatie tot risicomanagement aan het bestuur. De functie van vervuller wordt ingevuld door een externe partij t.w. AethiQs. De functiehouders compliance is verantwoordelijk voor het stimuleren van en toezien op naleving van geldende maatschappelijke normen en wettelijke en interne regels. De functie vervuller en compliance officer is de externe partij TriVu, die tevens de functie vervult van privacy officer. Het Fonds heeft de sleutelfunctie actuarieel beheer uitbesteed aan de certificerende actuaire. De sleutelfunctie actuarieel beheer ziet erop toe dat het verzekeringstechnische risicobeheer doeltreffend wordt toegepast.

De derde lijn wordt gevormd door de sleutelfunctie interne audit. Het houderschap van de sleutelfunctie interne audit wordt ingevuld door een van de bestuursleden. Baker Tilly is aangesteld als vervuller van de sleutelfunctie. De derde lijn toetst o.a. of het risicomanagement in de eerste en de tweede lijn volgens het vastgestelde (IRM-)beleid van Provisum wordt uitgevoerd. Het bestaande integraal risicomanagementraamwerk vormt het fundament voor de risicoanalyses die ten aanzien van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel worden uitgevoerd.

Na de transitie wordt het risicoraamwerk aangepast aan de nieuwe regeling, inclusief de identificatie en beoordeling van de aangepaste risico's en beheersmaatregelen, zodanig dat ook na de Wtp-transitie het risicomanagementproces een beheerste en integere bedrijfsvoering borgt.

Dit hoofdstuk is opgebouwd volgens de Good Practice van De Nederlandsche Bank². Deze indeling volgens deze Good Practice brengt focus, overzicht en samenhang in de (beheersing van) risico's. Eerst wordt er een beschrijving gegeven van de belangrijkste wijzigingen van de belangrijkste bedrijfsprocessen binnen het Fonds en bij Lumera en van de vermogensketen. Vervolgens wordt er ingegaan op de wijzigingen in de procesbeheersing en het risicomanagement. Daarna zal de impact van de transitie op de governance en de kosten behandeld worden. Vervolgens wordt er aandacht besteed aan de risico('s)-analyse en beheersmaatregelen inclusief een uiteenzetting

² <https://www.dnb.nl/voor-de-sector/open-boek-toezicht/sectoren/pensioenfondsen/verzamelpagina-transitie-wet-toekomst-pensioenen/implementatieplan/good-practice-inhoudsopgave-implementatieplan-pensioenfondsen/>

over de veranderingen in het risicomanagement en de Risk Self Assessment Wtp, waarbij ingezoomd zal worden op:

- de IT en operationele risico's;
- de uitbestedingsrisico's, de financiële risico's;
- de juridische en privacy risico's en
- de politieke risico's.

Het hoofdstuk wordt afgesloten met de rol van de functiehouders en het oordeel van het bestuur. Voor de toetsing van de plausibiliteit van de berekeningen wordt verwezen naar paragraaf 8.2.

4.2. Impactanalyse (wijzigingen in processen nieuwe pensioenregeling)

Processen binnen het Fonds

Provisum heeft in verband met de implementatie van de Wtp een inschatting gemaakt van de impact die de implementatie heeft op bestaande processen binnen het Fonds. De geschetste veranderingen vinden voor de transitie plaats. Eenmaal aangepast worden er geen nieuwe wijzigingen verwacht als gevolg van de nieuwe regeling. De volgende processen worden onderscheiden:

• **Deelnemersprocessen:**

- de aanmelding en registratie van nieuwe deelnemers vanuit de werkgevers (100% straight through processing);
- de maandelijkse mutaties zoals het aanvragen, toekennen en herzien van uitkeringen zoals het ouderdomspensioen, nabestaandenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen. Deze mutaties zijn minder dan 1% van het totaal aantal mutaties;
- de registratie en het beheer op rechtsbepalingen dan wel life-events (zoals bijvoorbeeld scheiden of samenwonen);
- het uitbetalen van lopende en nieuwe uitkeringen en het beheer op de daarbij behorende betaalgegevens;
- het uitvoeren van individuele waardeoverdrachten.

Gestreefd wordt naar een volledige automatiseringsgraad met een zo laag mogelijk risico op (menselijke) fouten. Gezien het feit dat gedurende de voorbereiding (Digital Twin) hier reeds aan wordt gewerkt en omdat deze processen niet of nauwelijks wijzigen is de impact op deze processen beperkt.

• **Pensioenadministratie:**

- Het registreren en administreren van de pensioenvermogens (op basis van premiebetalingen en behaalde rendementen). Het pensioenbureau gebruikt hiervoor de IT-toepassing van Lumera. In het softwarepakket AxyLife zijn o.a. de toepassing van de door het Fonds vastgestelde regels om rendementen toe te delen aan de persoonlijke pensioenvermogens van deelnemers, de solidariteitsreserve en andere reserves opgenomen;
- het opleveren van de financiële informatie om de deelnemers conform wettelijke eisen te informeren.

De impact op dit proces is groot en komt in het vervolg aan de orde. Een mitigerende factor is dat de partiele beoordeling door DNB op de datakwaliteit in positieve zin is afgerond.

• **Werkgeverprocessen:**

- het ontvangen en verwerken van de maandelijkse pensioenpremies vanuit de werkgever;
- debiteurenbeheer en administratieve afhandeling hiervan.

Er vinden wel wijzigingen plaats, maar deze leiden slechts tot beperkte aanpassingen in de onderliggende premie-administratie en hebben een minimale impact op de pensioenuitvoeringsprocessen. Uiteraard wordt hierover tijdig met de werkgevers over gecommuniceerd.

• **Vermogensbeheer:**

- de lifecycle-samenstelling doet de verdeling matching/return beperkt verschuiven naar meer return portefeuille. Dit zal niet leiden tot aanzienlijke issues in de transitie van de portefeuille. De tijdelijke invulling van de LDI-portefeuille om het renterisico van de voorziening van pensioenverplichtingen voor 100% af te dekken wordt opgeheven;
- de huidige rapportages gaan vooral over de dekkingsgraadontwikkeling van het Fonds. In de nieuwe situatie gaat dit vooral om het inzichtelijk maken van de waardeontwikkeling van de persoonlijke vermogens en of het verwachte pensioen past bij de vooraf vastgestelde risicohouding per cohort;

- maandelijks wordt de waarde van de portefeuille bijgesteld ten behoeve van bijsturing van de portefeuille op overeengekomen bandbreedtes en risicolimieten (risicohouding);
- er blijft sprake van één beleggingsportefeuille met beschermings- en overrendement, welke via verdeelregels (indirecte methode) wordt toebedeeld aan de individuele pensioenvermogens van de (gewezen) deelnemers;
- er is een verbindingsfunctie nodig om de behaalde rendementen over de individuele en collectieve kapitalen te kunnen verdelen en te kunnen rapporteren aan o.a. deelnemers en DNB. Dit is een nieuw proces voor het pensioenbureau, Lumera, AFAM en Caceis. Er is een analyse uitgevoerd op de impact van hiervan.

Per saldo wordt ingeschat dat de impact beperkt is.

• **Actuariële processen:**

- de actuariële processen en de bijbehorende systeem-ondersteuning wijzigen qua inhoud. Een deel komt te vervallen en er komen andere processen met andere informatie- 'output' voor in de plaats, zoals:
 - Van DB naar DC ofwel: van voorziening verplichtingen naar beleggingen en verwacht rendement;
 - Nieuw risicodelingsmechanisme om schokken op te vangen;
 - Verdeling beleggingsrendementen over leeftijdscohorten.

• **Communicatie:**

Hier zijn twee fases te onderscheiden:

1. voor de transitie

In het communicatieplan is beschreven wat, hoe en wanneer met de deelnemers over de overgang naar de nieuwe regeling wordt gecommuniceerd. Er wordt grotendeels gebruik gemaakt de bestaande informatiekkanalen met ondersteuning van de communicatieadviseur met wie al jaren wordt samengewerkt. Daarnaast is in het plan inhoudelijk in grote mate van detail uitgewerkt wat en wanneer er met de deelnemers wordt gedeeld. Ingeschat wordt dat de impact beperkt is.

2. na de transitie

In de wet- en regelgeving en uitingen van de toezichthouders is aangegeven wat er verwacht wordt ten aanzien van de informatie die verstrekt moet worden aan de deelnemers (zowel voor, bijvoorbeeld het voorlopige transitieoverzicht, als) na de transitie. De cijfermatige basis voor deze communicatie wordt opgeleverd door de pensioenadministratie, Lumera (zie hiervoor). Zo is bijvoorbeeld de oplevering van de benodigde bedragen voor de (voorlopige) transitie-overzichten, het UPO en de kassabon onderdeel van de opleveringsplanning van Lumera. De wijze waarop het Fonds de verplichte resp. aanvullende informatie gaat delen met de deelnemers wordt nog onderzocht. Een eerste onderzoek en contact met een gespecialiseerde partij op dit terrein in combinatie met de mogelijkheden die Lumera nu reeds kan bieden, indiceren dat de impact om de communicatie, op correcte, duidelijke, evenwichtige en tijdige wijze te kunnen leveren, beperkt is.

Processen Lumera

Het Fonds is zelfadministrerend en maakt voor de eigen pensioenadministratie gebruik van de IT-oplossing AxyLife van aanbieder Lumera. Deze IT-oplossing wordt niet vervangen, maar uitgebreid van een FTK naar een FTK en Wtp omgeving (de Digital Twin). Daardoor ondergaat de pensioenadministratie geen datamigratie als gevolg van de transitie naar de Wtp. Dit komt de beheersbaarheid van de transitie ten goede en is belangrijk bij de beheersing van de daardoor beperktere operationele en IT-risico's.

Als gevolg van de kenmerken van de nieuwe pensioenregeling dienen bestaande geautomatiseerde processen binnen de administratie te worden aangepast. Deze kenmerken zijn onder andere de jaarlijkse aanpassing van de uitkeringen, de nieuwe berekeningen van individuele/collectieve kapitalen en het toekennen van rendementen. De verantwoordelijkheid voor het inbouwen van deze processen ligt bij Lumera. Dit raakt de geautomatiseerde deelnemers- polis- en kapitaaladministratie.

De transitie naar de nieuwe administratie verloopt middels de Digital Twin, waarbij een kopie van de huidige productieomgeving van Provisum wordt gemaakt. Lumera voert de noodzakelijke functiewijzigingen uit bij deze Digital Twin, waardoor de gewijzigde processen direct van toepassing zijn. Deze vorm brengt als voordelen mee dat:

- gerekend kan worden met de gehele populatie met feitelijke, actuele, volledige data en rekenregels (validatie);
- een gedetailleerde analyse van de uitwerking van de nieuwe regeling en effecten inzichtelijk kan worden gemaakt, zowel op geaggregeerd als individueel niveau;
- effecten op de uitvoering vroegtijdig kunnen worden gesignaleerd (operationeel, financieel e.d.);
- het een verantwoording achteraf oplevert (audit-trail vanuit één bron; single point of truth);
- achteraf (TWK) corrigeren mogelijk is, want de transitie wordt binnen één en hetzelfde systeem doorgevoerd en werkt met berekende begin- en eindstanden.

Een belangrijk voordeel is dat er niets in de bestaande geautomatiseerde pensioenadministratie wordt aangepast, hetgeen optimaal bijdraagt aan de zekerheid en continuïteit van de uitvoering van de huidige regelingen en de risico's van de datamigratie aanzienlijk vermindert.

Bovendien geldt dat de administratieomgeving bekend is voor het pensioenbureau, de administratie snel aangepast kan worden na besluitvorming, de doorlooptijd beperkt en aanpak kostenefficiënt is.

Het Fonds heeft voor de maakbaarheid en haalbaarheid van de nieuwe IT-systeem en processen in de pensioenadministratie (de Digital Twin) de volgende doelstellingen geformuleerd:

- Het realiseren van een werkend en getest pensioenadministratie systeem voor de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling;
- Het (voorafgaand aan de transitie) kunnen simuleren/proefdraaien in de nieuwe systeemomgeving op basis van recente productiedata;
- Inzichtelijkheid verschaffen voor, tijdens en na de transitie aan alle stakeholders op het gebied van de individuele deelnemers, leeftijdscohorten en Fonds, rendementsberekeningen, mutaties in de solidariteitsreserve, diverse parameters zoals terugwerkende kracht mutaties en communicatie.

Fase	Omschrijving	Start	Einde	Status	Afgerond
1 ^e fase	Verkenningfase	Juli 2022	Oktober 2022	19/10/22 gereed	100%
2 ^e fase	Prototype/onderzoeksfase	Oktober 2022	Januari 2023	27/12/22 gereed	100%
3 ^e fase	Analyse fase	Januari 2023	December 2024	31/03/23 gereed	100%
4 ^e fase	Inrichtings- en test fase	Juli 2023	1 april 2026	IT gereed op 01/04/26	90%
5 ^e fase	Besluit- en implementatiefase		April 2026	1 juni 2026	
6 ^e fase	Omzetting van DT in gewone productie		01 juni 2026	1 juni 2026	

Deze projectplanning is op hoofdlijnen. Provisum heeft in een meer gedetailleerd overzicht uiteengezet welke activiteiten uitgevoerd dienen te worden tot aan de transitiedatum (zie o.a. memo IT-readiness). Hierin zijn deadlines beschreven voor de aan te leveren specificaties door Provisum, de opleverdatum voor Lumera, de deadline voor testwerkzaamheden en de beoogde einddatum per projectstap. Hierin is onderscheid gemaakt naar de onderwerpen 'Invaren', 'Maandafsluiting', 'Aanpassen mutaties', 'Jaarafsluiting', 'Interfaces', 'Rapportages' en 'Afsluitfase'.

Lumera kiest ervoor om geen uniform model te bouwen, maar dit per klant te doen gebaseerd op fonds-specifieke specificaties. Provisum was aanvankelijk een van de koplopers bij Lumera. Omdat de oplevering van de berekeningen, die de basis vormen voor de specificaties, trager is verlopen, zijn er inmiddels fondsen die "voor liggen" qua ontwikkeling van het nieuwe IT-systeem op Provisum of zich min of meer in dezelfde fase van de conversie bevinden en vergelijkbare nieuwe regelingen willen implementeren. In combinatie met het frequent formeel c.q. informeel

overleg met de andere fondsen, groeit de kennis, de ervaring en de learning curve van de benodigde aanpassingen in een snel tempo, hetgeen een belangrijke risico-reducerende factor is.

4.3. Wijzigingen in procesbeheersing

Binnen het Fonds

De huidige procesbeheersing is binnen Provisum geborgd middels het AO/IC-dashboard, waarin de monitoring van de (financiële) primaire processen iedere maand wordt bijgehouden. Hierin zijn verantwoordelijkheden en eigenaren aangewezen. Hoewel de uitvoeringsprocessen op hoofdlijnen niet veranderen bij een nieuwe pensioenregeling, kunnen er inhoudelijke wijzigingen op een meer gedetailleerd niveau plaatsvinden. Deze worden te zijner tijd opgenomen in een herzien AO/IC-dashboard. Daarnaast wordt er in 2025/26 een interne audit uitgevoerd op de opzet, bestaan én de werking van dit monitoringsproces.

Omdat straks elke deelnemer beschikt over een individueel pensioenvermogen en de hoogte van de uitkeringen afhankelijk worden van de beleggingsresultaten, worden communicatie en datakwaliteit belangrijker. Ook keuzebegeleiding wordt nog belangrijker dan het nu al is. De processen rondom deze veranderingen dienen te worden vastgelegd in beleidsdocumenten en SLA's met uitvoerders, en de beleidskaders van verschillende bestuurscommissies.

Buiten het Fonds, de integrale samenhang pensioenadministratie en vermogensbeheer

Een nieuwe dimensie onder Wtp is dat er een andere relatie tussen de pensioenadministratie wordt vormgegeven in AxyLife van Lumera, met de vermogensbeheerketen met AFAM en Caceis. Er vindt een maandelijkse uitwisseling plaats van gegevens omtrent pensioenvermogen, cohorten en doelgroepen, geprojecteerde uitkeringen, liquiditeitsstromen en rendementen en resultaten tussen de pensioenuitvoering en de vermogensbeheer partijen. Deze uitwisseling van gegevens zorgt voor een nieuwe 'keten'. De controlemaatregelen dienen hierop te worden aangepast. De rol van Lumera is in de voorgaande paragraaf beschreven. AFAM voert het beleggingsbeleid uit (inclusief de selectie van beleggingsproducten, herbalancering e.d.) en stuurt daarbij (operationele) vermogensbeheerders aan. Caceis, als onderuitbestedingspartner van AFAM, verzorgt de beleggingsadministratie. Deze administratie wordt gevoed vanuit de afwikkeling van mutaties in de portefeuille uitgevoerd door de operationele vermogensbeheerders. De administratie biedt tevens de basis voor het detailniveau voor DNB rapportages. De processen die samenhangen met de koppeling tussen het vermogensbeheer en de pensioenadministratie wordt nog vormgegeven op basis van het met de partijen overeen te komen Target Operating Model (TOM). In dit model wordt de koppeling tussen de pensioenadministratie en het vermogensbeheer ingeregeld, waarbij o.a. gebruik maakt wordt van de landelijk afgesproken SIVI standaard, en worden de verantwoordelijkheden van de betrokken partijen vastgelegd. Het Fonds voorziet gezien de beperkte complexiteit geen grote problemen.

4.4. Impact op de governance

Provisum beschikt over een effectieve governance via een platte structuur met korte lijnen. De bestaande governance is de basis voor de governance in het transitieproject. Behoudens een aantal wettelijke wijzigingen in de adviesrechten van het VO, goedkeuringsrechten van de RvT en de expliciete formalisering van opdrachtaanvaarding en opdrachtbevestiging zijn er geen wijzigingen in de governance van Provisum als gevolg van de implementatie van de nieuwe regeling. Ditzelfde geldt voor de governance inzake de uitbestedingsrelaties. Derhalve ziet het Fonds geen aanvullende of nieuwe risico's in dit kader en zijn evenmin nieuwe beheersmaatregelen nodig. Voor het invaren wordt de huidige governancestructuur overgenomen en waar nodig aangepast, al worden nu geen aanpassingen voorzien.

4.5. Impact op (uitvoerings)kosten

Voor een toelichting op de kosten wordt een onderscheid gemaakt tussen de eenmalige kosten verbonden aan de transitie resp. implementatie en de structurele kosten van de uitvoering van de nieuwe regeling. De kosten zijn overigens onderdeel van de uitvoeringskosten die zoals overeengekomen als onderdeel van de premie aan de werkgevers in rekening worden gebracht.

Eenmalige kosten

De eenmalige kosten van de transitie worden administratief apart bijgehouden. Deze kosten betreffen uitsluitend de kosten van externe dienstverleners. De interne kosten worden niet separaat bijgehouden. Het totaalbedrag kan als volgt worden gesplitst:

	t/m 2025	Budget 2026	Totaal
Adviseurs	1.028	167	1.195
IT leverancier	337	125	462
Accountant	63	100	163
Communicatie	14	113	154
	1.469	505	1.974

De opstelling is exclusief eventuele eenmalige kosten na implementatie (nazorg) op 1 juni 2026. Deze kosten kunnen nog niet worden ingeschat.

Het Fonds heeft een voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten voor het geval er geen opbouw en premiebetaling meer plaats vindt. De uitgangspunten van de nieuwe voorziening zijn gewijzigd aangezien uitvoeringskosten niet meer standaard als een vaste opslag in de premienota aan de werkgevers in rekening wordt gebracht.

De uitgangspunten zijn:

- De kostenvoorziening moet in het nieuwe stelsel worden vastgesteld als een euro bedrag;
- De kostenvoorziening heeft betrekking op de toekomstige uitvoeringskosten voor de afwikkeling van de reeds opgebouwde pensioenverplichtingen. Voor de vaststelling van de kostenvoorziening moet een kostenmodel gebruikt worden, waarbij rekening wordt gehouden met:
 - Jaarlijkse kosten die min of meer vast zijn (o.a. controlekosten, advieskosten, bestuurskosten, kosten toezichthouder, IT-kosten).
 - Variabele jaarlijkse kosten die afhangen van het aantal deelnemers, het aantal gewezen deelnemers en het aantal pensioengerechtigden. Deze kosten nemen in de loop der tijd af omdat door de afwikkeling het aantal deelnemers afneemt;
- Rekening houdend met inflatie kan op deze wijze de verwachte kosten-kasstroom bepaald worden. De hoogte van de benodigde kostenvoorziening wordt vervolgens verkregen door de kosten-kasstroom contant te maken met de DNB-rentetermijnstructuur.

Het Fonds verwacht een beperkte impact van deze verandering.

De kosten van de opzet van de nieuwe functionaliteit voor de gestandaardiseerde uitwisseling van gegevens tussen de ketenpartijen in het vermogensbeheer zijn duidelijk. Gezien de beperkte impact (zie hiervoor) wordt niet verwacht dat hiermee hoge kosten gemoeid zullen zijn.

In 2024 is besloten om het renterisico van de verplichtingen met het oog op het invaren voor 100% af te dekken. Hiertoe zijn naast de afdekking met fysieke stukken posities ingenomen in LDI-fondsen. De kosten die hiermee gemoeid waren (inclusief de transactiekosten) bedroegen ongeveer € 350k. De verhoogde renteafdekking wordt gefaseerd teruggedraaid rondom het moment van invaren. De transactiekosten hiervoor bedragen naar schatting 12 basispunten.

Structurele kosten

De kostenstructuur van de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling is nog niet bekend. Het Fonds verwacht uitgaande van de bestaande wet- en regelgeving geen majeure aanpassingen in de uitvoering noch in de governance. Het Fonds ziet dan ook geen redenen waarom de uitvoeringskosten structureel hoger zullen worden. Wellicht lager omdat het aantal regelingen straks teruggebracht wordt naar één regeling.

Een belangrijke verandering betreft de BTW. Bij sommige kostensoorten is er op dit moment sprake van een beperkte aftrekbaarheid van BTW. In het nieuwe stelsel is de BTW op de

vermogensbeheerkosten volledig aftrekbaar. Hierdoor nemen de vermogensbeheerkosten op basis van het budget 2025 met circa € 350k af.

Binnen het vermogensbeheer verandert de (wijze en frequentie van) herbalancerings. De kostenimpact hiervan is naar verwachting klein. Door het stellen van bandbreedtes rondom de normallocatie van de beleggingscategorieën kan waarschijnlijk een structurele verhoging van de transactiekosten worden beperkt.

Er is voorlopig afgezien van de introductie van een eigen portaal en pensioenplanner. Mocht besloten worden om hiervan toch gebruik te gaan maken, dan zal sprake zijn van eenmalige kosten in verband met inrichting van de noodzakelijke tooling en wordt er rekening gehouden met additionele lopende (run) kosten.

4.6. Veranderingen in risicomanagement

Hoewel de inhoud van het risicomanagement van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel verandert, veranderen de handelingen en instrumenten binnen het risicomanagement nauwelijks.

Voor financiële risico's geldt dat correcties niet meer kunnen worden bekostigd uit het collectieve pensioenvermogen. Om deze reden heeft Provisum bij het vaststellen van de operationele reserve (OR) de kosten van mogelijke correcties hierbij in acht genomen en in de voorziening opgenomen.

Naast het toezicht van DNB wordt ook toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) belangrijker. Hiertoe zal het risicomanagement zich ook naar moeten gaan verhouden. Daarnaast is een algemene trend zichtbaar dat financiële instellingen in toenemende mate te maken krijgen met Europese wetgeving, al dient deze ontwikkeling losgezien te worden van werkzaamheden rondom de implementatie van het nieuwe pensioenstelsel.

In de periode voor de implementatie is het huidige risicomanagementbeleid met het daaruit volgende beheerraamwerk leidend. Ter voorbereiding van de implementatie worden specifieke instrumenten zoals de projectaanpak en risk self-assessments (RSA) gebruikt.

Tijdens de transitie ligt de focus op uitvoering geven aan het implementatieplan en de beheersing van de relevante geïdentificeerde risico's in de RSA. Na de implementatie dient het Fonds te evalueren in hoeverre het huidige risicomanagementraamwerk nog relevant is. Waar nodig dient dit aangepast te worden. Provisum heeft de Eigen Risicobeoordeling (ERB) voor de Wtp op 31/12/2025 opnieuw vastgesteld (Risk Self Assessment Wtp).

Provisum voert bij alle belangrijke besluiten Risk Self Assessments uit, zo ook voor de implementatie van de Wet toekomst pensioen (RSA Wtp). Dit is een risico-instrument dat het Fonds in staat stelt om de risico's te identificeren, beheersingsmaatregelen te definiëren en te monitoren.

Bij de start (eerste helft 2021) van het transitietraject naar de Wtp heeft het bestuur onder leiding van de sleutelfunctiehouder risicobeheer een Risk Self Assessment uitgevoerd. Vanuit deze RSA zijn de hiernavolgende key risico's gedefinieerd:

- de scope van het project, o.a. wijzigingen in wet- en regelgeving, effecten vermogensbeheer, complexiteit en uitvoerbaarheid van de transitie en invaren, wendbaarheid en afhankelijkheid en ondersteuning van externe partijen;
- de projectorganisatie, o.a. bemensing/beschikbaarheid (kwalitatief en kwantitatief), planning, budget;
- de besluitvorming, o.a. proces, onderling vertrouwen betrokken partijen, kennis, keuzes.

De risico's zijn voorzien van een risico-inschatting en er zijn beheersmaatregelen aan gekoppeld. Deze beheersmaatregelen zijn vervolgens geïmplementeerd en over de status van de risico's wordt elk kwartaal gerapporteerd.

In het kader van de transitie worden volgende aandachtsgebieden onderscheiden, waarvan de risicoanalyse en de beheersmaatregelen in de volgende hoofdstukken worden beschreven:

- Operationele risico's en IT-risico's;
- Uitbestedingsrisico's;
- Financiële risico's;
- Juridische en privacy risico's;
- Politieke risico's.

4.7. Operationele en IT-risico's

In deze paragraaf wordt een beschrijving gegeven van de operationele- en IT-risico's, samenhangend met de continuïteit en betrouwbaarheid van de dienstverlening voor, tijdens en na de transitie (inclusief de borging van voldoende capaciteit aan mensen en middelen). De operationele en IT-risico's in de bestaande processen (lees: voor transitie) worden afgedekt door het reguliere beheersingsmechanisme, zoals dat eerder beschreven is. Als gevolg van de invoering van de Wtp worden wijzigingen voorzien in processen, systemen, communicatie en organisatie, zowel bij het Fonds als bij de uitbestedingspartners. De bestaande risicobeperkende maatregelen en controles blijven gehandhaafd in de bestaande dienstverlening/processen en daar waar relevant worden deze bijgesteld om aan te sluiten op actuele ontwikkelingen. Een belangrijk risico van de implementatie van de Wtp voor de uitvoering en de IT is gelegen in het parallel operationeel houden van de bestaande dienstverlening/processen naast het inrichten en operationeel maken van de nieuwe dienstverlening/processen tijdens de transitieperiode. Dit wordt in grote mate gemitigeerd door de Digital Twin, waardoor er geen aanpassingen van het huidige systeem worden doorgevoerd en de huidige processen ongewijzigd kunnen worden voortgezet tot het moment van implementatie. Dit is bovendien de enige "plek" in de organisatie waar sprake is van een echte ingrijpende veranderingen. Elders zijn weliswaar aanpassingen nodig, maar die zijn of/ en meer inhoudelijk en/of beperkt procesmatig.

4.7.1. OPERATIONELE RISICO'S

Operationele risico's zijn verbonden aan de beheerste uitvoering van het nieuwe pensioenstelsel, zowel voor het invaren als na het invaren. De beheerste uitvoering betreft de continuïteit en betrouwbaarheid (juist en tijdig) van de dienstverlening.

Een belangrijke beheersingsmaatregel is dat er, als de capaciteit van de IT-systemen niet voldoet aan de gestelde eisen en beheerste en integere bedrijfsvoering, niet gemigreerd wordt naar het aangepaste IT-systeem op de geplande transitiedatum. De transitie van het Fonds staat voor 1 juni 2026 gepland. In het uiterste geval kan uitgeweken worden naar een latere transitiedatum; uiterlijk tot de wettelijke deadline van 1 januari 2028.

De beheerste en integere uitvoering in de periode voor invaren is afhankelijk van de capaciteit bij het pensioenbureau en de uitbestedingspartners (m.n. Lumera). Provisum heeft nadrukkelijk naar de benodigde capaciteit in eigen huis gekeken om ervoor zorg te dragen dat de transitie conform de planning kan worden afgerond. Het pensioenbureau heeft voldoende gekwalificeerde medewerkers in dienst om de uitdaging aan te kunnen en te leveren. Een deel van de medewerkers is gedeeltelijk vrijgesteld van de normale werkzaamheden om zich aan de transitie te kunnen wijden. Er wordt extra aandacht gegeven aan de work-lifebalans. Indien nodig kan de uitvoeringsorganisatie externe ondersteuning toevoegen. Met Lumera zijn ook afspraken gemaakt over de inzet van resources. Lumera heeft verklaard de benodigde menskracht te kunnen leveren om de vereiste tijdigheid en juistheid te kunnen garanderen. Deze wordt middels een IT-readiness document gemonitord. Desalniettemin kunnen tegenvallers in deze projectplanning ertoe leiden dat er onvoldoende capaciteit is. Als gevolg hiervan is de kans dat er incidenten ontstaan groter en kunnen vragen en klachten niet voldoende snel behandeld worden. Dit schaadt de uitvoering en daarmee ook het vertrouwen van stakeholders.

De risico's die verbonden zijn aan de beheerste uitvoering worden ook beïnvloed door de uniciteit van de transitie. Ontwikkelingen in het pensioendomein, nieuwe focusgebieden van toezichthouders en veranderde inzichten van de politiek kunnen ertoe leiden dat de overeengekomen en voorgenomen processen aangepast moeten worden. Als gevolg daarvan bestaat het risico dat er onvoldoende capaciteit beschikbaar is voor de benodigde aanpassingen, waardoor de continuïteit en betrouwbaarheid van de dienstverlening niet geborgd kunnen worden. Wel wordt middels de Digital_Twin al gedurende de transitie naar de nieuwe systemen gewerkt

met de nieuwe inrichting, die parallel verloopt met de bestaande FTK-administratie. Het systeem is dus niet nieuw voor de medewerkers van het pensioenbureau. Dit beperkt het leerproces en vergroot de flexibiliteit en wendbaarheid van medewerkers van het pensioenbureau waardoor de genoemde risico's gemitigeerd worden.

4.7.2. IT-RISICO'S/DATAKWALITEIT

Risico's

IT-risico's zijn op verschillende manieren verbonden aan operationele risico's. Voor een beheerste en integere uitvoering van het pensioenstelsel, zowel voor, tijdens, als na invaren dient de databeschikbaarheid op orde te zijn, dient de datakwaliteit van het hoogste niveau te zijn en dienen IT-systemen te werken. De belangrijkste risico's verbonden aan de aanpassing van de IT-systemen zijn juistheid en tijdigheid. De beschikbaarheid, vertrouwelijkheid en continuïteit van de IT-systemen zijn minder grote risico's aangezien hierover reeds afspraken zijn gemaakt en de omgeving van de deelnemersadministratie niet verandert.

In het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is het van cruciaal belang dat de data foutloos is. Het juist berekenen van persoonlijke pensioenvermogens is alleen mogelijk als de gegevens op persoonsniveau kloppen. Daarnaast worden de besluiten rondom de inrichting van de regeling onder andere gebaseerd op berekeningen, waarvoor data de grondslag biedt. Foutieve data, kan in uiterste gevallen, een ander beeld dan de werkelijkheid weergeven, waardoor de besluitvorming niet van hoge kwaliteit kan zijn. Het inmiddels doorlopen hebben van het proces rondom datakwaliteit, aan de hand van het Kader Datakwaliteit van de Pensioenfederatie, en het akkoord op de partiële beoordeling van de toezichthouder waarborgen in belangrijke mate de kwaliteit van de data van Provisum.

De IT-risico's rondom de kwaliteit en beschikbaarheid van IT-systemen liggen voornamelijk bij het pensioenadministratiesysteem van Lumera en in mindere mate bij AFAM en Caceis en de (eventuele) koppeling tussen de respectievelijke systemen. Het grootste risico in de periode voor de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is dat Lumera nog niet tijdig de IT-systemen voor de nieuwe pensioeninrichting conform het gewenste kwaliteitsniveau gereed heeft, waardoor het Fonds het invaren dient uit te stellen. Het risico ná invaren is voornamelijk gericht op de kwaliteit van de IT-systemen, maar ook op de kwaliteit van de (eventuele) koppeling van de systemen van de pensioenadministratie en het vermogensbeheer.

Lumera is zich bewust van de verschillende risico's die samenhangen met het IT-transitieproces en heeft op verzoek van het Fonds een eigen risico-inventarisatie uitgevoerd en gedeeld met het Fonds.

Provisum heeft de volgende belangrijkste operationele en IT-risico's geïdentificeerd:

1. Het risico dat mijlpalen niet tijdig worden gerealiseerd, dan wel de resultaten niet met de juiste kwaliteit worden opgeleverd veroorzaakt door inadequate projectinrichting bij het pensioenbureau, Lumera, AFAM en/of CACEIS met als gevolg dat de inrichting en implementatie van de solidaire premieregeling niet juist, tijdig of volledig plaatsvindt voor 01-06-2026;
2. Het risico dat wijzigingen in - of het uitblijven van - (lagere) regelgeving worden doorgevoerd met als gevolg onduidelijkheid in deliverables en afbreukrisico van de reputatie/vertrouwen van het fonds;
3. Het risico dat de pensioenregeling niet juist, volledig en tijdig kan worden geadministreerd/uitgevoerd veroorzaakt door onvolledige dan wel onjuiste requirements met als gevolg dat de systeemaanpassingen niet tijdig, juist en/of volledig worden gerealiseerd;
4. Het risico dat de beoogde resultaten niet tijdig of met onvoldoende kwaliteit worden gerealiseerd, veroorzaakt door onvoldoende beschikbare capaciteit met als gevolg dat de beoogde invaardatum niet gehaald wordt;

5. Het risico dat Provisum niet aantoonbaar juist en volledig kan invaren in het nieuwe stelsel, veroorzaakt door onbetrouwbare (juist, volledig en tijdig) data (kwaliteit) met als gevolg met als gevolg dat de transitiedatum van 1 juni 2026 niet haalbaar is;
6. Het risico dat het administratiesysteem niet tijdig, juist en volledig is gerealiseerd, veroorzaakt door onvoldoende testcapaciteit en -fases met als gevolg dat de pensioenregeling niet per 1 juni 2026 kan worden uitgevoerd;
7. Het risico dat berekeningen t.b.v. transitie-effecten en ambitie nieuwe regeling niet betrouwbaar zijn, veroorzaakt door niet-gevalideerde modellen met als gevolg dat besluiten worden gevormd op basis van de incorrecte uitkomsten van berekeningen of datakwaliteit;
8. Het risico dat mijlpalen niet tijdig worden gerealiseerd, veroorzaakt door ontbrekend eigenaarschap, met als gevolg dat de transitiedatum van 1 juni 2026 niet haalbaar is (vertraging) of onzorgvuldigheid in beleids- en/of besluitvorming;
9. Het risico dat kanalen (website, brieven) niet tijdig gereed zijn veroorzaakt door ontoereikende capaciteit dan wel sturing met als gevolg dat het vertrouwen van stakeholders afneemt, er mogelijk reputatieschade ontstaat voor het project of Fonds en een overbelasting van het pensioenbureau naar aanleiding van vragen van deelnemers.

Beheersing

Geen van de gesignaleerde risico's valt op dit moment met inachtneming van de genomen beheersmaatregelen buiten de risicobereidheid van het Fonds. Dat heeft er voornamelijk mee te maken dat de projectplanning adequaat opgevolgd wordt, de datakwaliteit aantoonbaar op orde is, de Digital Twin al gedurende het traject met daadwerkelijke data werkt, waardoor het testen efficiënter verloopt en de kans op fouten die pas na invaren blijken, beperkt is.

Provisum heeft aan de hand van een Risk Self Assessment (RSA) de risico's rondom de Wtp transitie ingeschat. De RSA is een opsomming van de geïdentificeerde risico's en geeft een beschrijving van de beheersmaatregelen en de monitoring van de werking ervan. Hierbij wordt aan de hand van kans maal impact een inschatting van het bruto risico berekend. Vervolgens wordt vastgesteld wat de beheersmaatregelen zijn om het risico te beperken resp. aan de hand van de risicobereidheid bepaald of er aanvullende beheersmaatregelen benodigd zijn. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van onderstaande risicowaarderingen. Aan de hand van de beheersmaatregelen (en de werking ervan) wordt een inschatting gemaakt van het restrisico. Gegeven de risicobereidheid acht het bestuur dit al dan niet acceptabel.

De risicohouding is gekoppeld aan de doelstellingen en kernwaarden van het Fonds. Het Fonds is niet bereid risico's te lopen die op langere termijn het bestaansrecht van het Fonds en/of de continuïteit van de dienstverlening richting de deelnemers bedreigen dan wel in het geding brengen. Het Fonds is voorts niet bereid significante risico's te nemen die onvoldoende beheerst worden en daarmee de beheerste en prudente uitvoering van de pensioenregeling van het huidige en het nieuwe stelsel bedreigen. Het Fonds accepteert alleen risico's die transparant zijn voor het bestuur, in voldoende mate beheerst kunnen worden, uitlegbaar zijn richting stakeholders en toetsbaar aan maatschappelijke ontwikkelingen. Het Fonds heeft geen risicobereidheid met betrekking tot het niet kunnen voldoen aan de wet- en regelgeving en gemaakte afspraken tussen het Fonds en de uitbestedingspartners. Overall is het Fonds risico-avers en heeft een lage risicobereidheid.

Kans	Toelichting
Vrijwel zeker (5)	Treedt op het komend half jaar en/of heeft zich in de afgelopen 6 maanden voorgedaan.
Hoog (4)	Treedt op het komend jaar en/of heeft zich het afgelopen jaar voorgedaan.
Middel (3)	Heeft de potentie om op te treden binnen het komend jaar en/of heeft zich voorgedaan de afgelopen 2 jaar.
Laag (2)	Doet zich mogelijk voor binnen 3 jaar en/of heeft zich voorgedaan de afgelopen 5 jaar.
Zeer gering (1)	Onwaarschijnlijk dat het zich voordoet de komende 5 jaar en/of heeft zich niet eerder voorgedaan binnen het fonds.
Risicoscore	Toelichting
Zwak	De beheersing is niet aanwezig en vereist onmiddellijke verbetering; het risico wordt niet adequaat beheerst
Midden	De beheersing is van afdoende kwaliteit en zorgt voor een adequate beheersing van het risico, maar er kan worden overwogen deze te verbeteren
Sterk	De beheersing is van hoge kwaliteit en zorgt voor een optimale (zo goed als reëel haalbaar) beheersing van het risico
Risicostrategie	Toelichting
Accepteren	Het risico wordt geaccepteerd.
Mitigeren	Het risico dient verder verlaagd te worden middels aanvullende beheersmaatregelen.
Overdragen	Het risico dient te worden overgedragen aan een andere partij.
Vermijden	Het risico dient vermeden te worden.

Impact	Toekomstbestendigheid	Beheerste uitvoering	Reputatie
5: Erg hoog	Zal leiden tot liquidatie van het pensioenfonds of opgaan in ander fonds	Zeere grote uitvoeringsproblemen, gepaard gaande met catastrofale financiële verliezen	Leidt tot onthouding van de versterking van de relatie met de stakeholders of van de toezicht
4: Hoog	Het optreden van het risico vormt een ernstige bedreiging voor het voortbestaan van het pensioenfonds	Ernstige problemen met de kwaliteit van de uitvoering / bestuur onvoldoende in control / financiële schade groot	Leidt tot zware relatie met (een stakeholders of van de toezicht
3: Gemiddeld	Het risico draagt materieel bij aan een continuïteitsprobleem voor het pensioenfonds.	Leidt tot incidentele ernstige verstoring van de kwaliteit van de uitvoering / financiële schade middelmatig	Leidt tot negatieve duidelijke relatie met stakeholders of toezichthouders onderwerp
2: Laag	Het optreden van het risico zou enigszins kunnen bijdragen aan een continuïteitsprobleem voor het pensioenfonds	Enige invloed op de kwaliteit van de uitvoering / financiële schade klein	Leidt niet tot ne maar wel tot een ontevredenheid
1: Verwaarloosbaar	Geen enkel effect op continuïteit of toekomstbestendigheid van het pensioenfonds.	Geen / nauwelijks invloed op kwaliteit van de uitvoering / financiële schade verwaarloosbaar	Leidt niet tot pu ontevredenheid

Haalbaarheid en technische uitvoerbaarheid

Lumera

Al tijdens de gesprekken van de Sociale Partners met het Fonds over het transitieplan is er al nadrukkelijk in het overleg met Lumera gekeken naar de haalbaarheid en technische uitvoerbaarheid van de gekozen IT-oplossing. Lumera heeft de technische mogelijkheden en beperkingen van de (mogelijke) verschillende keuzes toegelicht. Door hier in de besluitvorming inzake het transitieplan rekening mee te houden, kan het Fonds grip houden op de uiteindelijke haalbaarheid van het tijdig gereed zijn van het IT-systeem.

Het gebruik van de Digital Twin maakt dat de implementatie naar een nieuwe administratie geleidelijk verloopt. Door het bijhouden van een parallelle administratie, waarbij stapsgewijs elementen van het nieuwe pensioenstelsel worden ingebouwd, wordt de pensioenadministratie niet in één stap omgezet, en kan er altijd gedurende de aanloop naar de transitie getest worden met de daadwerkelijke deelnemergegevens. Er is dus ook geen sprake van een (risicovolle) datamigratie. In de afspraken die over de Digital Twin zijn gemaakt met Lumera zijn door Provisum 'algemene projectdoelstellingen' en 'verwachte resultaten' beschreven. Deze zijn als volgt:

Algemene project doelstellingen Digital Twin:

- Het realiseren van een werkend en getest administratiesysteem voor de nieuwe solidaire pensioenregeling;
- Het kunnen simuleren op basis van productiedata;
- Inzichtelijkheid verschaffen aan alle stakeholders op het gebied van:
 - Individuele pensioenvermogens deelnemers, leeftijdscohorten en Fonds;
 - Rendementsberekeningen;
 - Mutaties in de solidariteitsreserve, MVEV en diverse OR-onderdelen;
 - Diverse parameters zoals terugwerkende kracht mutaties;
 - Tabellen met parameters;
- Zorgen dat het effect van het doorrekenen van aanpassingen in parameters op de gehele populatie van Provisum inzichtelijk wordt voor Provisum.

De verwachte resultaten zijn:

- Een getest en werkend product dat rekent met productiedata van Provisum en fictieve beleggingsresultaten;
- Een prototype waarin variabelen en parameters eenvoudig zijn aan te passen;
- Een eerst vastgestelde basisvariant van de pensioenregeling als basis om te starten met doorrekenen en bijstellen van de pensioenregeling;
- Een functionele beschrijving van de werking van prototype, inclusief (TWK-)mutaties;
- Inzicht in de (eventueel) benodigde koppelingen met derden t.b.v. rendementsberekeningen en mutaties solidariteitsreserve.

De periodieke afstemming die het Fonds met Lumera heeft, is met name gericht op de realisatie van bovenstaande beoogde resultaten. Tezamen met Lumera heeft het Fonds een plan van aanpak opgesteld waarin het te doorlopen proces wordt opgesplitst naar verschillende fases waarvoor doelstellingen en verwachte resultaten zijn beschreven. Door de voortgang die het project doormaakt en de afspraken die Provisum gemaakt heeft met Lumera over de acceptatietesten, is er op basis van de huidige stand van zaken, per eind februari 2026, geen aanleiding dat de tijdige ingebruikname van Lumera niet haalbaar en/of maakbaar zou zijn. Lumera heeft dan ook verklaard dat de IT-systemen tijdig gereed zullen zijn voor de transitie en de uitvoering van de aangepaste pensioenregeling. De conclusie luidt dat de gestelde termijnen en mijlpalen tijdig zullen worden gehaald. Natuurlijk blijven er risico's bestaan als gevolg van de complexiteit en beschikbare capaciteit. Er is daarom speling ingebouwd in de planning.

Provisum heeft in overleg met Lumera een IT-planning opgesteld welke functionaliteit minimaal gereed dient te zijn voor invaren of wel het Minimal Viable Product (MVP). De MVP moet minimaal de processen omvatten die direct (negatieve) financiële impact (kunnen) hebben op deelnemers en werkgevers, en (negatieve) impact (kunnen) hebben op de reputatie van het fonds en zijn stakeholders. Deze planning wordt weergegeven in het memo IT-readiness en maandelijks in de Stuurgroep behandeld en ook gebruikt om het bestuur periodiek te informeren over de voortgang en de status van de bouw van de nieuwe functionaliteit in AxyLife ten behoeve van de Wtp. Na het gereedkomen van het MVP, zal er door Baker Tilly een interne audit worden uitgevoerd, om een vorm van onafhankelijke assurance te verkrijgen.

AFAM

Zoals eerder aangegeven zijn de veranderingen voor het vermogensbeheer beperkt. Er is voor het vertalen van de rendementen naar de deelnemers maar één rendementsgetal per maand benodigd, dat daarna in de diverse lifecycles wordt verwerkt. Bij de keuze voor de indirecte methode, die dit mogelijk maakt, was de uitvoerbaarheid een belangrijke factor. Wel zal frequenter de samenstelling van de beleggingsportefeuille moeten worden aangepast, maar uitvoeringstechnisch gezien zijn hiervoor geen aanpassingen nodig. Desalniettemin is bij AFAM tijdig advies ingewonnen over de uitvoerbaarheid in de keuzes binnen de nieuwe pensioenregeling.

Pensioenbureau

De kern van de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling ligt bij het pensioenbureau van Provisum. Hiertoe is de haalbaarheid en maakbaarheid niet uitsluitend het gereedkomen van IT-systemen, maar wordt de gehele uitvoeringsketen meegenomen. Doordat het Fonds gekozen heeft voor Digital Twin, en er dus al gedurende de implementatie 'gewerkt' kan worden met de nieuwe administratie, doen medewerkers van het pensioenbureau vroegtijdig ervaring op. Door dit systematisch te doen, en op geschikte momenten aan kennisuitwisseling deel te nemen, heeft het Fonds geen aanleiding om op basis van de huidige stand van zaken aan te nemen dat het pensioenbureau de nieuwe pensioenregeling niet uit zou kunnen voeren.

Het voorgaand in aanmerking nemend heeft het bestuur er vertrouwen in dat de uitvoering van de nieuwe regeling IT-technisch en operationeel op een beheerste en prudente wijze uitvoerbaar is.

Voor de RSA inzake de operationele en IT-risico's wordt verwezen naar bijlage 2.

4.8. Uitbestedingsrisico's

Risico's

Het Fonds is zelfadministrerend en maakt gebruik van een eigen pensioenbureau voor de pensioenuitvoering (administratie en communicatie) en heeft een aantal processen uitbesteed. Het pensioenbureau verzorgt de operationele afstemming tussen de verschillende uitbestedingspartners. Bij de voorbereiding op de transitie heeft het Fonds al in een vroeg stadium de partijen betrokken waarvan de uitbesteding beïnvloed wordt door de Wtp-transitie. Er zijn verschillende overlegstructuren opgezet waarin de uitbestedingspartners zijn betrokken bij de voorbereiding van de transitie; verwezen wordt naar hoofdstuk 2 van het implementatieplan.

In de volgende tabel zijn de uitbestedingspartijen, die als kritiek voor de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel gezien worden, beschreven. Dit volgt de definitie die het Fonds heeft opgesteld voor uitbesteding, die aansluit op de definitie van DNB:

"Er is sprake van uitbesteding indien het fonds op structurele basisdiensten, goederen of faciliteiten welke deel uitmaken van het met de uitvoering van de pensioenregeling samenhangende of daarin ondersteuning verlenende bedrijfsprocessen door een derde laat leveren."

Uitbestedingspartij	Beschrijving uitbesteding
Lumera	Leverancier pensioenadministratiesysteem
AFAM	(Fiduciair) vermogensbeheerder
COFRA	IT hardware en infrastructuur

De veranderingsprocessen in het kader van de transitie raken COFRA niet.

Daarnaast is het bewaren (custody functie) van de 'securities' uitbesteed aan JP Morgan. Dit wordt door de DNB nadrukkelijk niet als een kritieke activiteit beschouwd. Bovendien zal de rol van de custodian niet wezenlijk veranderen.

Hoewel Provisum zich ervan bewust is dat zij een minder directe invloed heeft op de keuze van onderaanbesteding, zal zij via haar directe uitbestedingspartners zoveel als mogelijk haar uitbestedingscriteria opleggen aan de onderuitbestedingspartner. In het uitbestedingsbeleid is dan ook beschreven dat onderuitbesteding ook behoort tot het uitbestedingsbeleid van Provisum.

Onderuitbestedingspartij	Beschrijving onderuitbesteding	Gelieerde uitbestedingspartij
CACEIS	Mid- en backoffice	AFAM

Daarnaast zijn de volgende partijen betrokken bij het transitietraject:

- Sprenkels, project-ondersteuning, adviseur beleggingen en rekenmeester;
- Aon, actuariële ondersteuning en t.b.v. jaarrekening;
- AethiQs, functie vervuller risicobeheer;
- E&Y t.b.v. de (tussentijdse) jaarrekening en datakwaliteit.

Naar de huidige inzichten leidt de omzetting naar de nieuwe regeling niet tot veranderingen in de uitbestedingen en/of onder uitbestedingsrelaties van het Fonds. Mede daardoor zijn er slechts beperkte wijzigingen in de uitbestedingsrisico's binnen het Fonds.

Tussen Provisum en de genoemde uitbestedingspartijen is sprake van een lange en goede samenwerking. Hierin is sprake van een structurele overlegstructuur met de leveranciers. Dit is de basis voor een kwalitatief goede uitvoering, waarvan de wijze waarop dit geschiedt middels overeenkomsten en SLA's vastgelegd is in relevante kwaliteitsvoorwaarden, taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Alle partijen beschikken, waar aan de orde, over de wettelijk vereiste certificeringen. Uitbestedingspartijen rapporteren periodiek aan Provisum over de gemaakte afspraken. Jaarlijks worden risk-to-risk gesprekken georganiseerd tussen Provisum en de kritieke uitbestedingspartijen.

Als gevolg van de wijzigingen in de dienstverlening die inherent zijn aan het nieuwe pensioenstelsel, maakt Provisum de overeenkomsten en SLA's passend op de nieuwe realiteit. Hierin wordt aandacht besteed aan de maandelijkse uitwisseling van gegevens, de vastlegging van verantwoordelijkheden in een RACI en de vernieuwde informatievereisten in de ISAE-rapportages en de TOM.

Provisum heeft ten aanzien van de uitbesteding de volgende belangrijkste risico's geïdentificeerd:

1. Het risico dat mijlpalen niet worden gerealiseerd, veroorzaakt door ongelijk ritme in besluitvorming en/of gebrekkig mandaat met als gevolg dat de transitiedatum van 1-6-2026 niet haalbaar is;
2. Het risico dat mijlpalen niet worden gerealiseerd dan wel resultaten niet de beoogde kwaliteit hebben, veroorzaakt door onvoldoende ondersteuning en samenwerking met externe partners met als gevolg dat de transitiedatum van 01-06-2026 niet haalbaar is;
3. Het risico dat mijlpalen niet of niet tijdig worden gerealiseerd en deliverables onvoldoende kwaliteit hebben, veroorzaakt door onvoldoende capaciteit en wendbaarheid bij uitbestedingspartners met als gevolg dat implementatie vertraging oploopt waardoor de transitiedatum van 01-06-2026 niet haalbaar is;
4. Het risico dat informatie-uitwisseling tussen uitbestedingspartijen onvoldoende werkt, doordat communicatielijnen tussen uitbestedingspartijen onvoldoende zijn vastgelegd, met als gevolg dat er schade ontstaat voor het fonds en/of deelnemers;
5. Het risico dat uitbestedingspartijen niet in staat zijn (op tijd) de nieuwe regeling voor Provisum uit te voeren, veroorzaakt door onvoldoende (contractuele) afspraken tussen het pensioenbureau, de uitbestedingspartners Lumera, AFAM en Caceis, met als gevolg dat de reputatie onderhevig is aan afbreukrisico, de pensioenregeling onjuist wordt uitgevoerd richting deelnemers of de transitiedatum wordt uitgesteld.

Beheersing

De risico's 1, 2 en 3 betreffen risico's die als gevolg kunnen hebben dat de transitiedatum uitgesteld dient te worden. Het Fonds is van oordeel dat deze risico's op dit moment voldoende beheerst zijn. De voornaamste beheersmaatregelen zijn de projectafspraken, de projectplanning, de overlegstructuur en de lange relatie. Het vroegtijdige betrekken van Lumera in het transitietraject zorgt ervoor dat de veranderingen in de pensioenadministratiesystemen efficiënt kunnen worden doorlopen middels de Digital Twin. Het Fonds acht het vierde risico inmiddels beheersbaar. De informatie-uitwisseling in het kader van vermogensbeheer is nog onderwerp van gesprek en is een Target Operating Model vastgelegd. De afspraken gaan uiteindelijk borgen dat dit risico niet/beperkt materialiseert. Geen van de risico's vallen op dit moment buiten de risicobereidheid van het Fonds, waarmee de uitvoering van de regeling in de samenwerking met de uitbestedingspartners haalbaar en technisch uitvoerbaar wordt geacht in het kader van een beheerste en prudente uitvoering.

Voor de RSA inzake de uitbestedingsrisico's wordt verwezen naar bijlage 2.

4.9. Financiële risico's

Risico's

Het Fonds bevindt zich op dit moment in een positie waarbij de dekkingsgraad voldoende is om in te varen naar het nieuwe stelsel en de afspraken rondom de beoogde reserves en de beoogde compensatie na te komen. Schokken op financiële markten kunnen er echter voor zorgen dat de financiële positie verslechtert, waardoor de transitie naar het nieuwe stelsel onder druk kan komen te staan en afspraken mogelijk niet of niet volledig zijn te realiseren.

Bij de financiële risico's draait het om de ontwikkeling van vermogen en verplichtingen. De financiële risico's die daarbij spelen zijn niet nieuw, alleen de omgeving waarin daar nu naar wordt gekeken in combinatie met de transitie naar een nieuw pensioencontract wel. Hierdoor wegen neerwaartse risico's nu sterker dan verlies van opwaarts potentieel.

Provisum is zich bewust van financiële risico's die na de transitie kunnen materialiseren. De inrichting van de nieuwe pensioenregeling speelt dan ook een essentiële rol in de uitwerking van de financiële positie na de transitie. Voorts kunnen zich na de overgang eventuele claims van deelnemers op hogere pensioenaanspraken manifesteren. Dit risico wordt gemitigeerd door een zo juist en volledig mogelijk, zeer goed geteste transitie uit te voeren. Instemming van de diverse gremia op de transitie is ook van belang voor de juridische onderbouwing van de (methode van de) transitie. Daarnaast is in de initiële Operationele Reserve een bedrag voorzien voor eventuele negatieve gevolgen van de transitie.

Voorts bestaat het risico dat de kosten van de transitie meer zullen bedragen dan begroot. De kans hierop is verkleind door de begroting prudent vast te stellen. Desondanks zijn kostenoverschrijdingen niet volledig uit te sluiten. De uitvoeringskosten van het Fonds worden betaald door de werkgevers.

Provisum heeft de financiële risico's geïdentificeerd. De belangrijkste financiële risico's zijn de volgende:

1. Het risico dat de nieuwe pensioenregeling onuitvoerbaar is tegen marktconforme tarieven veroorzaakt door afwijkende wensen/behoefte van de Sociale Partners die in pensioenadministratie niet kunnen worden geboden met als gevolg dat het fonds hogere kosten heeft;
2. Het risico dat de reserve voor operationele risico's te laag is, veroorzaakt door te lage inschatting of onvoorziene omstandigheden met als gevolg dat er onvoldoende financiering is voor hieruit voortvloeiende verplichtingen en persoonlijke pensioenvermogens moeten worden gekort;
3. Het risico dat Provisum op het transitiemoment een te lage dekkinggraad heeft, veroorzaakt door renteontwikkelingen etc., indexatie tijdens transitiefase met als gevolg dat er een financieel tekort is om in te varen en dit wordt uitgesteld;
4. Het risico dat er onvoldoende initiële vulling is van de Solidariteitsreserve (om de ambitie en doelstelling sociale partners waar te kunnen maken), veroorzaakt door de lage dekkinggraad op het moment van invaren of door voorrangregels door de sociale partners, waardoor geen of een lagere storting in de Solidariteitsreserve kan worden gedaan met als gevolg dat de ambitie, verwachtingen of het doel van de nieuwe regeling niet waargemaakt kan worden (reputatie/financieel).

Beheersing

Risico 1 wordt gezien als een risico dat met name in de periode voor de transitie relevant is. De ontoereikendheid van nieuw te vormen reserves (risico 2 en 4) is pas na invaren van belang. Op dit moment worden beide risico's in voldoende mate beheerst. Dit heeft er mee te maken dat de financiële positie van het Fonds gunstig is en maatregelen genomen zijn om de dekkinggraad te beschermen.

Ten aanzien van risico 4, op basis van diverse kwantitatieve analyses en scenario-analyses heeft het Fonds onderzocht wat de impact van rente- en aandelenschokken is op de dekkinggraad. Vanwege complexiteit en kosten heeft het bestuur besloten uitsluitend naar lineaire strategieën te kijken. Besloten is om het renterisico inzake de verplichtingen voor 100% af te dekken door middel van een additionele LDI-structuur. Deze aanvullende afdekking van het renterisico is begin mei 2024 geïmplementeerd. Hiermee wordt de volgende financiële risico's sterk gereduceerd: dat:

- Het risico dat door een rentedaling de dekkinggraad fors daalt en de transitiedoelen niet vervuld kunnen worden;
- Het risico dat in het uiterste scenario niet ingevaren kan worden op het beoogde tijdstip.

Er zijn geen additionele maatregelen genomen om het aandelenrisico te beperken, onder andere omdat de impact op de dekkinggraad beperkter is dan het renterisico, vanwege de hoge kosten, de risico's bij doorrollen, de onzekerheid over het moment van transitie en het mean reversal

effect. De uitkomst van de scenario-analyses was dat bij een dekkingsgraad van 159,9 (ultimo 2025) de dekkingsgraad bij een rentedaling van 2% zal dalen naar 148%. In combinatie met bijvoorbeeld een waardedaling van aandelen van 20% komt de dekkingsgraad uit op 133%. Dit ligt ruim boven het niveau van 116% waarbij de reserves van het Fonds (MVEV, OR en solidariteitsreserve) gevuld zijn en een volledige compensatie gegeven kan worden.

Sociale Partners hebben met het Fonds afgesproken dat zij bij een dekkingsgraad van 120% (een veiligheidsmarge derhalve van 4%) met het Fonds in overleg zullen treden om zich te beraden over de vastgestelde voorrangsregels en om mogelijk nieuwe afspraken te maken. Het Fonds is zich bewust dat met de gekozen bescherming van de dekkingsgraad een deel van de risico's deels is gereduceerd, maar acht de resterende kans op een lagere dekkingsgraad acceptabel. Hiermee wordt een stevig fundament gelegd voor een beheerste overgang naar het nieuwe stelsel, het draagvlak van de transitie en van het vertrouwen van de deelnemers. Tot het moment van invaren wordt de ontwikkeling van de dekkingsgraad nauw gevolgd en stelt de fiduciair manager ten minste éénmaal per kwartaal een gevoeligheidsanalyse op om de impact van financiële schokken inzichtelijk te hebben.

Overigens kunnen het inflatierisico en kredietrisico nog een rol spelen. Het Fonds meent dat deze risico's niet wezenlijk anders zijn dan in het verleden en nu het geval is en dat er voor deze risico's geen aanvullende maatregelen nodig zijn. Ook de liquiditeit van de huidige portefeuille is een mogelijk risico. De mate van liquiditeit verschilt per belegging en beleggingscategorie. Het risico bestaat dat het Fonds geconfronteerd wordt met beperkte marktliquiditeit en/of hogere kosten op het moment dat er mutaties nodig zijn om de bestaande portefeuille om te zetten naar de beoogde portefeuille in het nieuwe stelsel. Er is een eerste analyse gemaakt van hoe groot naar verwachting de benodigde aanpassing van de beleggingsportefeuille is. De verwachting is dat de renteafdekking zal worden verlaagd en dat er verder geen grote wijzigingen zullen plaatsvinden in de beleggingsportefeuille, met uitzondering van de LDI-structuur die is ingericht voor de aanvullende afdekking van de dekkingsgraad.

In 2025 is een SAA-studie uitgevoerd waarbij de uitkomsten uit het eerdere RPO-onderzoek een van de input factoren is geweest. De belangrijkste wijzigingen uit deze SAA-studie waren:

- De hypotheekportefeuille van 5% zal worden verkocht;
- Het aandeel in EMD zal worden verhoogd van 5% naar 7,5%;
- De aandelenportefeuille zal worden verhoogd van 30% naar 32,5%.

Onderstaand is de nieuwe SPR-portefeuille weergegeven met de daarbij behorende bandbreedtes (in vergelijking met het Ftk):

	FTK		SPR	
	Norm	Bandbreedten	Norm	BB
Matching	50%	47%-53%	100%	
Swaps			35%	25%-100%
Staatsobligaties			65%	0%-75%
Return	50%	47%-53%	100%	
Hypotheek	5%	4%-6%		
EMD	5%	4%-6%	15%	10%-20%
Aandelen	30%	26%-34%	65%	55%-75%
OG	10%	8%-12%	20%	10%-30%

De vermogensbeheerkosten, inclusief de transactiekosten komen ten laste van het rendement van de beleggingen. Het gehele beleggingsbeleid is beschreven in het document 'Beleggingsbeleid 2026', dat in de bestuursvergadering van 12/09/2025 is goedgekeurd door het bestuur.

Tenslotte is er een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd ten aanzien van de rente om inzicht te geven in de situatie bij de wijziging in de rente. Hiervoor is gebruik gemaakt van de door DNB gepubliceerde scenarioset inclusief een renteschok van +1% en -1%. Door inzichtelijk te maken wat de transitie-effecten zijn voor verschillende scenariosets is gekeken of het beleid de gewenste effecten heeft voor de deelnemers van het Fonds in verschillende situaties.

Na de transitie is er het risico dat door ongunstige economische ontwikkelingen de persoonlijke pensioenvermogens en/of (verwachte) uitkeringen fors dalen. In het communicatieplan wordt aan dit risico aandacht besteed en beschreven hoe over dit risico met de deelnemers wordt gecommuniceerd inclusief de maatregelen om de effecten zo veel als mogelijk te mitigeren, zoals de solidariteitsreserve en de spreidingsmethodiek in de collectieve uitkeringsfase.

Voor de RSA van de financiële risico's wordt verwezen naar bijlage 2.

4.10. Juridische risico's en privacy risico's

Risico's

De juridische risico's komen met name tot uiting op het moment dat deelnemers de gemaakte keuzes door de Sociale Partners en het Fonds in twijfel trekken. Het Fonds schat in dat drie gemaakte keuzes op de grootste weerstand kunnen stuiten. Keuzes, die inherent zijn aan het nieuwe pensioenstelsel:

- Invaren, ofwel het omzetten van de opgebouwde pensioenaanspraken in pensioenvermogens;
- De leeftijdsafhankelijke (blootstelling aan) risico en rendement op beleggingen;
- Het afschaffen van de progressieve premiesystematiek.

Hierbij hecht Provisum er waarde aan om te benadrukken dat de keuzes die het Fonds op deze gebieden heeft gemaakt, binnen de aangegeven kaders van de Sociale Partners vallen. Door hierover al in een vroeg stadium de mogelijkheden gezamenlijk, en gesteund door externe expertise, te overzien komt het Fonds tot de conclusie dat er een beheerst en integer proces is doorlopen met de Sociale Partners om tot de voorgestelde pensioeninrichting te komen. Daarenboven is er een proces van besluitvorming doorlopen dat in overeenstemming is met de wet- en regelgeving, inclusief de betrokkenheid van VO en RvT hierbij. Desalniettemin onderkent Provisum dat er sprake is van wijzigingen van pensioentoezeggingen waarbij deelnemers geen directe inspraak hebben. Hoewel dit in overeenstemming is met de geldende wet- en regelgeving, vormt dit een mogelijke bron van ongenoegen onder deelnemers. Om deze ontevredenheid met mogelijke claims en rechtszaken tot gevolg te voorkomen/beheersen, gebruikt het Fonds communicatie om deelnemers mee te nemen in de gemaakte keuzes.

Een belangrijke risico-reducerende factor in dit verband is dat redelijkerwijs verwacht mag worden dat alle bestaande deelnemers in de nieuwe regeling erop vooruitgaan in termen van verwachte uitkeringen, UPO-bedragen en vervangingsratio.

Voor de communicatie is een communicatieplan opgesteld door het Fonds. Hierbij is rekening gehouden met de vereisten die de Autoriteit Financiële Markten stelt aan de communicatie richting deelnemers. In het communicatieplan is systematisch uitgelegd welke doelgroepen, met welke kenmerken, dienen te worden bereikt, met welke boodschap, via welk medium om op welk kennisniveau te komen. De beheersing van communicatierisico's wordt niet nader uitgediept in dit implementatieplan, maar is beschreven in het communicatieplan van het Fonds. Daarin wordt ook aandacht besteed aan de (risico's verbonden aan de) zorgplicht, die in het nieuwe stelsel meer aandacht zal vragen (incl. de mogelijke 10% eenmalige uitkering). Het Fonds monitort middels de RSA Wtp actief de geïdentificeerde communicatierisico's, hetgeen bijdraagt aan de adequate beheersing van deze risico's.

De wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de pensioenovereenkomst is getoetst, gevalideerd resp. voldoet aan:

- de Wet toekomst pensioenen, door Sprenkels;
- de fiscale wetgeving door Sprenkels;
- de Wet gelijke behandeling (de Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen en de Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij de arbeid); intern getoetst;

- het Wtp-pensioenreglement wordt voor ingang getoetst door de Belastingdienst aan de nieuwe fiscale eisen (zie Memo fiscale gevolgen niet tijdig aanpassen pensioenregeling aan gewijzigde fiscale kaders en hoe fiscale onzuiverheid te voorkomen d.d. 23 oktober 2025).

In de Risk Self Assessment Wtp heeft Provisum de juridische- en privacy risico's geïdentificeerd. De belangrijkste risico's zijn de volgende:

1. Het risico dat de transitiedatum uitgesteld moet worden, veroorzaakt door een negatief oordeel van de toezichthouder over het invaarbesluit (dossier) en opdrachtaanvaarding ten aanzien van onjuiste/onvolledige verantwoording, tegenstrijdige communicatie en veranderende eisen (open normen) vanuit de toezichthouder met als gevolg dat de reputatie onderhevig is aan afbreukrisico;
2. Het risico dat meerdere individuele en/of collectieve civiele procedures worden opgestart, veroorzaakt door wantrouwen in/kritiek op de nieuwe pensioenregeling, met als gevolg dat de reputatie van het Fonds beschadigd wordt, de capaciteit van het Fonds ontoereikend is en/of het Fonds financiële schade lijdt;
3. Het risico dat individuele en/of collectieve claims ontstaan bij invaren, veroorzaakt door deelnemers die het oneens zijn met compensatie, pensioenvermogen na transitie, risicohouding, onderscheid naar leeftijd etc., met als gevolg dat de reputatie van het Fonds beschadigd wordt, de capaciteit van het Fonds ontoereikend is en/of het Fonds financiële schade lijdt.

Beheersing

Van de geïdentificeerde risico's is het eerste risico met name relevant alvorens er ingevaren wordt. De andere risico's hebben een impact op het Fonds na invaren. Voor het eerste risico geldt, dat deze op dit moment binnen de risicobereidheid valt. Dit is gebaseerd op alle maatregelen die genomen zijn in het kader van de beheerste en integere besluitvorming waarbij gebruik wordt gemaakt van best practices en guidelines van de toezichthouders, de afstemming met DNB en de partiële beoordeling die al is uitgevoerd op het datakwaliteitsdossier. Natuurlijk hangt de timing van het uiteindelijke besluit van de toezichthouders in belangrijke mate af van de kwaliteit van de ingeleverde documenten, maar vervolgens kan het Fonds niet meer doen dan zich in te spannen om snel en accuraat vragen van de toezichthouders te beantwoorden om het goedkeuringsproces voorspoedig te laten verlopen.

Voor het tweede risico geldt dat volgens de Wtp het individueel recht op eigendom kan worden gepasseerd op het moment dat Sociale Partners hierom verzoeken³. Bij de keuzes door Sociale Partners naar de nieuwe pensioenovereenkomst is invulling gegeven aan hun grondrecht van vrijheid van onderhandelen. Het vermogensrecht krijgt daarbij bescherming. De omzetting naar een premieregeling tast het wezen van de pensioentoezegging en daarmee dit vermogensrecht niet aan.

De beheerste en integere besluitvorming en de aantoonbare datakwaliteit zijn de belangrijke bronnen van beheersing voor het derde risico, aangezien deze ertoe leiden dat het Fonds de toets der kritiek achteraf goed kan doorstaan. Daarbij is een zorgvuldig besluitvormingsproces met de Sociale Partners doorlopen om tot een representatief nieuw pensioenproduct te komen.

Voorts is er niets gebleken van individuele situaties die voor een enkele deelnemer tot onevenredig nadeel leiden. Het Fonds heeft dergelijke mogelijke situaties, vanuit zijn fiduciaire taak, onderzocht en niet gesignaleerd. Dit biedt voldoende grondslag om het juridisch risico als beheerst te beoordelen.

Op grond van de Wtp worden van Provisum geen additionele of andere gegevensverwerkingen verlangd ten opzichte van de huidige gegevensverwerkingen. Ook nu worden al persoonsgegevens verwerkt, zoals de naam, de geboortedatum en het geslacht. En als gevolg

³ Recht op eigendom is beschermd in artikel 17 van het Handvest Grondrechten EU en artikel 1 van het Eerste Protocol bij het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens.

van de Wtp hoeft er niet over meer of andere persoonsgegevens te worden beschikt dan nu reeds het geval is. Er zijn als gevolg van de Wtp geen nieuwe of andere privacy risico's te onderkennen en daarmee zijn geen nieuwe of andere beheersmaatregelen nodig.

Voor de RSA van de juridische en privacy-risico's wordt verwezen naar bijlage 2.

4.11. Politieke risico's

Het fonds zelf heeft geen invloed op de politieke risico's. Het Fonds houdt de politieke ontwikkelingen nauwlettend in de gaten.

4.12. Opinies sleutelfunctiehouders

Provisum is zich ervan bewust dat het transitieproject, eenmalig, uniek en van een ongekenne omvang en complexiteit is. Dit legt extra druk op het Fonds en vraagt een specifieke organisatie, aanpak en methode. Om deze reden krijgen onder meer de verantwoordelijkheden van verschillende sleutelfunctiehouders extra nadruk in het proces van de transitie. Voor de onderwerpen waarvoor door de sleutelfunctiehouders in het kader van de transitie opinies afgegeven zijn, wordt verwezen naar hoofdstuk 3.1.

4.13. Oordeel van het bestuur

De transitie is een omvangrijk en complex project en brengt impactvolle veranderingen met zich mee. Het Fonds onderkent dat er hierbij risico's worden gelopen. Gedurende het gehele proces heeft het bestuur zoveel als mogelijk checks and balances ingebouwd en zijn de verschillende stakeholders zoveel mogelijk betrokken bij de diverse tussenstappen. De sleutelfunctiehouder risicobeheer heeft een uitdagende rol bij de totstandkoming van de risicoanalyses gespeeld. De opinie van de sleutelfunctiehouder risicobeheer inzake dit onderdeel van de implementatie was ook integraal onderdeel van de besluitvorming van het bestuur.

Het bestuur oordeelt dat het risicomanagement op effectieve en efficiënte wijze is ingezet in het transitieproces en dat er sprake is van een volwassen risicomanagement waar risico's tijdig worden gesignaleerd en beheerst. De verschillende bruto risico's zijn fors afgebouwd. In enkele gevallen zijn de beheersmaatregelen nog niet volledig geïmplementeerd. Ook resteren er nog netto restrisico's. Het bestuur heeft hier nadrukkelijk naar gekeken, maar vindt deze risico's acceptabel. De implementatie wordt haalbaar en technisch uitvoerbaar geacht. Dit biedt het bestuur comfort met betrekking tot de een beheerste implementatie van het nieuwe pensioenstelsel.

Het Fonds heeft laten zien in staat te zijn tot daadkracht en wendbaarheid, zonder dat dit ten koste hoeft te gaan van zorgvuldigheid. Van belang is om dit vast te houden nu het minder voorspelbaar is welke risico's zich wel of niet zullen manifesteren.

5. Data en datakwaliteit

Pensioenfondsen die gaan invaren naar het nieuwe pensioenstelsel dienen de datakwaliteit vóór, tijdens en na het invaren aantoonbaar te maken. De datakwaliteit is belangrijk voor een juiste omzetting naar de pensioenvermogens in het nieuwe stelsel, zodat deelnemers krijgen waar zij recht op hebben.

Om de datakwaliteit te waarborgen maakt het Fonds gebruik van de diverse Good Practices en guidances die door de DNB en in de sector beschikbaar zijn gesteld. De invulling van het hoofdstuk datakwaliteit volgt de richtlijnen uit het Kader Datakwaliteit van de Pensioenfederatie. Het Kader Datakwaliteit is een initiatief om fondsen te helpen bij het aantoonbaar maken van de datakwaliteit vóór invaren. Het Kader Datakwaliteit onderscheidt zes fasen met daarbinnen verschillende uit te voeren stappen. Deze werkzaamheden zijn door het Fonds uitgevoerd en worden in dit hoofdstuk nader toegelicht.

5.1. Beschikbaarheid data

Vóór de transitie

De huidige data van het Fonds zijn beschikbaar in het administratiesysteem AxyLife van Lumera. De tijdshorizon voor de scope van de werkzaamheden in het Kader Datakwaliteit, is bepaald op de periode van 1 januari 2015 t/m 31 december 2022. Vanaf 1 januari 2023 loopt de “stay clean” fase. Bij de overgang destijds in 2015 naar AxyLife zijn alle beginstanden berekend en vergeleken met de oude standen in de administratie ConPackage. De werkzaamheden en assurance verklaring bij de conversie van 2015 geven voldoende assurance van de datakwaliteit tot dat moment, waardoor de scope gelegd kan worden op de hiervoor genoemde periode.

Het is goed om daarbij te benadrukken dat het systeem AxyLife geen standensysteem/ -administratie is, maar een feitensysteem/-administratie. Dit betekent dat alle ingebrachte data een rekenmoment hebben. Zo ook met de overgang naar de Wtp waardoor het mogelijk is om altijd terug te gaan naar het begin als er een onvolkomenheid aan het licht komt en om correcties aan te brengen welke voor de overgang naar de Wtp liggen. De overgang naar de Wtp is dus geen ‘harde’ overgang met een vaste stand, maar met een berekende stand. Verder worden alle gegevens continue gecontroleerd met brongegevens uit bijvoorbeeld UPA, SUAG en BRP. Er is dus geen aanleiding om verder terug in de tijd te gaan dan de aangegeven scope. Voor alle duidelijkheid: het pensioenadministratiesysteem is zowel voor als na de transitie gelijk namelijk AxyLife van Lumera.

Tijdens de transitie

Tijdens de transitie is de huidige data van het Fonds beschikbaar in AxyLife in de bestaande productieomgeving. De transitie van de huidige regeling naar de nieuwe SPR-regeling wordt volledig uitgevoerd met behulp van een Digital Twin. Hierbij zijn in het IT-systeem de rekenregels van de Ftk-regeling en de SPR-regeling voorafgaand beschikbaar in een testomgeving.

Na de transitie

Na de transitie is de huidige data en de nieuwe data van het Fonds beschikbaar in AxyLife. Na de invoering van de nieuwe regeling is het rekenmodel met daarin de regels van de nieuwe pensioenregeling volledig aangesloten op het rekenmodel met daarin de rekenregels van de Ftk-regeling. Er is volledige toegang tot de gegevens in de Ftk-regeling en de nieuwe pensioenregeling.

5.2. Risicoanalyse datakwaliteit

Om de datakwaliteit vóór de transitie aantoonbaar te maken heeft het Fonds voor de werkzaamheden gebruik gemaakt van het Kader Datakwaliteit. Onderscheiden worden de volgende onderdelen:

Fase 1, opzet datakwaliteit

Het definiëren van risicobereidheidsprincipes ten aanzien van de datakwaliteit met inachtneming van de reeds gedefinieerde risicobereidheid van het Fonds, het opstellen van een correctie- en herzieningenbeleid en het vaststellen van de Kritische Data-Elementen ("KDE's").

Fase 2 – Risico-inventarisatie en –beoordeling:

Het uitvoeren van een risico-inventarisatie om risico-indicatoren en deelnemers risicogroepen in de pensioenadministratie te detecteren, het uitvoeren van een risicobeoordeling per KDE om aanvullende beheersmaatregelen voor de stay-clean fase te detecteren en het definiëren van een Maximale Toegestane Afwijking ("MTA"). Het Fonds heeft voorts de pensioenuitvoerdersrisico-indicatoren geïdentificeerd aan de hand van de vragenlijst van het Kader Datakwaliteit.

Fase 3 – Data-analyses en deelwaarnemingen:

Het uitvoeren van data profiling, generieke- en specifieke data-analyses en deelwaarnemingen.

Fase 4 – Rapportage en beoordeling:

Het rapporteren over de werkzaamheden uit fases 2 en 3, het vaststellen van een actieplan met op te lossen bevindingen (get-clean) en een voorlopig besluit over datakwaliteit.

Fase 5 – Overeengekomen specifieke werkzaamheden door de externe accountant:

De externe accountant EY heeft een Agreed Upon Procedures ("AUP") uitgevoerd op de uitgevoerde werkzaamheden in fases 1 t/m 4.

Fase 6 – Besluit over datakwaliteit voor invaren:

Een definitief besluit van het bestuur over de datakwaliteit voor invaren.

5.3. Fase 1, opzet datakwaliteit

Het doel van deze fase is om de richtlijnen/kaders voor de uitvoering van de vervolgfases vast te stellen.

Daartoe heeft het Fonds een datakwaliteitsbeleid opgesteld waarin de kwalitatieve risicobereidheid is vastgelegd. Er wordt een minimale exposure aan risico's geaccepteerd en alle maatregelen moeten gericht zijn op het zoveel mogelijk beheersen van het datakwaliteitsrisico.

Er is een correctie-/herzieningenbeleid opgesteld. Aan de hand van dit beleid kunnen correcties doorgevoerd worden.

Om scope aan te geven in de risicoanalyses en datakwaliteit metingen, zijn de KDE's gedefinieerd. Voor de KDE's zijn de domeinwaarden en de herkomst (bron) geformuleerd.

Tijdens de transitie blijven de KDE's van de oude regeling bestaan naast de KDE's van de nieuwe regeling. De meeste KDE's zijn overlappend, waarbij de processen ter borging van de datakwaliteit blijven bestaan. Tijdens de transitiefase worden door Provisum de resultaatgevende bron-KDE's gecontroleerd. Dit betreffen de KDE's die worden aangeleverd via de UPA, SUAG en BRP-processen. Als de verwerking van die KDE's volledig, tijdig en correct verloopt, zijn de overige 'resultaat'-KDE's (zoals 'pensioengrondslag', 'bereikbaar pensioen', etc.) eveneens correct. Daarbij is de werking van de beheersmaatregelen essentieel, zoals opgenomen in het AO/IC raamwerk van het Fonds.

De KDE's die relevant zijn in de nieuwe regeling blijven ook na het invaren door het Fonds gemonitord. Daarnaast worden voor het transitiemoment eventuele nieuwe KDE's die volgen uit de nieuwe regeling gedefinieerd. Voor deze KDE's zullen tevens beheersingsmaatregelen ingericht worden. Ook wordt waar nodig het datakwaliteitsbeleid geactualiseerd.

5.4. Fase 2: risico-inventarisatie en -beoordeling

5.4.1. INLEIDING

Deze fase heeft als doel te komen tot een risicoprofiel van de pensioenuitvoerder, risicogroepen te detecteren in de administratie van het fonds en te komen tot een risicoanalyse per KDE. Op basis van deze informatie kan bepaald worden waar aanvullende analyses of aanvullende beheersmaatregelen (stay-clean) nodig zijn. Daarnaast wordt er een maximaal toegestane afwijking (MTA) bepaald.

5.4.2. ANALYSE EN BEOORDELING

Het fonds heeft de pensioenuitvoerdersrisico-indicatoren geïdentificeerd aan de hand van de vragenlijst van het Kader Datakwaliteit. Uit de vragenlijst kwam 1 risico-indicator naar voren. Deze risico-indicator is meegenomen als onderdeel van de risicobeoordeling in de volgende fase.

Het fonds heeft de status van het huidige datakwaliteitsbeheersingsraamwerk eveneens bepaald aan de hand van de vragenlijst van het Kader Datakwaliteit. De conclusie over de impact van het datakwaliteitsbeheersingsraamwerk op uit te voeren werkzaamheden is:

- er zijn in het verleden al diverse werkzaamheden uitgevoerd op het gebied van datakwaliteit;
- er is een KDE-overzicht aanwezig inclusief bron en waardenbereik;
- er is een datakwaliteitsbeleid aanwezig, met daarin de governance (aansluiting met IT governance);
- het fonds heeft datakwaliteitbeheersmaatregelen ingericht en verantwoordt deze via de AO/IC;
- incidenten worden gerapporteerd;
- er wordt op dit moment nog niet op KDE-niveau gerapporteerd en getoetst aan risicotoleranties, zoals bedoeld in fase 3 van het Kader datakwaliteit.

Daarnaast heeft het Fonds een inventarisatie gemaakt van de events en van de klachten die zich hebben voorgedaan. Er hebben in het verleden 2 incidenten plaatsgevonden. Deze incidenten zijn reeds gecorrigeerd en vormen geen risico meer voor de datakwaliteit. Overigens kwamen er geen aanvullende beheersmaatregelen naar voren.

Vervolgens zijn bij de risico-inventarisatie de (combinaties van) deelnemersrisico-indicatoren ("DRI") bepaald. Het Fonds heeft hierbij de voorgestelde DRI's van het Kader Datakwaliteit als uitgangspunt genomen en fonds specifieke DRI's toegevoegd. De risico-inventarisatie heeft geleid tot de volgende risicogroepen/complex dossiers:

- Premievrije deelneming
- Buitenland woonachtig
- Verschuiving AOW-datum
- Flexibilisering pensioenuitkering.

Deze risicogroepen zijn gezamenlijk vastgesteld met de functievervuller interne audit, Baker Tilly. Baker Tilly heeft deze groepen voor de jaarlaag 2022 integraal onderzocht. In de stay-clean fase is dezelfde onderzoeksmethode ook toegepast op jaarlaag 2023 voor de volgende DRI's:

- Waardeoverdrachten
- Overlijdensregistraties
- Scheidingen
- Arbeidsongeschiktheid.

In onderstaand schema zijn alle DRI's uit het kader Datakwaliteit weergegeven met de daarbij behorende toelichting.

Deelnemersrisico-indicatoren				
DRI	Relevant voor Provisum	Quinto-P 2020	Risicogroep voor aanvullend	Toelichting
Premievrije deelneming	Ja		x	Risk-based als risico aangewezen, t.b.v. az analyses fase 3.
Vrijwillige voortzetting	Nee			N.v.t.
Individuele waardeoverdracht (extra deelnemersjaren)	Ja	x		Reeds gecontroleerd i 2020. Destijds geen bevindingen, geen vervolganalyse nodig.
Scheiding/verevening/conversie (hoger risico)	Ja	x		Reeds gecontroleerd i 2020. Destijds geen bevindingen, geen vervolganalyse nodig.
Overlijden (voor pensioendatum)	Ja	x		Reeds gecontroleerd i 2020. Destijds geen bevindingen, geen vervolganalyse nodig.
Buitenland woonachtig	Ja		x	Risk-based als risico aangewezen, t.b.v. az analyses fase 3.
Verschuiving AOW-datum	Ja		x	Risk-based als risico aangewezen, t.b.v. az analyses fase 3.
Gemoedsbezwaar	Nee			N.v.t.
Arbeidsongeschiktheid (aansluiting SUAG) (hoger risico)	Ja	x		Reeds gecontroleerd i 2020. Destijds geen bevindingen, geen vervolganalyse nodig.
Samenwonen/Trouwen/Partnerschap	Ja			Op basis van huidige beheersmaatregelen, AO/IC, oordeelt het fc deze DRI geen risico
Deelname aan meerdere pensioenregelingen	Ja			Op basis van huidige beheersmaatregelen, AO/IC, oordeelt het fc deze DRI geen risico
Pensioen onder de XX euro	Ja			Op basis van huidige beheersmaatregelen, AO/IC, oordeelt het fc deze DRI geen risico
Flexibilisering pensioenuitkering (hoger risico)	Ja		x	Risk-based als risico aangewezen, t.b.v. az analyses fase 3.
Inkoop VPL/ overgangsregelingen	Nee			N.v.t.
Niet opgevraagde pensioen	Ja			Op basis van huidige beheersmaatregelen, AO/IC, oordeelt het fc deze DRI geen risico
FVP (Fonds Voorheffing Pensioenen)	Nee			N.v.t.
Terugwerkende kracht mutaties	Ja			Op basis van huidige beheersmaatregelen, AO/IC, oordeelt het fc deze DRI geen risico
Wisselingen van dienstverband en daarmee van aangesloten werkgever binnen BPF of OPF	Ja			Op basis van huidige beheersmaatregelen, AO/IC, oordeelt het fc deze DRI geen risico

Voor het bepalen van aanvullende beheersmaatregelen voor de KDE's is gebruik gemaakt van het risicobedoordelingstemplate uit het Kader Datakwaliteit. Per KDE zijn de volgende fasen doorlopen:

- voor iedere KDE is een risicobeschrijving opgesteld waarin staat welke onjuistheden zich voor kunnen doen;
- voor iedere KDE is het bruto risico bepaald;
- de effectiviteit van reeds geïmplementeerde beheersingsmaatregelen en gegevensgerichte werkzaamheden is beschreven en toegelicht;
- voor iedere KDE is het netto risico bepaald;
- de MTA ten aanzien van de individuele aanspraak is bepaald en nader onderbouwd.

De netto risico's worden allen geclassificeerd als 'acceptabel risico' dan wel 'attentie vereist' zonder dat hier aanvullende beheersing benodigd is. Hierbij is de kans gedefinieerd als de kans dat een risico zich manifesteert tussen de 0 en 5 jaar en de impact wordt gemeten op basis van de maatstaven negatieve berichtgeving en/of publiciteit en kosten. De interpretatie van "intentie vereist" is als volgt: datakwaliteit blijft altijd een risico waar aandacht voor moet zijn, zeker in de periode tussen vaststellen implementatieplan en daadwerkelijk invaren (stay clean) periode. De attentie voor datakwaliteit is er via het blijvend uitvoeren van de huidige beheersmaatregelen. Daarnaast is in het onderdeel "Monitoring" op basis van de AO/IC van het Fonds de effectiviteit van de opzet en werking van de beheersmaatregelen getoetst. De beheersingsmaatregelen in de AO/IC zijn van belang om datakwaliteit aan te tonen. In de AO/IC worden diverse processen beoordeeld namelijk:

- Pensioenaanspraken
- Uitkeringen

- Aanmelden & premie
- Financiële administratie
- Communicatie
- Overig
- AxyLife
- EUC, End User Computing
- IT, Risicobeheersingsplan
- DORA.

Voor elk van deze processen worden controles/beheersmaatregelen uitgevoerd. De AO/IC is daarmee een belangrijke beheersmaatregel voor de kwaliteit van de data. De AO/IC wordt maandelijks uitgevoerd. Eens per kwartaal wordt hierover gerapporteerd en elke 2 jaar vindt er een externe audit op de processen en beheersmaatregelen van de AO/IC plaats. De directeur van het pensioenbureau toetst periodiek de werking van de AO/IC.

5.4.3. RISICOBEREIDHEID

Het Fonds heeft de risicobereidheid en de MTA als onderdeel van de werkzaamheden van het Kader Datakwaliteit in kaart gebracht.

Kwalitatieve risicobereidheid

Op basis van het Kader Datakwaliteit dient het Fonds een kwalitatieve risicobereidheid vast te stellen voor het datakwaliteitsrisico. De risicobereidheid geeft de kwalitatieve uitgangspunten waaraan de resultaten van risicobeoordelingen en datakwaliteit metingen getoetst worden. De kwalitatieve risicobereidheid van het Fonds is dat er een minimale exposure aan risico's wordt geaccepteerd en dat alle maatregelen gericht moeten zijn op het zoveel mogelijk beheersen van het datakwaliteitsrisico. Het Fonds hanteert een 100%-streven.

Kwantitatieve risicobereidheid

Het Fonds stelt een kwantitatieve risicobereidheid vast door middel van het bepalen van de MTA. De MTA is gebaseerd op de kwalitatieve risicobereidheid. De MTA wordt door het Fonds bepaald door vast te stellen hoeveel verschil er maximaal mag zijn op de aanspraak per individuele deelnemer als gevolg van tekortkomingen in de pensioenadministratie. De risicobereidheid van het Fonds is dat er een minimale exposure aan risico's wordt geaccepteerd en dat alle maatregelen gericht moeten zijn op het zoveel mogelijk beheersen van het datakwaliteitsrisico; zoals hiervoor vermeld, een 100%-streven. De MTA is vastgesteld op €1 per maand. De besluitvorming en bijbehorende onderbouwing is vastgelegd in het IT- en Databeleid:

- De MTA wordt gehanteerd om te bepalen welke afwijkingen nader onderzocht dienen te worden, en dus ook welke afwijkingen niet nader onderzocht worden. Een lage MTA leidt tot het sneller uitzoeken van afwijkingen. Een MTA van €1 per maand past hierbij en is prudent jegens de deelnemers, want het minimaliseert de kans op fouten.
- Het uitzoeken van afrondingsverschillen zou onevenredig veel kosten met zich meebrengen. Met een MTA van €1 per maand worden afrondingsverschillen niet nader onderzocht.
- Het Fonds vindt het belangrijk dat de gekozen MTA uitlegbaar is. Gezien de lage risicobereidheid enerzijds en een kosten/baten afweging van het nader uitzoeken van minimale afwijkingen anderzijds, kiest het Fonds voor een MTA van 1€ per maand. Elk bedrag hoger dan €1 per maand is minder goed uitlegbaar en past niet bij de gedefinieerde lage risicobereidheid.
- Het Fonds is van mening dat, indien de huidige MTA tot onevenredig veel zoekwerk leidt bij datakwaliteit onderzoeken, deze bijgesteld moet kunnen worden.

De MTA is gebruikt bij de beoordeling van de analyses in fase 3. Er is bij de resultaten van de generieke-, specifieke analyses en deelwaarnemingen beoordeeld of een afwijking kan leiden tot een afwijking groter dan de MTA. In dit geval is er een vervolgonderzoek uitgevoerd. Met het toepassen van de MTA, legt het Fonds expliciet een verband tussen haar risicobereidheid op

datakwaliteit en de uitkomsten van het datakwaliteit onderzoek in fase 3 van het Kader Datakwaliteit.

5.5. Fase 3: data-analyses en deelwaarnemingen

Het doel van deze fase is het inzichtelijk en aantoonbaar maken van de huidige datakwaliteit van de KDE op deelnemersniveau via diverse analyses en deelwaarnemingen. De voorgestelde KDE's in het Kader Datakwaliteit (zie hiervoor) zijn als uitgangspunt genomen. Per KDE zijn de bronnen en de domeinwaarden opgenomen, conform de richtlijnen in het Kader Datakwaliteit.

Er is een data profiling analyse uitgevoerd op de KDE's. Per KDE is inzichtelijk gemaakt hoe deze KDE scoort op de dimensies volledigheid, formaat en domeinwaarden. Daarnaast zijn voor diverse KDE's de distributie van het dataveld en onderlinge samenhang inzichtelijk gemaakt. Indien een KDE niet gecontroleerd kan worden, is hiervoor een verklaring afgegeven.

Voor de controles is een norm van 100% gehanteerd. Indien een controle niet leidt tot een 100% score, is de afwijking nader verklaard door het Fonds. Er zijn geen openstaande afwijkingen meer, m.a.w. elke afwijking is verklaard. Op basis van deze uitkomst is besloten geen extra boekjaren te controleren. Het onderzochte boekjaar (2022) geeft voldoende assurance voor de kwaliteit van de huidige data die gebruikt wordt bij het invaren.

Het Fonds heeft generieke analyses uitgevoerd zoals opgenomen in het Kader Datakwaliteit. Deze werkzaamheden zien met name toe op het leggen en controleren op voornamelijk plausibiliteit (horizontaal) van verbanden tussen diverse KDE's. Indien een generieke analyse niet kon worden uitgevoerd, is dit onderbouwd en is aangegeven hoe het risico door het huidige datakwaliteitsbeheersingsraamwerk is afgedekt. Voor deze controles is een norm van 100% gehanteerd.

Indien een controle niet leidt tot een 100% score, is de afwijking nader verklaard door het Fonds. Indien mogelijk is bij het bepalen van de score per controle rekening gehouden met de MTA. Afwijkingen die buiten de MTA vallen, worden nader onderzocht/verklaard. Indien de omvang van het aantal afwijkingen klein (afwijking t.o.v. 100%) is, heeft het Fonds ervoor gekozen deze allemaal nader te onderzoeken.

Indien de omvang van de afwijkingen middelgroot is, heeft het Fonds ervoor gekozen om 5 willekeurige deelnemers te onderzoeken en gaat het opzoek naar een homogeen kenmerk. Indien dit het geval is neemt het Fonds aan dat dit voor de hele populatie geldt.

Indien er geen homogeen kenmerk kan worden gevonden, heeft het Fonds de analyse nader verfijnd zodat er minder bevindingen over blijven. Voor een grote omvang heeft het Fonds de generieke analyse nader onderzocht middels een specifieke analyse. Nader onderzoek of bevindingen die naar voren zijn gekomen uit de generieke analyses, zijn opgepakt als specifieke aanvullende analyse of op het actieplan geplaatst.

Het Fonds heeft de volgende specifieke analyses laten uitvoeren door Baker Tilly:

- Premievrije deelneming: aansluiting van de premievrije aanspraken in het jaar 2022;
- Buitenland woonachtig: controle of er onvindbare deelnemers zijn;
- Verschuiving AOW-datum: controle op mutatie vroegpensioen of het inderdaad om een vroegpensioen gaat;
- Flexibilisering pensioenuitkering: controle op de vervroegingsfactoren bij vervroeging van pensioen.

In de stay-clean fase is dezelfde onderzoeksmethode ook toegepast op jaarlaag 2023 voor de volgende DRI's:

- Waardeoverdrachten
- Overlijdensregistraties
- Scheidingen
- Arbeidsongeschiktheid.

In dit onderzoek van Baker Tilly zijn deelwaarnemingen opgenomen om vast te stellen dat de aanspraak juist en volledig is berekend. De afwijkingen die naar voren kwamen, zijn door het pensioenbureau verklaard. Uit de onderzoeken zijn geen bevindingen naar voren gekomen die impact hebben op de datakwaliteit voor invaren. Het onderzoek geeft derhalve geen aanleiding voor extra specifieke data-analyses of deelwaarnemingen. De resultaten van het onderzoek passen binnen de risicobereidheid van het Fonds.

Uit het onderzoek zijn geen bevindingen naar voren gekomen die impact hebben op de datakwaliteit voor invaren. De afwijkingen die naar voren kwamen, zijn door het pensioenbureau van het fonds verklaard. Er waren geen bevindingen uit bovenstaande analyses die aanleiding geven tot correcties. Het onderzoek geeft geen aanleiding voor extra specifieke data-analyses of deelwaarnemingen. De resultaten van het onderzoek passen binnen de risicobereidheid van het fonds.

5.6. Fase 4, rapportage en beoordeling

Het doel van deze fase is het opstellen van een rapportage over de uitkomsten van fase 2 en 3, het inzichtelijk krijgen van werkzaamheden voor "get clean" fase en de beheersmaatregelen voor de "stay clean" fase.

De datakwaliteit van de administratie is aantoonbaar gemaakt en getoetst aan de normen in de rapportages van AethiQs 4en Baker Tilly. Daarnaast zijn voor de risicogroepen specifieke analyses uitgevoerd. Gegeven de risicobereidheid van het Fonds van een minimale exposure aan risico's is bij alle controles die zijn uitgevoerd een 100% norm gehanteerd, waarmee afwijkingen verklaard zijn (moeten worden). Bij de generieke analyses is rekening gehouden met de MTA. De afwijkingen zijn nader verklaard of op het actieplan geplaatst.

Nog te nemen stappen

Het Fonds weegt bij dit onderdeel twee fases mee: de get-clean fase en de stay-clean fase. Op basis van deze indeling zijn nog te nemen stappen richting het invaren gedefinieerd. In onderstaand overzicht zijn de actiepunten opgenomen met daarbij de huidige status:

Actie	Bron	Status	Fase
In het beleid wordt opgenomen dat elke twee jaar een analyse wordt uitgevoerd via de algoritme methodiek die Baker Tilly voor de aanvullende analyses heeft gehanteerd. In 2023 wordt hier al opvolging aan gegeven voor de jaarlaag 2022. Scope: de DRI uit het Quinto-P onderzoek van 2020. N.a.v. opinie SFH risicobeheer: "Wij adviseren om meer controles uit te voeren op bijvoorbeeld de thema's die onderdeel waren van het Quinto-P onderzoek om met een hogere mate van zekerheid de kwaliteit van de data vast te stellen en te bepalen of dit past bij de risicobereidheid."	Opinie SFH risicobeheer	Gereed	Stay clean
Corrigeren dubbele pensioenopbouw onder UPA	Separaat traject, maar raakt datakwaliteit in analyses data profiling	Gereed	Get clean
Correctie van de hogere aftrek door prijsindexatie en lagere aanwas door looninflatie wat leidt tot een negatieve aanspraak.	Separaat traject, maar raakt datakwaliteit in analyses data profiling	Gereed	Get clean
Aanpassen datakwaliteit beleid naar aanleiding van vragen SFH risicobeheer.	Opinie SFH risicobeheer	Gereed	Stay clean
Aanpassen correctie- en herzieningenbeleid op basis van vragen SFH risicobeheer.	Opinie SFH risicobeheer	Gereed	Stay clean
Opvolging aan advies SFH risicobeheer: "Wij adviseren om na te gaan in hoeverre op de verklaring van de accountant kan worden geleund om vast te stellen of de inkomende data vanuit de werkgever ook daadwerkelijk correct is en past bij de risicobereidheid van het fonds."	Opinie SFH risicobeheer	Gereed	Stay clean

Actie	Bron	Status	Fase
Opvolging aan advies SFH risicobeheer: "Wij adviseren de controles en de assurance die in het verleden is uitgevoerd ook op te nemen in het dossier."	Opinie SFH risicobeheer	Gereed	Stay clean
Opvolging aan advies SFH risicobeheer: "Wij adviseren om het correctie- en herzieningenbeleid richting het moment van invaren verder aan te scherpen."	Opinie SFH risicobeheer	Open; zal plaatsvinden na het invaren	Stay clean
Opvolging aan advies SFH risicobeheer: "Wij adviseren om het dossier op het gebied van datakwaliteit verder aan te vullen met de opmerkingen van de sleutelfunctiehouders."	Opinie SFH risicobeheer	Gereed	Stay clean
Opvolging aan advies SFH risicobeheer: "Wij adviseren hierbij ook om kennis te nemen van de belangrijkste beheersmaatregelen uit de AO/IC en deze toe te voegen aan het dossier dan wel op te nemen in het beleid."	Opinie SFH risicobeheer	Gereed	Stay clean
Toevoegen van conclusies datakwaliteit controles aan dossier, antwoord op de vraag waarom de controles van AethiQs en Baker Tilly beperkt kunnen blijven tot het boekjaar 2022.	Opinie SFH Actuariaal	Gereed	Stay clean
Toevoegen van KDE kapitaal DC regeling.	Opinie SFH Actuariaal	Gereed	Stay clean
Data analyse uitvoeren op KDE kapitaal DC regeling om kwaliteit vast te stellen.	Opinie SFH Actuariaal	Gereed	Stay clean
Beoordeling van de AUP rapportage van de externe accountant en eventuele opvolging geven aan de bevindingen.	AUP externe accountant	Gereed	Stay clean
Enkele deelnemers hebben een salaris in 2022 beneden de franchise grens. De verantwoordelijkheid hiervan ligt bij de werkgever. Vanuit de verantwoordelijkheid wil het fonds deze wel kenbaar maken bij de werkgever. ANTWOORD FONDS: Wij hebben navraag gedaan bij de werkgever. Hun reactie voor beide dossiers: Betrokkene heeft loondispensatie. Als gevolg hiervan wordt de medewerker een beloning gegeven die lager is dan het minimumloon, maar wordt aangevuld door het UWV. Dit is conform wet- en regelgeving. Dit heeft geen negatieve impact op de datakwaliteit.	PF03	Gesloten	Get clean
Voor drie deelnemers geldt dat door een waardeoverdracht het aantal gewogen dienstjaren onjuist kunnen zijn. Er zit namelijk een maximum op het aantal gewogen dienstjaren. Hierdoor kan het bereikbaar pensioen afwijken van het verwachte bereikbare pensioen. Voor een andere deelnemer geldt de werkelijke bereikbare pensioen boven het maximale verwachte bereikbare pensioen uitkwam. Nader onderzoek nodig. ANTWOORD FONDS: De incidentele afwijkingen kunnen als volgt worden toegelicht. Het gaat hier om twee deelnemers. Voor een dossier was er sprake van een inkomende waardeoverdracht die leidde tot meer dienstjaren dan het reglement toestaat. Onder de middelloonregeling leidt een waarde overdracht tot een extra aanspraak terwijl gelijktijdig het aantal dienstjaren uit waardeoverdracht wordt vastgelegd. De registratie van de extra jaren leidt tot maximaal 47 dienstjaren bij pensionering. Voor deze deelnemer zijn wél de aanspraken toegevoegd bij de overdracht maar zijn de extra jaren slechts opgenomen tot aan het maximaal aantal jaren. Hierdoor wijkt de controle regel voor dit dossier af. Voor het tweede dossier is vastgesteld dat de controle berekening nu is uitgevoerd op de pensioengrondslag zoals deze gold in 2022. Doordat de werkelijke pensioenen eind 2022 zeer fors verhoogd zijn vanwege de inflatie in 2022, maar dit effect nog niet in de pensioengrondslag was opgenomen, leidt ook hier de controle berekening van de aanspraak tot een lager verwacht bedrag dan de werkelijke eindstand per 31 december 2022. De pensioengrondslag volgt pas in 2023 de forse inflatie correctie. Dit heeft geen negatieve impact op de datakwaliteit.	PF36	Gesloten	Get clean
Jeugdsalarissen kunnen sterk stijgen. Het stijgingspercentage kan worden bepaald aan de hand van de algemene loonindex en de bandbreedte. De verantwoordelijkheid van salarisstijgingen en -dalingen ligt bij de werkgever. Echter wil het fonds deze belangrijke data nog even nalopen. ANTWOORD FONDS: het fonds zal jaarlijks bij de bestandvergelijking een vergelijking maken ten opzichte van het voorgaande boekjaar,	PF49	Gesloten	Get clean

Actie	Bron	Status	Fase
teneinde grote stijgingen of dalingen in salarissen te detecteren en dit aan de betreffende werkgever melden. Deze maatregel is onderdeel van de AO IC van het fonds.			
Werking meenemen in toekomstige AO/IC audit (elke 2 jaar)	Baker Tilly	Open	Stay clean

5.7. Fase 5, rapportage externe accountant/IT-auditor (voor invaarbesluit)

In het document Overeengekomen specifieke werkzaamheden Datakwaliteit – Wet toekomst pensioenen van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) en van de IT Auditors (NOREA) zijn handvatten gegeven voor het uitvoeren van de Agreed Upon Procedures (“AUP”) in fase 5 van het Kader Datakwaliteit.

De externe accountant EY heeft aan de hand van de 35 procedures uit het document Datakwaliteit van het Fonds getoetst of de werkzaamheden uit het Kader Datakwaliteit door het Fonds zijn uitgevoerd en of afwijkingen hierop onderbouwd zijn (comply or explain). Uit de AUP resulteren een aantal bevindingen van EY, welke door het Fonds afdoende zijn verklaard en onderbouwd. Dit mede in aanmerking nemend oordeelt het bestuur dat het Kader Datakwaliteit aantoonbaar volledig is doorlopen en de uitkomsten uit fases 1 t/m 4 een juist en volledig beeld geven van de huidige datakwaliteit van het Fonds.

5.8. Fase 6, oordeel datakwaliteit door het bestuur

Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden, de huidige status van de get-clean werkzaamheden, de stay-clean fase en de AUP-rapportage van EY, is de conclusie van het bestuur dat de datakwaliteit voor invaren van voldoende kwaliteit is. Hierbij dienen wel de openstaande acties uit het actieplan te worden afgerond. Op 23 augustus 2024 heeft het bestuur vastgesteld dat de datakwaliteit op consistente en aantoonbare wijze is onderbouwd en daarmee geborgd is ten behoeve van invaren.

Bij dit weloverwogen besluit heeft het bestuur kennisgenomen van de volgende onderdelen:

- DNB Good Practice besluitvorming datakwaliteit door pensioenfondsen;
- De rapportage van EY ten aanzien van de uitgevoerde Agreed Upon Procedures;
- Get-clean fase: de huidige status van het actieplan met de uit te voeren correcties;
- Stay-clean fase: de huidige status van de stay-clean fase;
- Opinies van de sleutelfunctiehouders Risicobeheer en Actuarieel ten aanzien van het definitieve besluit en de voorgaande fases.

5.9. Partiële beoordeling door DNB

Op 12 september 2024 heeft het Fonds de definitieve documenten inzake datakwaliteit bij wijze van een partiële indiening ter toetsing aan DNB toegestuurd. Voorafgaand heeft het Fonds op verzoek van DNB nog aanvullende documentatie verstrekt. Op 12 december 2024 is het fonds door DNB geïnformeerd (vooruitlopend op de invaarmelding door het Fonds), dat DNB akkoord is met het dossier datakwaliteit van het Fonds.

5.10. Onderzoek externe accountant na het invaren

Het Fonds laat de externe accountant EY een onderzoek uitvoeren naar de datakwaliteit na invaren. De exacte opdrachtbeschrijving stelt het Fonds vast op basis van het werkprogramma van de NBA, de Pensioenfederatie en DNB, waarvan het Fonds heeft begrepen dat deze in ontwikkeling is. Het Fonds evalueert de bevindingen van de externe accountant, verwerkt deze en voert eventueel aanvullende werkzaamheden uit. Hier ligt altijd een bestuursbesluit aan ten grondslag.

5.11. Datakwaliteit na invaren

De KDE's die relevant zijn in de nieuwe regeling blijven ook na het invaren onder de monitoring van het Fonds staan. Daarnaast worden de nieuwe KDE's die volgen uit de nieuwe regeling, gedefinieerd. Voor deze KDE's worden zo nodig aanvullende beheersingsmaatregelen ingericht worden. Daarnaast wordt, waar nodig, het datakwaliteitsbeleid geactualiseerd.

Tijdens en na de transitie zal de beschikbaarheid van data blijvend gemonitord worden door middel van het uitvoeren van het datakwaliteitsbeleid en de daarbij horende datakwaliteitsmonitoringsrapportages.

Als na het invaren nieuwe bevindingen worden geconstateerd ten aanzien van de datakwaliteit, bijvoorbeeld door de werkzaamheden van de externe accountant, worden deze bevindingen in het kader van de beheerste en integere uitvoering nader onderzocht en indien nodig gecorrigeerd. Dit proces wordt conform het dan geldende incidenten- en klachtenproces opgepakt en volgens het correctie- en herzieningenbeleid gecorrigeerd.

Als deze correcties en TWK-mutaties financiële impact hebben, dan komt deze ten gunste c.q. ten laste van de voorziening operationele risico's. Het Fonds is van mening dat deze (tijdelijke) voorziening kan worden gesteld op 0,7% van de PPV.

6.0 Invaren

Verzoek tot invaren

In een brief d.d. 31 januari 2025 hebben de Sociale Partners Provisum verzocht om de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in de nieuwe pensioenregeling in te varen en uitvoering te geven aan de nieuwe pensioenregeling.

Deze brief is de basis voor de opdrachtaanvaarding en -bevestiging van het Fonds. In het transitieplan leggen de Sociale Partners de gemaakte keuzes, de overwegingen en berekeningen die ten grondslag liggen aan de wijziging van de pensioenovereenkomst schriftelijk vast, alsmede de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten. Ook is hierin opgenomen de verantwoording waarom sprake is van een evenwichtige transitie.

Invaren - Voordelen en nadelen

De overwegingen van Sociale Partners om in te varen zijn, ontleend aan het transitieplan, zijn de volgende:

- Het invaren heeft naar de mening van de Sociale Partners de volgende **voordelen**:
 - Een efficiënte, effectieve en toekomstbestendige pensioenuitvoering met mogelijk lagere uitvoeringskosten, meer inzichtelijkheid voor en betere uitlegbaarheid naar de deelnemers;
 - Met het collectief invaren van pensioen wordt het bestaande pensioen en de nieuwe pensioenopbouw bijeengehouden in één pensioenfonds. Daarmee wordt de risicodeling optimaal in stand gehouden, inclusief de solidariteit tussen deelnemers- en leeftijdsgroepen;
 - Wanneer niet zou worden ingevaren blijven de bestaande rechten achter in een gesloten fonds. Op termijn zal er veroudering optreden en zal er minder beleggingsrisico genomen kunnen worden, waardoor de verwachte toeslagverlening omlaag gaat. Bij een gesloten pensioenfonds zouden er bij het Fonds twee intern gescheiden vermogens ontstaan onder twee verschillende toezichtregimes met verlies van schaalvoordelen, stijgende uitvoeringskosten en een grotere kans op fouten. Communicatief zijn twee fondsen lastig, omdat veel deelnemers over de verschillende pensioenregelingen geïnformeerd zullen moeten worden;
 - In de nieuwe premieovereenkomst kan beter worden omgegaan met de verschillende type risico's die met behulp van de levenscyclus van de deelnemer worden verdeeld;
 - De solidariteitsreserve draagt bij aan verdeling van risico's over generaties, inclusief toekomstige deelnemers (intergenerationele risicodeling). Via deze reserve kunnen ook de niet op de markt verhandelbare risico's worden verdeeld, zoals het micro- en macro-lang en kort leven risico;
 - Er bestaan diverse schattingen van het effect van de welvaartswinst van de betere risicodeling in het nieuwe contract. Studies van DNB, CPB en Netspar wijzen op een positief effect.

De overgang kent ook **nadelen**:

- De deelnemer heeft bij invaren geen inspraak in het wijzigen van de pensioentoezegging. Dit kan zorgen voor reputatierisico en onvrede;
- Het verdelen van het collectief vermogen is complex en brengt mogelijk juridische risico's met zich mee;
- De voorspelbaarheid van het pensioen in de opbouwfase is lager dan in het huidige pensioenstelsel. Op de pensioendatum kan – als het tegenzit – een lager pensioen resulteren dan in het huidige stelsel. De verhogingen in het nieuwe pensioenstelsel zijn meer dan in het huidige stelsel afhankelijk van de beleggingsopbrengsten;
- De koopkracht van de ingegane pensioenen kan niet worden gegarandeerd. Dat is ook nu niet het geval. In het verleden zijn de ingegane pensioenen bij Provisum evenwel altijd volledig geïndexeerd. Mede door de initiële omvang van de solidariteitsreserve

en de naar verwachting toe te kennen verhoging van de persoonlijk vermogens uit de reserve van het Fonds (niet van toepassing op de toekomstige deelnemers) zal de koopkracht van de ingegane pensioenen naar verwachting behouden kunnen worden;

- Het invaren leidt tot eenmalige kosten, zowel uitvoeringskosten voor de omzetting van de opgebouwde pensioenen naar persoonlijke pensioenvermogens als transactiekosten in verband met het aanpassen van de beleggingen naar de bij het nieuwe pensioenstelsel passende situatie.
- Alles overziend menen de Sociale Partners dat de voordelen ruimschoots opwegen tegen de nadelen. Het Fonds onderschrijft deze overwegingen en de conclusie.

Transitiedoelstellingen

De Sociale Partners hebben de volgende doelstellingen als uitgangspunten voor de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling en voor de transitie geformuleerd. Deze zijn vervolgens in samenspraak met Provisum nader geconcretiseerd.

- **Verplichte reserves:** de wettelijk verplichte reserves (het Minimaal Vereist Eigen Vermogen, MVEV, en de reserve voor operationele risico's, ROR) worden op het moment van transitie gevuld tot het benodigde niveau;
- **Minimaal de voorziening meegeven:** elke deelnemer ontvangt op het moment van transitie ten minste zijn/haar eigen voorziening pensioenverplichtingen;
- **Compensatie:** er wordt compensatie gegeven in geval van verslechtering bij overgang naar de nieuwe pensioenregeling.
- **Gevulde en evenwichtige werking solidariteitsreserve:** de solidariteitsreserve is adequaat gevuld bij aanvang van de nieuwe regeling en de werking daarvan is evenwichtig zodat invulling gegeven kan worden aan het streven naar een zo bestendig mogelijke nominale uitkering met een uitzicht op een jaarlijkse verhoging en een kleine kans op verlaging.
- **(Verwachte) uitkeringen ten minste gelijk:** Nominale ingegane-en verwachte uitkeringen blijven ten minste gelijk na transitie. Er zijn geen verlagingen direct op het transitiemoment.
- De **verschillen in transitie-effecten** tussen leeftijden en deelnemersgroepen dienen bij voorkeur **bepikt** en in ieder geval **uitlegbaar** te zijn.

Aanvullende doelstellingen ten aanzien van de inhoud van de nieuwe regeling:

- Een **adequaat nabestaandenpensioen** dat passend is om de partner financieel te blijven ondersteunen als de deelnemer komt te overlijden.
- De pensioenopbouw van deelnemers die **langdurig arbeidsongeschikt** zijn, wordt **gecontinueerd** om hun bestaanszekerheid te behouden.

Ambitie

De Sociale Partners streven naar een verantwoorde vermogensopbouw ten behoeve van de ouderdag (inkomen voor later) die aansluit bij de persoonlijke voorkeuren van deelnemers. Bij de beleidsmatige inrichting van de financiële opzet streeft het Fonds naar een vervangingsratio op pensioendatum, uitgaande van 46 deelnemersjaren en een toetredingsleeftijd van 21 jaar, van minimaal 70% met circa 80% zekerheid.

De wijzigingen in de pensioenregeling zijn getoetst op de mate waarin zij bijdragen aan het bereiken van deze kwalitatieve doelstellingen aan de hand van de volgende kwantitatieve maatstaven, getoond in volgorde van de door Sociale Partners aangegeven prioriteit:

- verwachte pensioenuitkering in 'slecht weer', de 'mediaan' en 'goed weer';
- UPO-bedragen, in 'slecht weer', de 'mediaan' en 'goed weer';
- vervangingsratio;
- netto profijt.

De transitie-effecten -eerst verwachte uitkeringen en vervolgens netto profijt- dienen in beginsel voor alle leeftijden per deelnemersgroep positief te zijn. Aan de uitkomst van het netto profijt wordt door de Sociale Partners een minder zwaar gewicht toegekend. De verwachte pensioenuitkering geeft meer inzicht in de absolute hoogte van het pensioen dan netto profijt. Een negatief netto profijt kan dan ook acceptabel zijn bij een voldoende hoge verwachte pensioenuitkering. De netto profijt analyses worden daarom als secundaire toets gehanteerd. Daarnaast wordt gekeken naar de UPO-bedragen en de vervangingsratio.

Besluitvorming

Het bestuur van Provisum heeft de ontvangen opdracht van de Sociale Partners tot het uitvoeren van de nieuwe pensioenregeling beoordeeld en getoetst. Hierbij zijn de doelstellingen en kenmerken voor de nieuwe pensioenregeling vanuit het transitieplan van de Sociale Partners in acht genomen. Het bestuur van Provisum heeft vastgesteld dat:

- de regeling past binnen de doelstellingen en beleidsuitgangspunten van het Fonds (inclusief missie, visie en strategie);
- de regeling past binnen de risicohouding van het Fonds;
- er geen sprake is van strijdigheid met wettelijke voorschriften;
- de effecten van de voorgenomen wijzigingen ten aanzien van het pensioen als geheel niet leiden tot onevenwichtig nadeel voor de deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden of pensioengerechtigden;
- de bedrijfsvoering van het invaren op beheerste en integere wijze mogelijk is.
- Bij de beoordeling is o.a. gebruik gemaakt van het Besluitvormingsdocument en het Toetsingskader evenwichtigheid van het Fonds (bijlagen 7 en 8).
- Het bestuur heeft op 14 maart 2025 het voorlopige besluit genomen om de opdracht te aanvaarden.
- Het bestuur van het Fonds heeft vervolgens het VO verzocht om advies uit te brengen over het voorgenomen besluit tot invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten. Daarnaast heeft het VO een adviesrecht over het uitvoeringsreglement. Voor de oordeelsvorming van het VO zijn alle relevante documenten zoals vereist in de wet ter beschikking gesteld. Op 25 maart 2025 en 23 februari 2026 heeft het VO positief advies uitgebracht over het voorgenomen invaarbesluit. Bij dit positieve advies zijn vanuit het VO aanbevelingen gedaan aan het bestuur. In bijlage 4 is het volledige advies van het Verantwoordingsorgaan opgenomen.
- Het bestuur van het Fonds heeft daarna de RvT van het Fonds goedkeuring gevraagd voor het voorgenomen besluit tot invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten. Voor de oordeelsvorming van de RvT zijn eveneens alle relevante documenten zoals vereist in de wet ter beschikking gesteld. Op 25 maart 2025 en 23 februari 2026 heeft het bestuur de goedkeuring ontvangen met betrekking tot het voorgenomen besluit tot invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten. Bij deze goedkeuring zijn vanuit de RvT aanbevelingen gedaan aan het bestuur. In bijlage 5 is de goedkeuring van de Raad van Toezicht opgenomen.

Het bestuur van Provisum heeft tijdens de bestuursvergadering van 28 maart 2025 en 23 februari 2026 definitief besloten bereid te zijn:

uitvoering te geven aan de nieuwe pensioenregeling;

- om het verzoek van de Sociale Partners om de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in de nieuwe pensioenregeling in te varen te honoreren;
- Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) aan te houden en een Reserve Operationele reserve (ROR) in te richten.

MVEV: Voor pensioenregelingen waarbij het pensioenfonds géén beleggingsrisico loopt en de beheerslasten voor vijf jaar of minder jaren zijn vastgelegd, zoals van toepassing op Provisum, bedraagt het MVEV 25% van de netto beheerslasten van het afgelopen boekjaar. Voor het risicokapitaal bij overlijden en voor arbeidsongeschiktheidspensioen komt hier nog een percentage bovenop. Samen komt de MVEV uit op 0,16% van de Voorziening voor de persoonlijke pensioenverplichtingen.

Voor de ROR heeft het Fonds de volgende doelen vastgesteld en per doel gekwantificeerd onder de prudente aanname dat alle schokken tegelijkertijd gaan optreden:

- resultaten op herverzekering van het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico, vanwege het eerbiedigen van het partnerpensioen tot de invaardatum en vanwege het partnerpensioen van gepensioneerden (0,02%);
- terugwerkende kracht mutaties. Het gaat hierbij om verhogingen van de persoonlijke vermogens ten gevolge van terugwerkende kracht mutaties, waar geen inkomsten tegenover staan (0,10%);
- aanpassing actuariële grondslagen voor voorzieningen die voor risico zijn van het Fonds. De belangrijkste voorzieningen voor risico van het Fonds zijn de voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten en de schadevoorziening. De omvang van de benodigde kostenvoorzieningen in het nieuwe stelsel is nog onzeker. Bij een aanpassing van de actuariële grondslagen (b.v. een hogere inflatie) kunnen de voorzieningen toenemen (0,30%);
- resultaten op beleggingen voor risico van het Fonds. Voor het geval dat de verplichtingen uit hoofde van de voorzieningen voor risico van het Fonds middels het beleggingsbeleid niet volledig worden afgedekt (0,06%);
- onvoorziene resultaten i.v.m. transitie. De transitie naar het nieuwe stelsel kan tot diverse negatieve resultaten leiden. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld juridische procedures en onzekerheid in de datakwaliteit die, ondanks het onderzoek naar de datakwaliteit, nog tot correcties leidt (0,65%);
- voorfinanciering van de feitelijke premie als gevolg van “assumed payment” (0,01%);
- overige resultaten. Hierbij gaat het o.a. om de resultaten bij flexibilisering en inkoop, en om resultaten op niet opgevraagde pensioenen (0,20%).

De kwantificering van de individuele doelen leidt tot de som van 1,35% van de voorziening voor pensioenverplichtingen per 31.12.2025.

In totaal komt de MVEV en ROR beide hiermee uit op 1,5%. Bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel wordt de ROR samen met het MVEV met dit percentage initieel gevuld vanuit het collectieve fondsvermogen, ongeacht de dekkingsgraad op het moment van overgang.

Na het moment van invaren worden MVEV en ROR in de balans samen opgenomen onder het hoofd overige reserves, onderdeel van het eigen vermogen van het Fonds. De ROR mag niet negatief worden. Per doel is een negatief saldo wel toegestaan, mits dit door middel van een positief saldo van een of meer andere doelen wordt gecompenseerd. Een structureel negatief saldo van één of meerdere doelen is echter onwenselijk; een structureel (hoog) positief saldo eveneens. Uitgangspunt is dat ieder doel ex-ante op de lange termijn kostendekkend wordt gefinancierd. Door middel van een periodiek (grondslagen)onderzoek wordt de financiering bijgestuurd als geconstateerd wordt dat van één of meerdere doelen het resultaat structureel hoog (positief of negatief) is. Jaarlijks vindt na de vaststelling van het MVEV en de verschillende onderdelen binnen de ROR een verschuiving plaats tussen de ROR en het MVEV met als doel om het MVEV op het juiste niveau te brengen. Ook als er sprake is van een tekort bij de ROR als geheel, wordt als eerste stap het MVEV vanuit de ROR indien nodig aangevuld. Het tekort bij de ROR wordt vervolgens aangevuld ten laste van de persoonlijke vermogens.

Compensatie afschaffing in verband met de overgang naar een vlakke premie.

De Sociale Partners hebben het Fonds verzocht de compensatie niet uit de premie, noch door de werkgevers maar uit het vermogen van het Fonds te financieren. Bij dit verzoek is in aanmerking genomen dat in huidige situatie de werkgevers bij een voldoende hoge dekkingsgraad recht op een potentieel hoge premiekorting hebben. Het geven van premiekorting is in de nieuwe regeling

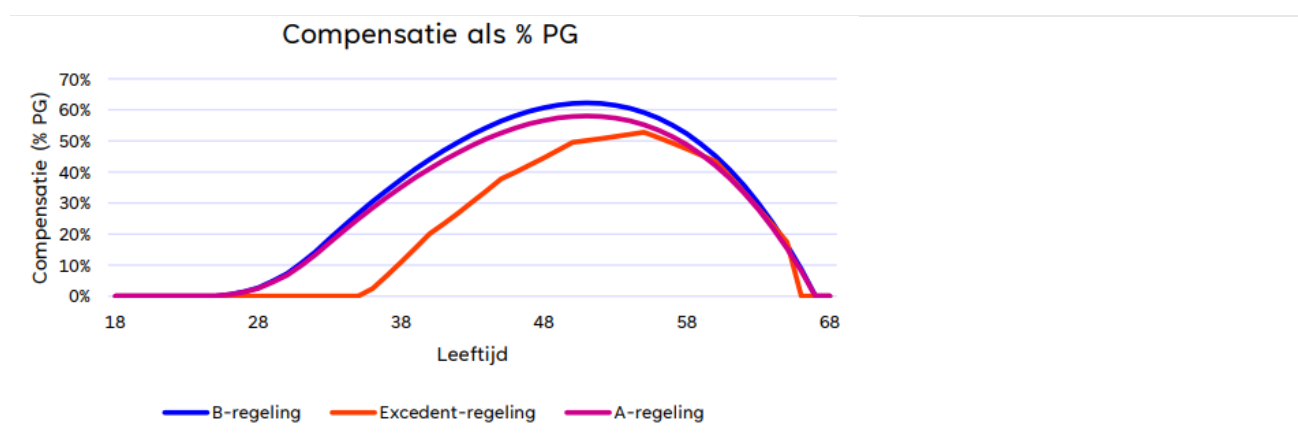
niet mogelijk. Voorts achten de Sociale Partners het niet evenwichtig om de groep jonge deelnemers premie te laten betalen voor compensatie waar ze zelf niet voor in aanmerking komen. Tenslotte, het Fonds beschikt over een ruime reserve waardoor het mogelijk is om de last eenmalig uit het fondsvermogen te financieren.

Het Fonds kan zich volledig vinden in bovenstaande overwegingen en heeft besloten om de compensatie uit het vermogen te financieren.

Voor de actieve deelnemers aan de excedentregeling geldt dat zij tot 1 juli 2025 (hierna is het pensioenreglement aangepast waarbij de excedent regeling direct wordt ingekocht in het Fonds) niet bijgedragen hebben aan het collectieve fondsvermogen. Dat het Fonds de compensatie voor deze deelnemers voor zijn rekening neemt, ligt in eerste instantie niet voor de hand. Zoals hiervoor vermeld, loopt de werkgever in de toekomst de premiekorting mis als gevolg van de invoering van het nieuwe stelsel en heeft de werkgever (weliswaar in het verre verleden) door de indexatiegarantie van een grote groep deelnemers flink bijgedragen aan de gezonde financiële positie van het Fonds doorwerkend tot vandaag; belangrijke overwegingen in de belangenafweging. Naar de mening van het bestuur dient ook de evenwichtigheid voor de werkgever in aanmerking genomen te worden en meent dat het passend is, mede met het oog op de hoogte van de betreffende compensatie (0,4% van de voorziening van de pensioenverplichtingen), om ook de compensatie van de actieve deelnemers van de excedentregeling ten laste van het fondsvermogen te brengen.

Uitgangspunt voor de berekening van de compensatie is dat de vergoeding alleen ziet op het compenseren van de actieve deelnemers en de deelnemers met een arbeidsongeschiktheidspensioen vanwege de afschaffing van de progressieve premie en de overgang naar de vlakke premie, de zgn. 'expliciete' methode. Eventuele andere transitie-effecten door de overgang naar het nieuwe stelsel worden buiten beschouwing gelaten.

De compensatie is een bedrag dat afhankelijk is van de regeling (B-regeling, A 2006 en de excedent regeling), de leeftijd, de pensioengrondslag en de rentestand. Voor de hoogte van de premie is gerekend met de rentetermijn structuur DNB per 31 december 2023. Er wordt rekening gehouden met de franchise en het maximum salaris per regeling en er is aangesloten bij de actuariële grondslagen die het Fonds hanteert, rekening houdend met verwachte algemene en individuele salarisstijgingen conform de haalbaarheidstoets van het Fonds. In de berekening is geen rekening gehouden met de ontslagkans. De berekening leidt tot een compensatielast van 1,7% van de Voorziening voor pensioenverplichtingen per 31 december 2023. De onderstaande figuur toont het bedrag (als % van de pensioengrondslag) dat de deelnemers per leeftijdscohort extra ontvangen bij invaren.

De definitieve compensatie zal op het moment van invaren worden vastgesteld op basis van de dan geldende rekenrente op het transitiemoment. Deze compensatie wordt dan direct toegekend aan de op dat moment actieve deelnemers. Er wordt dus geen gebruik gemaakt van een meerjarig compensatiedepot. Daarmee is de compensatie en financiering na de transitie meteen geregeld. Dit is administratief en communicatief eenvoudiger en komt de compensatie toe aan de actieve deelnemers die een bijdrage hebben geleverd aan het fondsvermogen.

Het bestuur heeft vastgesteld dat aan de wensen van de Sociale Partners wordt voldaan en meent dat de voorgestelde wijze van de inrichting van de compensatie evenwichtig en toereikend is. Dit is onderbouwd in het besluitvormingsdocument en evenwichtigheidstoets.

Solidariteitsreserve

Het is belangrijk om de solidariteitsreserve initieel afdoende uit het fondsvermogen te vullen om bij de start van de nieuwe pensioenregeling en voor de toekomst effectief de doelen van de solidariteitsreserve te kunnen realiseren. Het vullen van de solidariteitsreserve vanuit premie wordt niet evenwichtig geacht, omdat dan alleen de actieve deelnemers bijdragen aan de solidariteitsreserve.

De Sociale Partners hebben de volgende doelstellingen voor de solidariteitsreserve vastgesteld:

- de solidariteitsreserve is adequaat gevuld bij aanvang van de nieuwe regeling en de werking daarvan is evenwichtig zodat invulling gegeven kan worden aan het streven naar een zo bestendig mogelijke nominale uitkering met een uitzicht op een jaarlijkse verhoging en een kleine kans op verlaging. Dit draagt bij aan de voorspelbaarheid van het pensioen en sluit aan bij de behoefte van de gepensioneerde deelnemers aan een stabiele uitkering;
- de nominale ingegane- en verwachte uitkeringen blijven ten minste gelijk na transitie. Er zijn geen verlagingen direct op het transitiemoment;
- het afdekken van het macro en micro langlevens risico en het kortlevens risico voor alle deelnemers;
- Het voorkomen van negatieve vermogens is wettelijk voorgeschreven. Omdat de leenrestrictie voor jongeren niet wordt opgeheven, wordt dit niet als een relevante doelstelling gezien.

Er is voor gekozen om de solidariteitsreserve niet in te zetten voor het delen van het inflatierisico. Dit zou een relatief groot beslag leggen op de solidariteitsreserve en zou ten koste gaan van andere doelen. Het Fonds neemt het streven naar koopkracht wel mee bij de financiële opzet, zodat dit doel via andere instrumenten naar verwachting in hoge mate kan worden gerealiseerd. De solidariteitsreserve wordt ook niet gebruikt om dalingen van het pensioenvermogen van niet-gepensioneerden aan te vullen. Als de solidariteitsreserve ook voor de niet-gepensioneerden zou worden ingezet, zou er veel meer geld nodig zijn om de solidariteitsreserve te vullen.

Er is voor de systematiek gekozen waarbij de solidariteitsreserve zodanig wordt ingezet ter voorkoming dat de uitkering voor het komende jaar daalt. Zo wordt er minder geld uit de solidariteitsreserve gehaald dan bij de methode waarbij de persoonlijke pensioenvermogens zodanig worden aangevuld dat het levenslange pensioen niet daalt. De kans dat de solidariteitsreserve leeg raakt is daarmee veel kleiner.

De volgende regels zijn van toepassing op de solidariteitsreserve:

- Bij aanvang van de nieuwe pensioenregeling wordt de solidariteitsreserve vanuit het fondsvermogen gevuld tot 10% (het maximum) van de persoonlijke pensioenvermogens. Of de reserve daadwerkelijk tot dit niveau wordt gevuld, is afhankelijk van de invaardekkingsgraad op het moment van invaren;
- Er is gekozen voor saldering van de beleggingsresultaten en effecten van kort- en langlevens risico;
- Het vermogen in de solidariteitsreserve maakt onderdeel uit van de collectieve beleggingen en worden als zodanig belegd;
- De solidariteitsreserve groeit jaarlijks aan met 10% van het overrendement. Door de solidariteitsreserve te vullen uit overrendement dragen naast actieve deelnemers ook gewezen deelnemers en pensioengerechtigden bij aan de solidariteitsreserve;
- Het deel van de solidariteitsreserve boven het maximum niveau wordt verdeeld over alle deelnemers naar rato van de persoonlijke vermogens;
- Om ervoor te zorgen dat de reserve niet in één keer (nagenoeg) leeg raakt door een enkele gebeurtenis kan er in enig jaar maximaal 25% van de op dat moment aanwezige reserve onttrokken worden (spending rule).

Het bestuur heeft vastgesteld dat aan de doelstellingen van de Sociale Partners wordt voldaan en dat het initieel vullen en het beleid van de solidariteitsreserve evenwichtig is. Dit is onderbouwd in het besluitvormingsdocument en de evenwichtigheidstoets.

Vorrangsregels

Het op het transitiemoment beschikbaar vermogen wordt in beginsel in de volgende prioritering verdeeld bij het invaren, waarbij het uitgangspunt is een invaardeckingsgraad van 155%.

Dekkingsgraad	MVEV en OR	Compensatie	Solidariteitsreserve	Persoonlijke pensioenvermogens
100%	1,5%			98,5%
101,5%	1,5%			100%
103,5%	1,5%	1%	1%	100%
108,5%	1,5%	1,7%	5,3%	100%
113,2%	1,5%	1,7%	10%	100%
125%	1,5%	1,7%	12,5%	109,3%
145%	1,5%	1,7%	14,5%	127,3%
155%	1,5%	1,7%	15,5%	136,3%
175%	1,5%	1,7%	17,5%	154,3%

De percentages van MVEV, ROR en solidariteitsreserve zijn van toepassing op het totale vermogen. Bij een vermogen 113,2% bedraagt het totaal van deze reserves 13% van 113% = 115%.

Bij een dekkingsgraad van 100%: aanwending voor het MVEV en de ROR, samen 1,5%. Voor de persoonlijke vermogens resteert 98,5%. Hiermee wordt voldaan aan de doelstelling om de wettelijk verplichte reserves MVEV en OR op het moment van transitie te vullen tot het benodigde niveau. Er wordt minder dan de technische voorziening meegegeven. Partijen hebben afgesproken in het voorkomend geval met elkaar in overleg te treden over de ontstane situatie.

Bij een dekkingsgraad van 101,5%: MVEV en OR samen 1,5%; er resteert voor de persoonlijke vermogens 100%. Hiermee wordt voldaan aan de doelstelling dat elke deelnemer op het moment van transitie ten minste de voorziening pensioenverplichtingen ontvangt.

Dekkingsgraad hoger dan 101,5%: er ontstaat ruimte om vermogen opzij te zetten voor compensatie en de inrichting van de solidariteitsreserve. De toewijzing gebeurt in de verhouding 1:1 totdat beide het gewenste niveau hebben bereikt van resp. 1,7%, van de voorziening van de pensioenverplichtingen voor compensatie, respectievelijk een solidariteitsreserve van 10% van het fondsvermogen. Er wordt voldaan aan de doelstellingen dat:

- er compensatie wordt gegeven in geval van achteruitgang naar de nieuwe pensioenregeling voor de overgang naar een vlakke premie;
- er gestreefd wordt naar een zo bestendig mogelijke uitkering in de toekomst met uitzicht op een jaarlijkse verhoging en een relatief kleine kans op verlaging;
- In het transitieplan zijn de overwegingen voor deze keuze toegelicht. Het Fonds is het met de Sociale Partners eens dat er geen overtuigende beweegredenen zijn om te kiezen bij de voorrangverlening voor een van beide doelstellingen (voor beide is wat te zeggen). Daarom worden beiden in gelijke mate gevuld bij een dekkingsgraad boven de 101,5% tot de aangegeven maxima;
- Dekkingsgraad hoger dan 113%: MVEV en ROR zijn samen 1,5%, voor compensatie en voor de solidariteitsreserve is vermogen afgezonderd tot het maximum van resp. 1,7% en 10%. Het resterend vermogen (overreserve) wordt gebruikt voor het toekennen van extra persoonlijk pensioenvermogen aan alle deelnemers.
- Bij de huidige dekkingsgraad op het moment van schrijven van het plan (154%) in combinatie met de 100% bescherming van het renterisico van de verplichtingen is een niveau van 115% zeer onwaarschijnlijk. Gezien de terugval van de dekkingsgraad vanaf het huidige niveau zal er dan sprake zijn van een bijzondere situatie. Met het Fonds is

afgesproken dat als de dekkingsgraad 120% wordt bereikt, de Sociale Partners met het Fonds in overleg zullen treden om zich te beraden over de hiervoor vastgestelde voorrangregels en om mogelijk nieuwe afspraken maken. Bij de vaststelling van 120% (de ondergrens) is een marge van 4% in aanmerking genomen. Er is een bovengrens van 175% afgesproken.

- De Wtp biedt de mogelijkheid om in plaats van de standaardmethode de VBA-methode (Value Based ALM) toe te passen bij het invaren als hiermee beter de bijzondere kenmerken van de pensioenregeling en het fonds gemodelleerd kunnen worden. Sociale partners verzoeken het fonds om de invaarmethodiek te toetsen aan de hand van de VBA methodiek.

Voor de verdeling van de overreserve is de huidige situatie van belang:

- de pensioenaanspraken en -rechten die tot en met 2000 zijn opgebouwd, worden jaarlijks onvoorwaardelijk met de prijsinflatie geïndexeerd tot maximaal 3%. De indexatie boven 3% prijsinflatie is voorwaardelijk.
- de pensioenaanspraken en -rechten die vanaf 2001 zijn opgebouwd, worden jaarlijks voorwaardelijk met de prijsinflatie geïndexeerd, waarbij
- toekenning van de voorwaardelijke indexatie hanteert het pensioenfonds voor 2021 tot en met 2025 onderstaande staffel als leidraad zoals opgenomen in de ABTN, waarbij nooit meer geïndexeerd wordt dan o.b.v. de TBI-regels is toegestaan.

Beleidsdekkingsgraad	Voorwaardelijke indexatie
Boven 120%	Volledig
Tussen 110% en 120%	Proportioneel
Onder 110%	Geen

Onderdeel van de voorziening pensioenverplichtingen van Provisum is de voorziening voor de onvoorwaardelijke indexatie. Bij de bepaling van deze voorziening wordt ervan uitgegaan dat de pensioenaanspraken jaarlijks worden verhoogd met een percentage dat overeenkomt met de minimale verwachtingswaarde voor de groeivoet van het prijsindexcijfer ofwel de lange termijn inflatie verwachting (vanaf 1 juli 2023: 2,0%). Hierbij wordt tevens rekening gehouden met het ingroeipad voor de prijsinflatie.

Tot op heden is het pensioenfonds altijd in staat geweest om de voorwaardelijke indexatie en onvoorwaardelijke indexatie volledig toe te kennen. Er is nooit sprake geweest van een jaar waarin een indexatie (gedeeltelijk) achterwege is gebleven. Gezien de actuele dekkingsgraad van het pensioenfonds en het feit dat er al voor de onvoorwaardelijke indexatie gereserveerd wordt, is de verwachting dat bij voortzetting van de huidige FTK-situatie beide indexaties ook volledig kunnen worden toegekend in de komende jaren (toekomst).

Methode van invaren

Het Fonds heeft na een zorgvuldige afweging van diverse invaarvarianten gekozen voor de volgende invaarvariant (de zogenaamde methode 1):

Component	Geschatte kosten (als % TV)
Invaardekkingsgraad	155%
Persoonlijke Pensioenvermogens	-100%
Wettelijke reserves en voorzieningen	-2%
Compensatie	-3%
Solidariteitsreserve	-16%
Extra ten behoeve van de Persoonlijke Pensioenvermogens:	

Stap 01) Affinancieren volledige indexatie over huidige rechten voor alle deelnemers	-21%
Stap 2a) Onvoorwaardelijke deelnemers verhogen (betreft circa 0.25%)	
Stap 2b) Aanvullende verhoging actieven zodat deze deelnemers minimaal de economische waarde van het indexatierecht op bestaande en toekomstige indexaties meekrijgen	-2%
Stap 2c) Restant verdelen naar rato over alle deelnemers	-11%
Stap 03) Verschuiving i.h.k.v. relatieve DNP-verschillen beperken	0%
Saldo na verdeling	0%

Bovenstaande tabel geeft de invaarverdeling van Provisum weer. Per stap in de invaarverdeling geven we hieronder een beschrijving van hoe deze posten worden berekend/gevuld bij invaren.

Persoonlijke Pensioenvermogens (PPV)

Vereist is dat aanalle deelnemers minimaal 100% van hun PPV wordt toegerekend.

Wettelijke reserves en voorzieningen

De posten worden als Euro bedrag vastgesteld kort na invaren en wordt afgezonderd van het te verdelen vermogen.

Compensatie

De compensatiestaffel wordt in de maand na invaren vastgesteld op basis van het deelnemersbestand en de RTS per de invaardatum. Het bedrag wordt afgezonderd van het te verdelen vermogen.

Solidariteitsreserve

De solidariteitsreserve is 10% van de persoonlijke pensioenvermogens op het invaarmoment en wordt afgezonderd van het te verdelen vermogen.

Stap 1- Affinancieren volledige indexatie

Op basis van het meest recente ingroeipad worden de aanspraken verhoogd. In deze stap worden alle groepen die meedelen in de toekenning van het te verdelen vermogen gelijk behandeld.

Stap 2a. Aanvullende verhoging onvoorwaardelijk

Deelnemers met een onvoorwaardelijke aanspraak krijgen een additionele verhoging bij invaren. De verhoging is gebaseerd op het verschil in economische waarde van de voorwaardelijke en onvoorwaardelijke rechten in een slecht weer scenario

De economische waarde is gelijk aan de gemiddelde contante waarde van de uitkering bij voortzetting van het huidige stelsel. De economische waarde wordt bepaald via een risiconeutrale doorrekening van het huidige stelsel, en per leeftijdscohort vastgesteld.

Het Fonds stelt voor deze stap een staffel op met verhogingspercentages bij verschillende dekkingsgraden en bepaalt op de invaardatum (via lineaire interpolatie) wat de verhoging is.

De verhoging wordt toegepast op de nominale aanspraken van deelnemers met een onvoorwaardelijke aanspraak.

Stap 2b. Aanvullende verhoging actieven

In deze stap worden de nominale aanspraken van actieven verhoogd op basis van het verschil in economische waarde van het volledige (d.w.z. zowel bestaande als toekomstige aanspraken) indexatierecht binnen het huidige stelsel en de verhoging die in stap 1 wordt gegeven.

De economische waarde van het volledige indexatierecht wordt gedefinieerd als de gemiddelde contante waarde van de uitkering in het huidige stelsel dat toe te schrijven is aan indexaties. Voor actieven is de economische waarde van het volledige indexatierecht groter dan voor inactieven, omdat actieven in het huidige stelsel ook indexatie zouden ontvangen over toekomstige opbouw.

Het Fonds stelt voor deze stap een staffel op met verhogingspercentages bij verschillende dekkingsgraden en bepaalt op de invaardatum (via lineaire interpolatie) wat de verhoging is.

De verhoging wordt toegepast op de nominale aanspraken van actieve deelnemers.

Stap 2c. Naar rato

In deze stap wordt het restant naar rato over nominale aanspraken toegekend. Het verhogingspercentage is voor alle deelnemers (excl. deelnemers in de excedent regeling) gelijk.

Stap 3. Delta Netto Profijt ("DNP") nivelleren

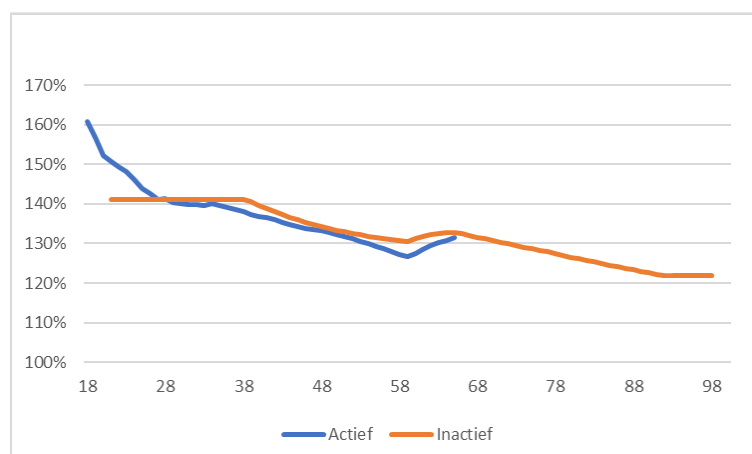
In deze stap worden er positieve en negatieve toedelingspercentages vastgesteld zodanig dat wanneer deze worden toegepast op de nominale aanspraken van deelnemersgroepen, de DNP-uitkomsten in ieder geval binnen de maximale relatieve begrenzing van 20% uitkomen.

Het Fonds stelt voor deze stap een staffel op met verhogingspercentages (of verlagingpercentages) bij verschillende dekkingsgraden en bepaalt op de invaardatum (via lineaire interpolatie) wat de verhoging/verlaging is.

In deze stap kunnen de toedelingspercentages afwijken voor alle groepen (en daarnaast voor alle leeftijdscohorten tussen 0 en 120 jaar) die worden onderscheiden bij invaren:

- i. Actieven A-regeling
- ii. Actieven B-regeling
- iii. Slapers voorwaardelijk
- iv. Slapers onvoorwaardelijk
- v. Nabestaanden voorwaardelijk – altijd 0 in deze stap
- vi. Nabestaanden onvoorwaardelijk – altijd 0 in deze stap
- vii. Gepensioneerden voorwaardelijk
- viii. Gepensioneerden onvoorwaardelijk
- ix. DC-deelnemer – altijd 0 in deze stap

Aangezien invaren volgens de standaardmethode tot een onevenwichtige verdeling leidt, wordt er ingevaren volgens de VBA-methode. Het Fonds moet dan (op grond van art. 150n PW) toetsen of aan de volgende voorwaarde is voldaan: is per cohort de inclusieve marktwaarde van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten na de collectieve waardeoverdracht minimaal gelijk aan de inclusieve marktwaarde van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten voor de collectieve waardeoverdracht? De inclusieve marktwaarde wordt (net als netto profijt) binnen het risiconeutrale kader bepaald. Er wordt alleen gekeken naar reeds opgebouwde rechten/aanspraken (zonder toekomstige opbouw). Hierbij wordt rekening gehouden met het beleid van het Fonds. De voorwaardelijke elementen in de regeling, zoals indexatie, kortingen en de impact van de solidariteitsreserve worden derhalve meegenomen.

Op de Y-as van de grafiek wordt de ratio SPR/FTK weergegeven. Voor zowel de actieven als de

inactieven, ligt de inclusieve marktwaarde in het nieuwe stelsel boven de inclusieve marktwaarde onder de FTK regeling. Het Fonds voldoet derhalve met de beoogde invaarsystematiek aan de wettelijke vereisten.

Ten aanzien van de nieuwe pensioenregeling zijn de volgende keuzes gemaakt door Sociale Partners ten aanzien van het nabestaandenpensioen, wezenpensioen, de ANW-hiaat verzekering en arbeidsongeschiktheid, die vervolgens verder in detail zijn uitgewerkt in de Wtp-pensioenregeling.

Nabestaandenpensioen na pensioeningang

De hoogte van het nabestaandenpensioen na pensioeningang verandert niet. Het pensioen blijft kapitaalgedekt en bedraagt 70% van het ouderdomspensioen (incl. het excedent deel) ten tijde van overlijden waarbij op pensioneringsdatum het Fonds uitgaat van een standaardverhouding van 100:70. Voor reeds gepensioneerden blijft de huidige verhouding tussen ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen ongewijzigd.

Nabestaandenpensioen vóór pensioeningang

Het nabestaandenpensioen bij overlijden vóór pensioeningang wordt collectief geregeld en is op basis van een verplichte risicodekking in geval van overlijden van de actieve deelnemer. Hiermee blijft het risico op overlijden dus collectief gedeeld worden. Bij overlijden van de actieve deelnemer (werknemer) bestaat het nabestaandenpensioen uit een aan de nagelaten partner uit te keren levenslang partnerpensioen van 40% van het pensioengevend loon (rekening houdend met het deeltijd percentage), zonder aftrek van franchise. In vergelijking met de bestaande regeling levert dit vooral in de lagere salarisschalen een hogere pensioendekking voor nabestaanden op.

Het aan het nagelaten kind uit te keren wezenpensioen tot de 25-jarige leeftijd bedraagt 10% van het pensioengevend loon (verdubbeling bij volle wees). Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen wezenpensioen voor of na de pensioendatum. Voor de financiering zal jaarlijks een risicopremie in rekening worden gebracht in de vorm van een opslag op de risicopremies voor actieven. Bij het einde deelname aan de pensioenregeling vervallen deze risicodekkingen, maar:

- de dekking wordt na het einde van de deelname aan de pensioenregeling voortgezet zolang de voormalige deelnemer geen nieuw dienstverband heeft gedurende maximaal 6 maanden. Zolang de deelnemer een WW- of ZW-uitkering ontvangt loopt de dekking voor het risico nabestaandenpensioen door. Deze dekking vervalt eveneens als de maximale periode waarin de deelnemer een WW-uitkering of ZW-uitkering kan ontvangen voorbij is. De hoogte van de risicodekking is na de overgang gelijk aan de dekking vóór de WW- of ZW-periode. Deze dekking wordt gefinancierd vanuit de premie voor de actieven door een opslag op de premie te hanteren. Het Fonds stelt jaarlijks de hoogte van deze benodigde risicopremie vast.
- na deze 6 maanden of einde van de WW- of ZW-periode mag de voormalige deelnemer voor 15 jaar de dekking voortzetten. Dit gaat ten koste van het persoonlijk pensioenvermogen. Het betreft hier alleen de voortzetting van de risicodekking en niet een vrijwillige voortzetting van de volledige regeling.

Premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid

De voorwaarden van premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid veranderen niet. Na ingang van de premievrije voortzetting wordt de pensioengrondslag waarop de vrijgestelde premie wordt vastgesteld jaarlijks geïndexeerd met de loonindex zoals dat nu ook het geval is. De premievrije voortzetting van deelname aan de pensioenregeling bij arbeidsongeschiktheid wordt collectief geregeld. De huidige regeling van herverzekering blijft van kracht. De risicopremie voor deze dekking is onderdeel van de totale premie. Het Fonds stelt jaarlijks de hoogte van deze benodigde risicopremie vast. De vrijgestelde premie wordt aan de persoonlijke pensioenvermogens toegevoegd om deze verzekering te kunnen voortzetten.

ANW-hiaatpensioen (of tijdelijke partnerpensioen): Het maximaal verzekerd bedrag van het ANW-hiaatpensioen bedraagt € 7.500 per jaar tot aan de AOW-leeftijd op basis van het deeltijd percentage. Er wordt geen leeftijdscriterium gehanteerd. De risicodekking geldt voor alle actieven. De naam wordt veranderd in: tijdelijk partnerpensioen.

Partnerbegrip

De wet introduceert een nieuwe partnerdefinitie voor pensioenregelingen: een partner is de echtgenoot, geregistreerde partner of de meerderjarige persoon die met de werknemer of de gewezen werknemer een gezamenlijke huishouding voert, tenzij het betreft een bloedverwant in de eerste graad, een bloedverwant in de tweede graad in de rechte lijn, een meerderjarig stiefkind of meerderjarig pleegkind. Voor het aantonen van een gezamenlijke huishouding is onder de WTP geen notariële akte meer vereist; voor veel fondsen w.o. Provisum betekent dat een verruiming (zie ook de begrippenlijst).

Overgangsrecht nabestaandenpensioen

De Wtp bevat een overgangsrecht voor het reeds opgebouwd partnerpensioen en wezenpensioen. De eventuele uitkeringen op basis van de risicodekkingen bij overlijden van de hoofdverzekerde worden verhoogd met de opgebouwde aanspraken die voortkomen uit het overgangsrecht.

Eerbiedigende werking nabestaandenpensioen en wezenpensioen

Voor de eerbiedigende werking van het partnerpensioen worden de huidige partnerpensioenaanspraken op moment van invaren omgezet naar een individueel pensioenvermogen (een zogeheten PP-oud kapitaal). Aan het PP-oud kapitaal wordt een bedrag onttrokken dat nodig is om de toekenningen van partnerpensioen uit eerbiedigende werking door het Fonds in het betreffende jaar te financieren (dit bedrag betreft het biometrisch beschermingsrendement). Deze onttrekking gebeurt ook bij deelnemers die geen partner hebben. Als onderdeel van het overgangsrecht blijven zij immers wel meedelen in de collectieve manier van verzekeren en financieren van de nieuwe toekenningen. Voor de eerbiedigende werking van het wezenpensioen geldt dat de alle op het overgangsmoment ingegane wezenpensioenen tot 27 jaar worden uitgekeerd, mits studerend. Voor niet-ingegane wezenpensioenen wordt een collectieve voorziening gevormd.

Transitie-effecten

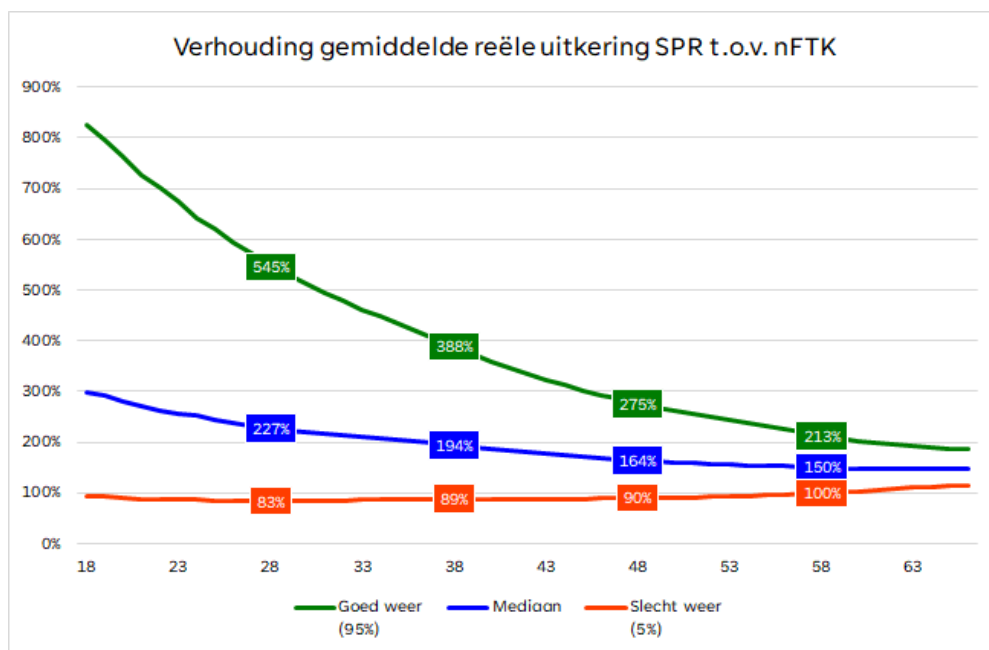
De effecten van de wijziging van de pensioenregeling voor de opgebouwde pensioenrechten zijn kwalitatief en kwantitatief inzichtelijk gemaakt. In de wet is bepaald dat voor het berekenen van de transitie-effecten in ieder geval de maatstaven verwachte pensioenuitkeringen en netto profijt worden gebruikt. Naast de wettelijke verplichte onderdelen is in het vervolg ook het verwachte verschil in UPO-bedragen vóór en ná de transitie (als communicatietoets) en de vervangingsratio inzichtelijk gemaakt.

Verwachte pensioenuitkering

Er wordt uitgegaan van een dekkingsgraad van 155%. De uitkomsten zijn bezien vanuit drie scenario's:

- o het **pessimistische** scenario, 5% van alle uitkomsten zijn lager en dus 95% van alle uitkomsten hoger dan de hierbij behorende uitkomst
- o in het **verwachte** scenario, 50% van alle uitkomsten zijn lager en dus 50% van alle uitkomsten hoger dan de hierbij behorende uitkomst
- o in het **optimistische** scenario, 95% van alle uitkomsten zijn lager en dus 5% van alle uitkomsten hoger dan de hierbij behorende uitkomst.

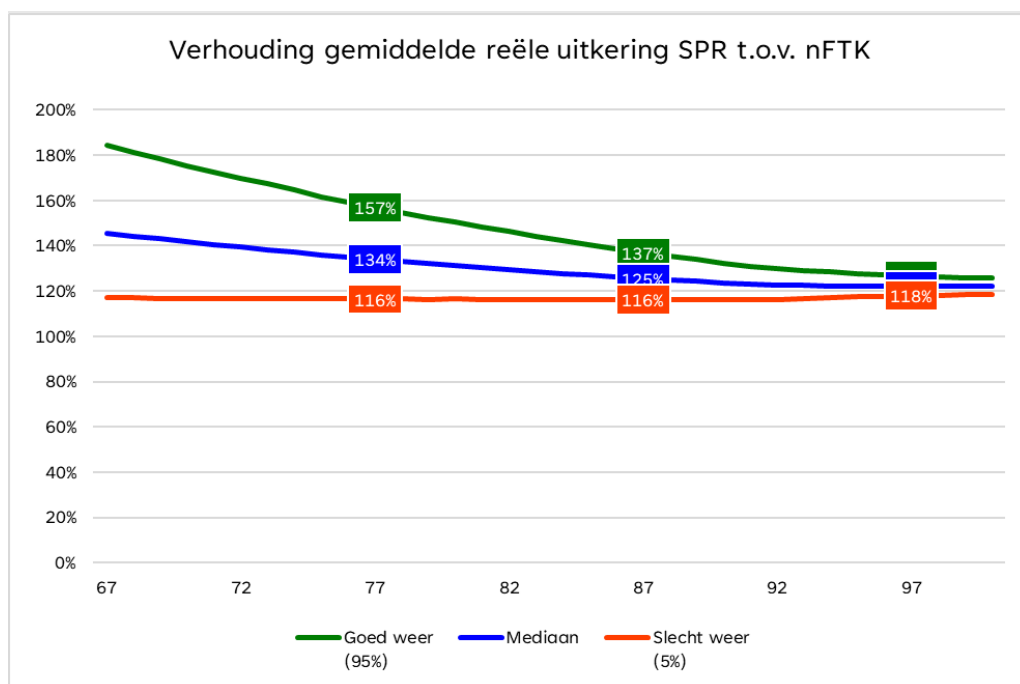
De hiernavolgende grafieken laten de verhouding zien tussen de verwachte pensioenuitkeringen in het nieuwe stelsel gedeeld door de verwachte pensioenuitkeringen in het huidige stelsel. Met deze vergelijking wordt duidelijk gemaakt wat de verandering van de nieuwe regeling is ten opzichte van de bestaande regeling. Bij een percentage hoger dan 100% wordt in het nieuwe pensioenstelsel over de uitkeringsperiode gemiddeld méér pensioen ontvangen dan in het huidige pensioenstelsel. Beneden de 100% pakt de nieuwe regeling slechter uit dan de bestaande. Op de horizontale as worden de leeftijdscohorten weergegeven en op de verticale as wordt de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkeringen in het nieuwe en in het huidige pensioenstelsel weergegeven. De kleuren geven de volgende scenario's weer: rood is slecht weer, blauw is de mediaan en groen is het goed weer scenario.

Uit de bovenstaande grafiek blijkt dat het nieuwe pensioenstelsel naar verwachting tot een hoger pensioen leidt. Het nadelige effect van de overgang naar een vlakke premie zien we niet terug, mede dankzij de compensatie. Als het economisch slecht gaat kan het pensioen voor actieven in het nieuwe pensioenstelsel lager uitvallen dan in het huidige pensioenstelsel (verhouding lager dan 100%). In het goed-weer scenario zijn de uitkomsten heel rooskleurig. Dit effect komt met name doordat er in het nieuwe stelsel geen genoeg-is-genoege principe geldt en de kapitalen/uitkeringen ongelimiteerd mee kunnen groeien.

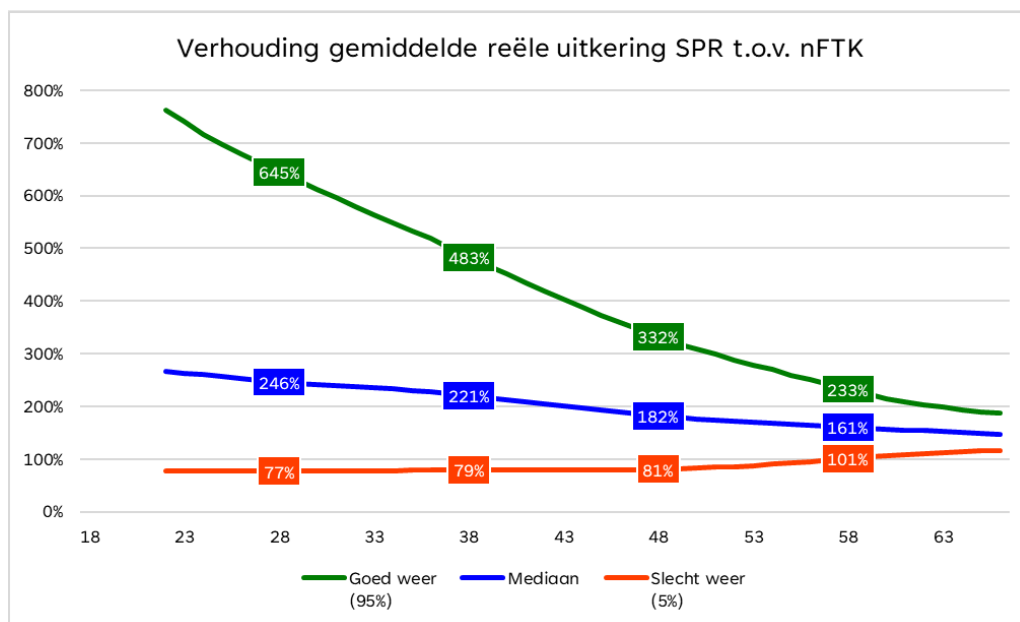
In de mediaan zijn er wel wat verschillen in de diverse leeftijdscohorten. Het Fonds accepteert de verschillen tussen leeftijdsgroepen, omdat dit logisch en uitlegbaar is. In het optimistische en pessimistische scenario ziet het Fonds een grotere afwijking tussen leeftijdsgroepen. Het Fonds accepteert de grotere spreiding bij jongeren omdat dit veroorzaakt wordt door de langere looptijd van deze groep en deels ook een gevolg is van het nieuwe stelsel waarbij er meer leeftijdsafhankelijk wordt belegd.

In de onderstaande grafiek is de verhouding van het pensioenresultaat weergegeven voor de pensioengerechtigden.

Voor pensioengerechtigden vanaf de pensioendatum is de gemiddelde reële uitkering in het mediaan, goed-weer en slecht-weer scenario in de nieuwe pensioenregeling hoger dan in de huidige pensioen-regeling. De verhoging bij invaren is in ieder scenario en voor alle gepensioneerden hoog genoeg om te verzekeren dat gepensioneerden een hoger pensioen ontvangen dan in de huidige regeling.

In de onderstaande grafiek is de verhouding van het pensioenresultaat weergegeven voor de slapers (in kleur).

De (jongere) slapers gaan er in verwacht pensioen (flink) op vooruit. In het nieuwe stelsel wordt een lagere reserve aangehouden dan op dit moment het geval is en is er sprake van leeftijdsafhankelijke toedeling van beleggingsresultaten. Slapers profiteren hiervan. In economisch slechte tijden kan het pensioen in het nieuwe pensioenstelsel echter ook lager uitvallen dan in het huidige pensioenstelsel. De verschillen in het goed en slecht weer scenario zijn groter dan bij actieve deelnemers. Dit komt onder andere doordat voor actieve deelnemers de toekomstige opbouw (toekomstige premie inleg) de afhankelijkheid van beleggingsresultaten

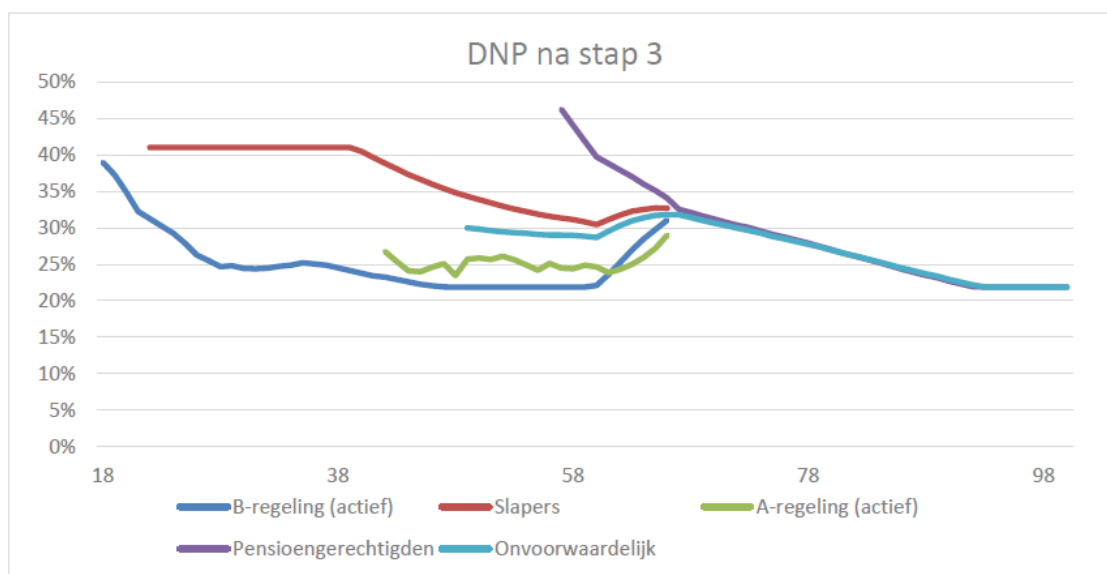
dempt. Dat mechanisme werkt voor gewezen deelnemers niet. Voor deze groep deelnemers geldt daarnaast dat de afschaffing van de doorsneesystematiek geen impact heeft, maar compensatie uit fondsvermogen wel een negatieve impact heeft bij het uitdelen van de reserves.

Netto profijt

De effecten van de wijziging van de pensioenregeling en het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten zijn tevens berekend door het zogenoemde netto profijt van het ongewijzigd voortzetten van het huidige pensioenstelsel af te zetten tegen het netto profijt van het opbouwen van pensioen in het nieuwe pensioenstelsel, inclusief het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten en de compensatieregeling. Het netto profijt is het verschil tussen de marktwaarde van de te verwachte pensioenuitkeringen en de marktwaarde van de toekomstige premie-inleg. Hierbij worden alle toekomstige scenario's gewogen tot 1 kengetal. In tegenstelling tot de hierboven getoonde uitkomsten wordt hierbij uitgegaan van een risicovrije waardering: er wordt verondersteld dat het beleggen in aandelen niet meer rendement oplevert dan het beleggen in risicovrije producten.

De getoonde effecten zijn inclusief de effecten van de compensatieregeling en de solidariteitsreserve en zijn vastgesteld op maatmensniveau. Wanneer het netto profijt van het nieuwe stelsel hoger is dan het huidige stelsel, ontvangen deelnemers meer uitkering voor hun betaalde premie in het nieuwe stelsel dan in het huidige stelsel en wordt er gesproken van een positief delta netto profijt. Dit betekent dat het verschil tussen de uitkering en de premie hoger is.

De onderstaande grafiek toont het delta netto profijt na stap 3 (zie pagina 61 voor de toelichting) voor alle deelnemers.

Het delta netto profijt resultaat is positief voor **alle** deelnemers in de pensioenregelingen A en B, waarbij het maximale relatieve verschil tussen de deelnemers loopt van circa 21% (lichtblauwe en donkerblauwe lijn) tot aan de rode lijn van de slapers van circa 40%. Onderstaand zijn deze grenzen getoetst aan de diverse doelstellingen:

Doelstelling	Beoordeling tot nu toe
Missie affinancieren	Wordt deels aan voldaan. Slapers (jonger dan 40 jaar) krijgen niet de volledige 2% indexatie mee. Het Fonds heeft ervoor gekozen om voor deze groep de verhoging te verlagen omdat de transitie-effecten van deze groep in termen van DNP significant hoger uitkwamen dan voor andere groepen. Daarnaast is deze missie ook de basis voor het nieuwe stelsel. Het Fonds heeft de nieuwe regeling vormgegeven zodanig dat er voldoende perspectief is om aan deze missie te voldoen. Er zal dus in de nieuwe regeling een goede kans blijven bestaan dat de groep toch een waardevast pensioen realiseert als de groep

	jonge slapers eenmaal met pensioen gaat. Dit zien we ook terug in de verwachte uitkeringen in de P wereld.
Gelijke behandeling	Wordt deels aan voldaan. Het Fonds heeft besloten om nabestaanden niet mee te nemen in stap 3 (zie 6.4.2.5)
Verwachte uitkeringen blijven minimaal gelijk	Wordt volledig aan voldaan.
Verschillen beperken	Aan deze doelstelling wordt voldaan. De DNP-effecten liggen binnen acceptabele relatieve verschillen.
Eenvoudig, uitlegbaar, uitvoerbaar en repliceerbaar	Er wordt deels voldaan aan deze doelstelling. Het feit dat de mate waarin deelnemers worden verhoogd te relateren is aan de economische waarde van bepaalde rechten in het huidige systeem, is voor deelnemers waarschijnlijk moeilijk te begrijpen maar wordt door het Fonds intern aan gremia wel goed uitlegbaar geacht.

DC-regeling

Provisum voert een DC-regeling (Excedent regeling) uit als aanvulling op de B-regeling boven een salaris van € 75.864. Vanaf 1 juli 2024 is in overleg met het Fonds besloten om voor de DC-regeling geen premies meer te betalen aan de uitvoerder ABN AMRO Pension Services, maar de premies aan te wenden om een aanspraak in te kopen in het Fonds. Voorts is besloten om de Vrijwillige DC-regeling te beëindigen per 31 december 2024. De kapitalen van beide regelingen zijn "achtergelaten" en worden doorbelegd bij ABN AMRO, afdeling Independent Asset Management (IAM). Hiermee was per 31 december 2024 een bedrag van € 27 miljoen gemoeid.

Wijze van invaren

Fase 1: DC-regeling

- deelnemers in de huidige B regeling bouwen boven de excedent-grens (€ 75.468) pensioen op in een DC-regeling;
- de DC-regeling kent een leeftijdsafhankelijke premiestaffel en lifecycles;
- op pensioenleeftijd kopen DC-deelnemers een aanspraak in tegen de gedempte kostendeekkende premie;
- na de pensioenleeftijd lopen de deelnemers mee met de indexaties/kortingen van het pensioenfonds.

Fase 2: Invaren

Het invaren bestaat uit een aantal stappen;

- de verplichte reserves (MVEV en ROR) worden gevuld met 1,5% van het vermogen;
- de solidariteitsreserve wordt gevuld met 10% van het vermogen;
- er wordt compensatie verleend voor de wijziging van de premiesystematiek ter grootte van naar schatting 1,7% van de voorziening voor pensioenverplichtingen van het Fonds
- het opgebouwde kapitaal in de DC-regeling wordt 1 op 1 omgezet in kapitaal in de nieuwe regeling.

Het vullen van de reserves wordt gedaan via de dekkingsgraad exclusief de DC-kapitalen. DC-deelnemers dragen dus niet bij aan de initiële vulling van de reserves.

Voor de DC-regeling heeft het Fonds een eigen compensatiestaffel bepaald. De DC-deelnemers krijgen over het salaris tot de excedent-grens van € 75k de compensatie van de B-regeling, en over het salaris boven de excedent-grens (gemaximeerd op het maximale pensioengevend salaris) krijgen deze deelnemers een DC-compensatie.

Fase 3: Excedentregeling

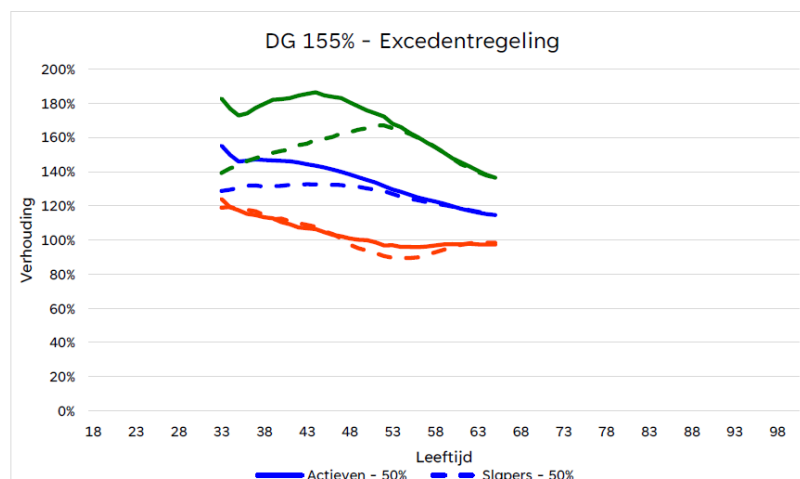
- in het nieuwe stelsel bouwen alle deelnemers (ook deelnemers in de huidige A regeling) met een salaris boven de excedent-grens pensioen op in de excedentregeling;

- er geldt een netto pensioenpremie van 14% voor de excedentregeling (maximaal pensioengevend inkomen);
- verder is er geen verschil tussen de excedentregeling en de basisregeling in het nieuwe stelsel; dat wil zeggen dat de verdeelregels en de aanspraak op de solidariteitsreserve voor beide groepen gelijk is;
- de kapitalen in de DC-regeling worden **niet** verhoogd met een aandeel in de overreserve;
- de deelnemers van de in te varen DC-regeling dragen niet bij aan de wettelijk verplichte reserves en de solidariteitsreserve.

De overwegingen die hieraan ten grondslag liggen zijn de volgende:

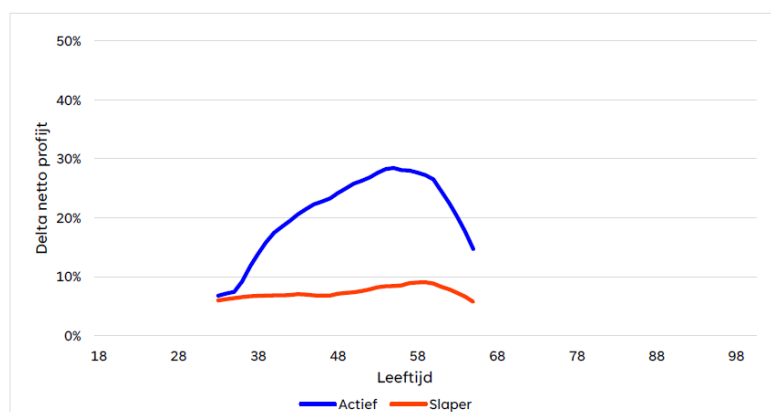
- de DC-regeling is een andere regeling dan DB-regelingen. De DC-regeling wordt daarom ook anders behandeld bij het invaren dan de DB-regelingen;
- de DC-regeling heeft niet bijgedragen aan de dekkingsgraad, en heeft derhalve geen "volledig" recht op de hele reserve van het Fonds;
- DC-deelnemers hebben middels koerswinsten hun eigen dekkingsgraad al ontvangen;
- het toekennen van een aandeel in de overreserves is niet evenwichtig ten opzichte van de deelnemers die in de DB-regeling, die in het verleden hebben bijgedragen aan de dekkingsgraadontwikkeling die geleid heeft tot een overreserve;
- de DC-deelnemers kunnen conform de bestaande regelingen bij pensionering met hun kapitaal pensioenrechten inkopen in het Fonds en verwerven daarmee een pensioen met voorwaardelijke indexatie. De indexatie is in het verleden altijd toegekend en zal naar verwachting gegeven de hoge dekkingsgraad van het Fonds ook in de komende jaren toegekend kunnen worden. De Sociale Partners wegen deze "latente claim op indexatie" als volgt. De invaarberekeningen wijzen uit dat de pensioenuitkeringen op basis van de verwachte rendementen van de beleggingen naar verwachting reël in stand gehouden kunnen worden. Om deze reden is er geen strikte noodzaak om een waarde aan de "latente claim" toe te kennen. De solidariteitsreserve levert een belangrijke bijdrage aan de instandhouding van deze koopkracht. Rekening houdend met de claim vinden de Sociale Partners het evenwichtig, dat de deelnemers van de DC-regeling niet hoeven bij te dragen aan de verplichte reserves en de solidariteitsreserve van het Fonds bij invaren. Het negatieve effect hiervan op de in te varen vermogens van de DB-deelnemers is zeer beperkt, circa 0,2%.

Onderstaande grafiek toont de verhouding van het pensioenresultaat tussen voor deelnemers in de DC-regeling. Er is minder spreiding tussen de percentielen omdat DC-deelnemers in de huidige regeling ongeveer hetzelfde beleggingsrisico nemen in de periode voor de pensioenleeftijd.

Onderstaande grafiek bevat de delta netto profijt effecten van deelnemers in de DC-regeling. Actieve deelnemers in de DC-regeling krijgen compensatie voor de aanpassingen van de premiestaffel. In de huidige regeling loopt de premie op naarmate deelnemers ouder worden, in het nieuwe systeem wordt de excedentpremie voor alle deelnemers 14%. In DNP-termen is dit echter geen achteruitgang. De premiesystematiek is hetzelfde, het premieniveau wordt alleen

lager. Om deze reden is de compensatie een volledig DNP voordeel, waardoor de DNP effecten van actieven in de DC regeling positief uitvallen.

Bandbreedtes kwantitatieve maatstaven

De Sociale Partners en het Fonds hebben bandbreedtes van de kwantitatieve maatstaven bepaald:

Doelstelling	Maatstaf	Bandbreedte
Verplichte reserves	De hoogte van deze reserves wordt uitgedrukt in % van het vermogen.	$120\% < DG < 175\%$
Minimaal de voorziening meegeven.	Verhouding persoonlijke pensioenvermogens ná invaren gedeeld door de (sekseneutrale) voorziening pensioenverplichtingen vóór invaren. Deze verhouding dient minimaal 100% te bedragen voor alle deelnemers.	$120\% < DG < 175\%$
Gevulde en evenwichtige werking solidariteitsreserve	De startomvang van de solidariteitsreserve is minimaal 10% van het vermogen.	$120\% < DG < 175\%$
Compensatie	Er wordt in eerste instantie inzichtelijk gemaakt wat de nadelen zijn van het afschaffen van de doorsneesystematiek (enkele transitie). Dit wordt inzichtelijk gemaakt door de actuariële waarde van de pensioenopbouw onder de doorsneesystematiek en onder een vlakke premie te vergelijken. Het Fonds compenseert iedere deelnemer die op basis van bovenstaande berekening negatieve gevolgen ondervindt.	$120\% < DG < 175\%$
Verwachte uitkeringen minstens gelijk	De verwachte uitkeringen in de nieuwe regeling (inclusief invaren) moeten in het mediane scenario minstens net zo hoog zijn als de verwachte uitkeringen in de huidige regeling.	Mediaan verwachte uitkering SPR > Mediaan verwachte uitkering FTK
Verschillen transitie-effecten	De verschillen in delta netto profijt effecten worden inzichtelijk gemaakt per leeftijdscohort en statusgroep.	Gepensioneerden en nabestaanden: $DNP > 0\%$ Andere groepen: $-20\% < DNP < +50\%$

Als de resultaten op transitiedatum binnen de bandbreedtes vallen, kan de transitie plaats vinden op basis van de afspraken zoals die in dit transitieplan zijn vastgelegd en zonder dat verdere besluitvorming vanuit de Sociale Partners nodig is. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het overschrijden van de hieronder opgenomen grenzen niet per definitie betekent dat de transitie niet evenwichtig kan plaatsvinden. Overschrijding van de grenzen betekent dat de Sociale Partners opnieuw met elkaar in overleg zullen treden om te bezien of dit transitieplan onverkort kan worden uitgevoerd of dat aanpassingen gewenst zijn.

Evenwichtige belangenafweging

Algemeen

Het waarborgen van een voor alle generaties evenwichtige transitie is een verantwoordelijkheid van zowel de Sociale Partners als het Fonds. De evenwichtige belangenafweging draagt bij aan de kwaliteit van het besluit en de acceptatie en draagvlak van de (gewezen-) deelnemers en werkgevers van het besluit.

De evenwichtigheid is wettelijk niet ingevuld. Dat is vooraf ook niet mogelijk, omdat de evenwichtigheid van de besluitvorming afhankelijk is van specifieke kenmerken van de pensioenregeling en het deelnemersbestand. De evenwichtigheid moet wel verantwoord worden aan de hand van transitie-effecten. Om de besluiten te beoordelen op evenwichtigheid is door het Fonds een evenwichtigheidskader opgesteld van doelstellingen die met de nieuwe regeling worden nagestreefd. Het evenwichtigheidskader van het Fonds bestaat uit kwalitatieve overwegingen (getoetst op kwantitatieve analyses) per deelnemersgroep. Uitlegbaarheid, uitvoerbaarheid en eenvoud vormen daarnaast belangrijke criteria.

Tussen de besluitvormende fase voor het vaststellen van het transitieplan en de besluitvormende fase voor de evenwichtigheidsbeoordeling heeft DNB een "Good practice" gepubliceerd ten aanzien van de inhoud van de evenwichtigheidsbeoordeling. Daarin beschrijft de toezichthouder hoe het Fonds in 7 stappen invulling kan geven aan de evenwichtigheidsbeoordeling. Het Fonds heeft deze stappen gekoppeld aan de inrichting van het eigen proces.

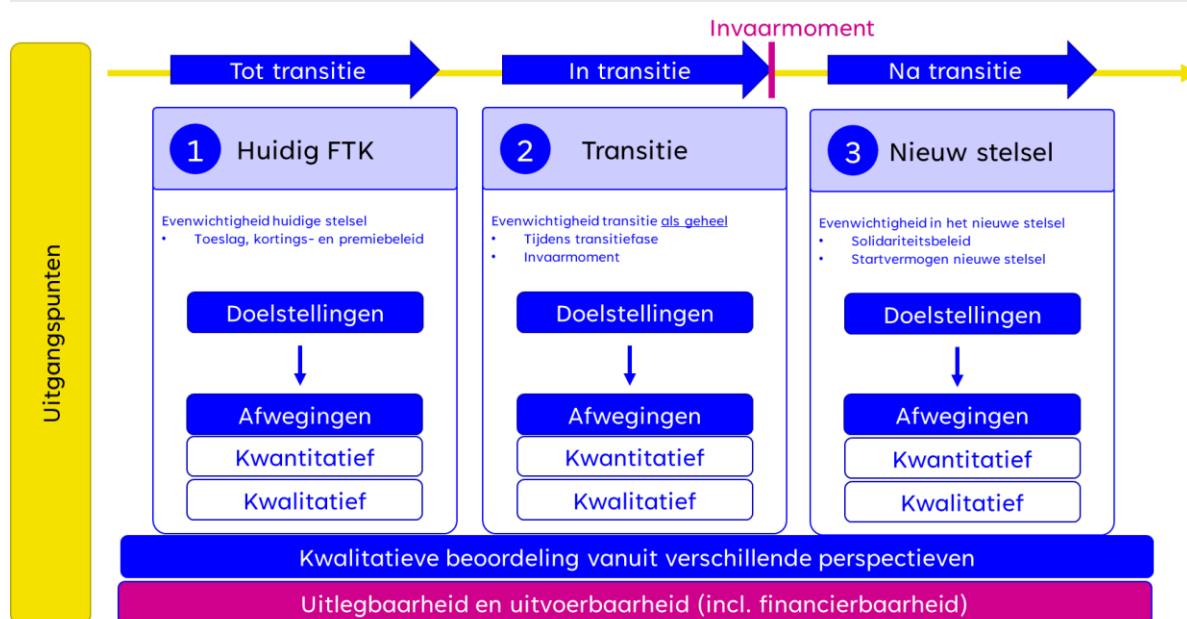
De overwegingen van de evenwichtigheidsbeoordeling zijn gesplitst in 3 fases:

Fase 1: huidig Ftk;

Fase 2: transitie;

Fase 3: nieuw stelsel.

Per fase zijn verschillende doelstellingen vastgelegd. Deze doelstellingen zijn getoetst door middel van kwantitatieve maatstaven en vervolgens kwalitatief afgewogen. In onderstaande figuur is de opzet van het evenwichtigheidskader schematisch vastgelegd:

Voor een meer diepgaande analyse van de evenwichtigheidsafwegingen wordt verwezen naar het document Beoordeling evenwichtigheid transitie Provisum, bijlage 7.

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de criteria uit het evenwichtigheidskader. Het bestuur hanteert hierbij de onderstaande grenzen als leidraad voor het beoordelen van de kwantitatieve maatstaf van de verwachte uitkering.

Score	Bandbreedte en oordeel		
	Slecht weer	Verwacht	Goed weer
+++	Verhouding uitkeringen > 150%	Verhouding uitkeringen > 150%	Verhouding uitkeringen > 150%
++	120% < Verhouding uitkeringen < 150%	120% < Verhouding uitkeringen < 150%	120% < Verhouding uitkeringen < 150%
+	103% < Verhouding uitkeringen < 120%	103% < Verhouding uitkeringen < 120%	103% < Verhouding uitkeringen < 120%
+/-	97% < Verhouding uitkeringen < 103%	97% < Verhouding uitkeringen < 103%	97% < Verhouding uitkeringen < 103%
-	90% < Verhouding uitkeringen < 97%	Niet van toepassing	
--	75% < Verhouding uitkeringen < 90%		
---	62% < Verhouding uitkeringen < 75%		
!	Verhouding < 62%	Verhouding < 97%	Verhouding < 97%

Delta netto profijt

In het kader van de totale beoordeling worden de relatieve verschillen in DNP als volgt meegenomen (primaire toets voor doelstelling 8: beperking relatieve verschillen in transitie-effecten):

Relatieve bandbreedten

+	DNP-verschil kleiner dan 20%
!	DNP-verschil groter dan 20%

Het Fonds heeft ook nagedacht of een absolute begrenzing van de DNP een passende (additionele) maatstaf zou zijn. Echter, bij hogere dekkingsgraden gaat het DNP van alle categorieën deelnemers omhoog. Een absolute DNP grens zou daarmee alleen maar als een juist sturingsmiddel ingezet kunnen worden als deze dekkingsgraadafhankelijk wordt gemaakt. Door louter te sturen op een maximaal relatief verschil in DNP is er (indirect) ook sprake van een beperking van de absolute DNP uitslagen maar zijn de verdelingsregels eenvoudiger vast te stellen.

Wel zal het fonds de absolute DNP-effecten meenemen in de totale beoordelingstabel op basis van het volgende schema:

Beoordeling absoluut DNP			
Score	Actieven	Slapers	Pensioengerechtigden
Absolute bandbreedten			
!	DNP > 53%	DNP > 53%	DNP > 53%
+++	DNP > 35%	DNP > 35%	DNP > 35%
++	15% < DNP < 35%	15% < DNP < 35%	15% < DNP < 35%
+	3% < DNP < 15%	3% < DNP < 15%	3% < DNP < 15%
+/-	-3% < DNP < +3%	-3% < DNP < +3%	-3% < DNP < +3%
-	Niet van toepassing		
--			

!	DNP < -3%	DNP < -3%	DNP < -3%

Subsidiaire beoordeling/toetsing

Subsidiair toets het Fonds doelstelling 8 (beperken verschillen in transitie-effecten) op basis van de verwachte uitkeringen in alle drie percentielen.

Indien er tussen groepen (actieven, gepensioneerden en slapers) in één of meer scenario's een verschil in rating is van meer dan 2 scorepunten, dient dit verschil door het Fonds te worden beoordeeld op evenwichtigheid en specifiek moeten worden aangegeven of en zo ja, waarom, een dergelijk verschil past binnen een evenwichtige transitie.

Eindoordeel basisvariant

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de criteria uit het evenwichtigheidskader.

Bij de dekkingsgraad van 155%, die als basis is gehanteerd voor de berekeningen, kunnen de wettelijk verplichte reserves worden gevuld, kan de solidariteitsreserve worden gevuld met 10% van het totale vermogen, kan de compensatie voor afschaffing doorsneesystematiek uit het vermogen van Provisum worden gefinancierd en kan iedereen zijn voorziening meekrijgen. Het overschot van de dekkingsgraad wordt vervolgens verdeeld op de wijze zoals in hoofdstuk 6 bladzijde 58 wordt beschreven.

Regeling B								
	Actieven			Slapers			Pensioengerechtigden	
	<40jr	40-55jr	>55jr	<40jr	40-55jr	>55jr	<67	>66
Transitie (fase 2)								
Missie <u>affinancieren</u>	+	+	+	-	+	+	+	+
Gelijke behandeling	+	+	+	+	+	+	+/- ¹	+
Iedereen gaat erop vooruit	+	+	+	+	+	+	+	+
Verschillen beperken								
Relatief DNP	+	+	+	+	+	+	<u>nvt</u> ²	+
Absoluut DNP	++	++	++	++	++	++	++	++
Ratio verwachte uitkering mediaan	+++	+++	+++	+++	+++	+++	+++	++
Ratio verwachte uitkering slecht weer	--	-	+/-	--	-	+/-	+	+
Ratio verwachte uitkering goed weer	+++	+++	+++	+++	+++	+++	+++	+++
Eindoordeel verschillen beperken	+	+	+	+	+	+	+	+
Eenvoud, uitlegbaarheid, uitvoerbaarheid en repliceerbaarheid								
Eenvoud	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
Uitlegbaarheid	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
Uitvoerbaarheid	+	+	+	+	+	+	+	+
Repliceerbaarheid	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
Eindoordeel E, U, U en R ³	+	+	+	+	+	+	+	+
Eindoordeel								
Totale beoordeling	+	+	+	+	+	+	+	+

¹ Nabestaanden worden anders behandeld i.r.t. herverdeling (zie paragraaf 6.4.2.5)

² Wordt niet beoordeeld op deze maatstaf (zie paragraaf 6.4.2.5).

³ Eenvoud, uitvoerbaarheid, uitlegbaarheid en repliceerbaarheid

Hoe jonger de deelnemer is, hoe hoger het verwachte pensioenresultaat. Doordat jongeren in het nieuwe stelsel een hoger beleggingsrisico lopen dan ouderen, accepteert het bestuur dat de verwachte uitkering van jongeren relatief meer stijgt dan de verwachte uitkering van ouderen. Verder geldt dat hoe jonger de deelnemer is, hoe zwaarder de toekomstige pensioenopbouw van het nieuwe stelsel weegt en hoe minder zwaar het in te varen opgebouwd pensioen weegt. Het pensioenresultaat van bijna gepensioneerden en gepensioneerden wordt hoger naar mate de invaardeckingsgraad hoger is.

Het bestuur beoordeelt de resultaten in termen van verwacht pensioenresultaat als evenwichtig over de generaties heen. De verschillen worden onder andere veroorzaakt door de verhouding tussen het opgebouwd pensioen en de toekomstige pensioenopbouw. Bij een dekkinggraad van 155% op de transitiedatum ontvangen deelnemers een "zekere" verhoging van het persoonlijk pensioenvermogen. De initiële verhoging wordt onderdeel van het persoonlijk pensioenkapitaal en gaan in het nieuwe systeem ook renderen waardoor de upside nog verder toeneemt. Er is dan namelijk geen cap meer op jaarlijkse verhogingen.

De totaalbeoordeling is voor iedereen positief (+), maar bevat op onderdelen een min.

Voor jonge slapers wordt de missie niet volledig afgefinancierd. Voor deze deelnemers wordt in stap 3 van het invaarproces het verhogingspercentage afgekapt om relatieve DNP effecten te begrenzen. Voor deze groep ontstaat er een dilemma dat niet aan zowel doelstelling 1 als 8 kan worden voldaan. Het Fonds weegt het begrenzen van DNP effecten binnen een bandbreedte van 20% zwaarder dan het affinancieren van de missie omdat het nieuwe stelsel voldoende perspectief biedt om de missie te realiseren voor jonge slapers.

In een slecht weer scenario gaan jonge deelnemers er op achteruit. Voor jonge slapers en jonge actieven (<40jr) scoort het Fonds een '--' voor de ratio van verwachte uitkeringen. De ratio ligt ruim boven de ondergrens van sociale partners en is in absolute zin acceptabel.

Naast de analyse bij de invaardekkingsgraad van 155%, zijn ook gevoeligheidsanalyses uitgevoerd bij een lagere dekkingsgraad (143%) en een hogere dekkingsgraad (tot 175%) en twee afwijkende rentescenario sets (+100 basispunten en -100 basispunten).

In het evenwichtigheidwdocument zijn de transitie-effecten getoond op basis van een dekkingsgraad van 155% en daarnaast ook voor de B-regeling bij een aantal alternatieve dekkingsgraden en rentes. Ook zijn er gevoeligheidsanalyse berekend voor onvoorwaardelijke aanspraken, voorwaardelijke aanspraken in de A-regeling en de DC-regeling. Concreet is er een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd op;

- Andere dekkingsgraden (143% en 175%).
- Andere rentescenariosets (+/- 100 bps).

Het bestuur vindt dat de doorrekeningen voor de verschillende dekkingsgraden en rentescenario's voldoende bereik hebben en ook voldoende voorzienbare situaties dekken. De doorgerekende dekkingsgraden komen overeen met de verschillende voorrangregels die door de Sociale Partners zijn vastgesteld. Ook is er gekozen om een ruime bandbreedte als renteschok door te rekenen (zowel +100 bps als +/- 100 bps).

Het bestuur concludeert dat bij dekkingsgraden tussen 143% en 175% het eindoordeel geen onevenwichtige verschillen oplevert tussen generaties of deelnemersgroepen. Daarnaast oordeelt het bestuur dat rentemutaties tussen +100 bps en -100 bps geen onevenwichtige verschillen oplevert tussen generaties of deelnemersgroepen.

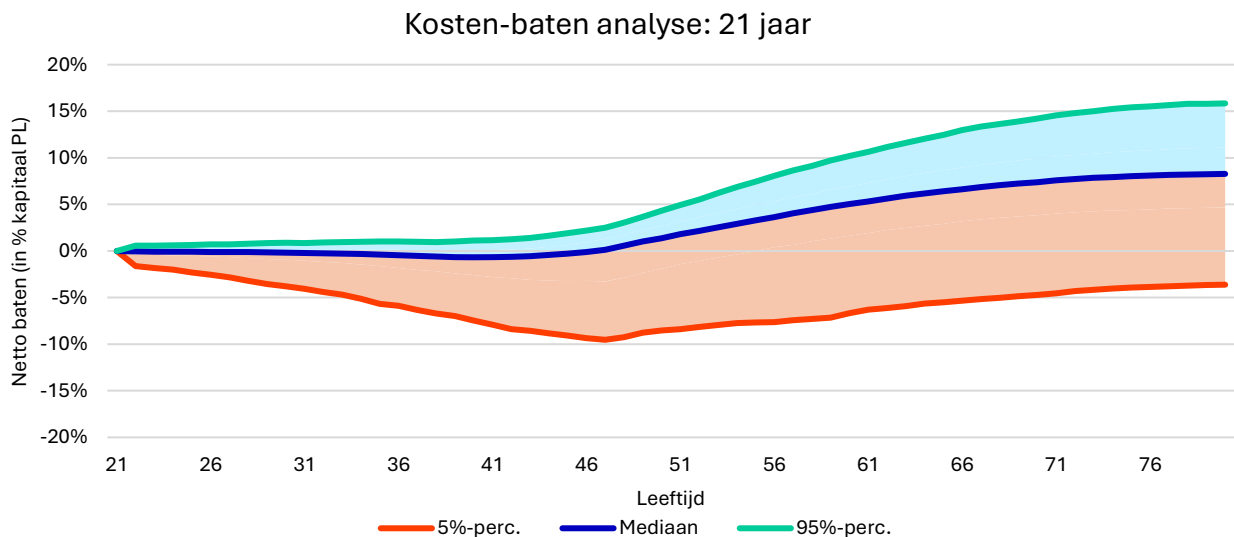
Bij een lagere dekkingsgraad dan 120% of een hogere dekkingsgraad dan 175% op het moment van transitie zullen partijen met elkaar in overleg treden om zich te beraden over de hiervoor vastgestelde voorrangregels en om mogelijk nieuwe afspraken te maken.

Bij extreme dekkingsgraden en/of een renteschokken kan de vastgestelde bandbreedte van het netto profijt of een andere kwantitatieve maatstaf worden doorbroken. Als deze situatie zich voordoet zal het bestuur opnieuw in gesprek treden met Sociale Partners.

Evenwichtigheid solidariteitsreserve

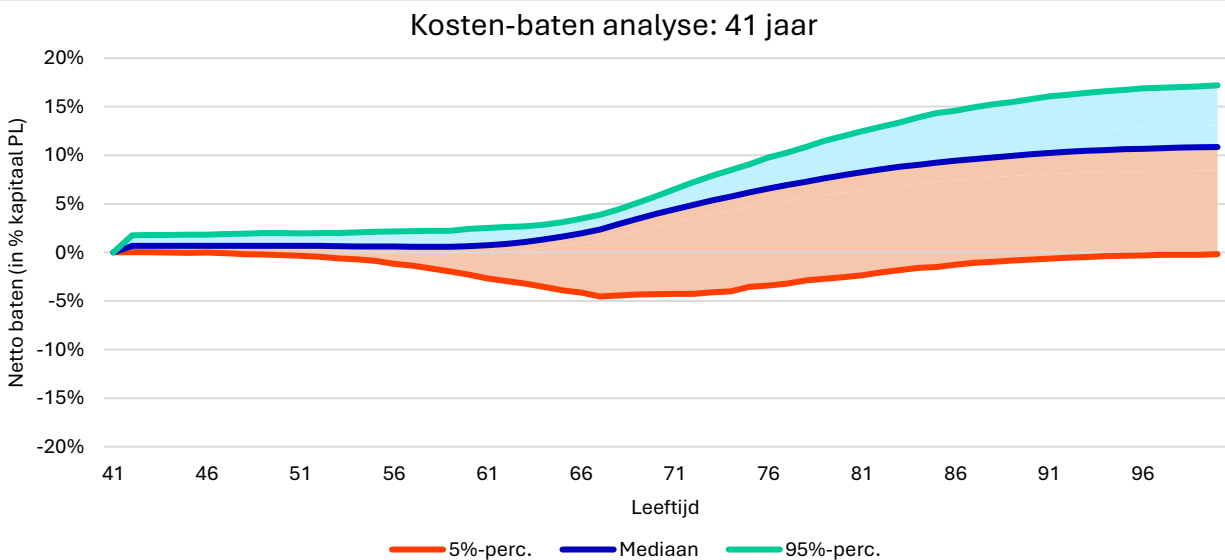
In de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel schrijft de wet voor dat de solidariteitsreserve op zichzelf staand ook evenwichtig moet zijn.

De evenwichtigheid van de solidariteitsreserve wordt beoordeeld op basis van de verdeling van kosten en baten over de deelnemers. Om de kosten inzichtelijk te maken is gekeken naar de cumulatieve bijdragen aan- en ontvangsten uit de reserve van respectievelijk een 28-, 41- en een 67-jarige deelnemer. De bedragen worden uitgedrukt als percentage van het totale kapitaal op pensioenleeftijd. Hierbij worden de jaarlijkse bijdragen en ontvangsten gesaldeerd (cumulatief), reëel gemaakt naar euro's van nu (gecorrigeerd voor inflatie) en gecorrigeerd voor sterftekansen vanaf de pensioenleeftijd. Dit houdt in dat een ontvangst in de toekomst minder waarde heeft dan de bijdrage op dit moment.

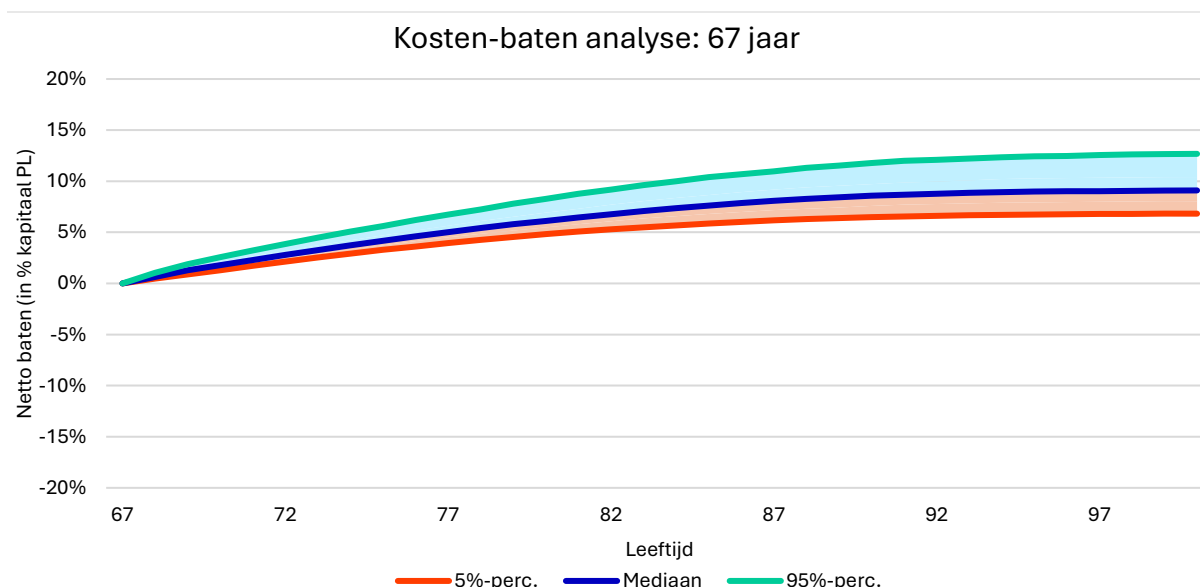

Een 21-jarige deelnemer zonder opgebouwde aanspraken heeft in de eerste jaren in de opbouwphase beperkte kosten en baten. Dat komt doordat de reserve al tot het maximum gevuld is en er in veel scenario's geen storting nodig is.

Voor de beoordeling van de evenwichtigheid voor de 41-jarige gebruikt het Fonds de kosten-baten analyse exclusief de initiële storting. Het Fonds wil namelijk inzicht in de kosten en baten van de vul- en onttrekregels in de SPR en classificeert de initiële storting niet als een 'kostenpost' voor een deelnemer.

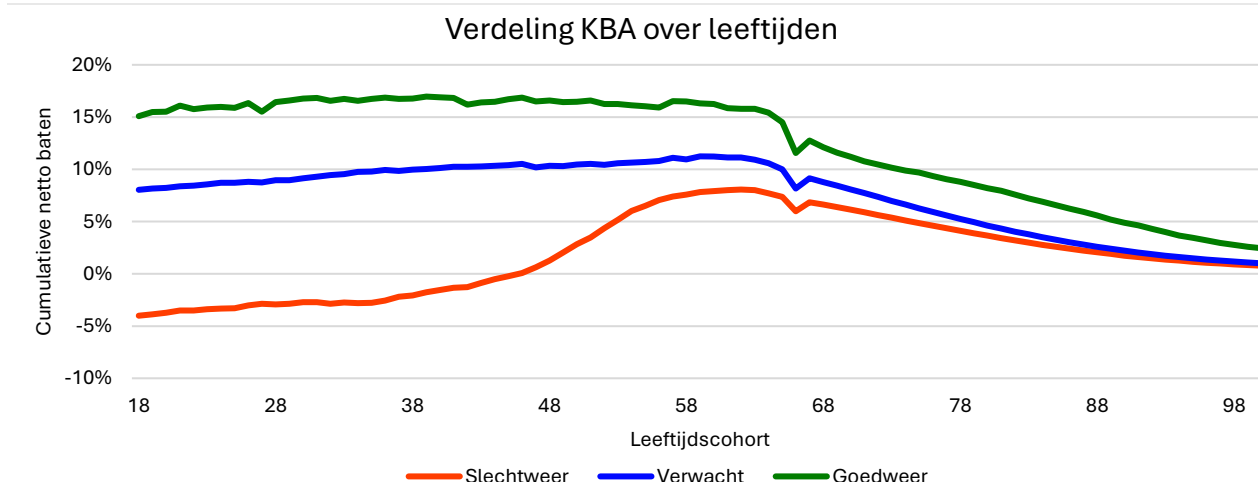

Voor de 41-jarige deelnemer resulteert op de lange termijn in veel scenario's positieve netto baten. Dat betekent dat naar de toekomst toe, de 41-jarige deelnemer in veel gevallen meer ontvangt dan dat hij onttrekt (mits de deelnemer in het Fonds blijft).

De 67-jarige deelnemer heeft naar de toekomst toe voornamelijk netto baten. Omdat de reserve volledig gevuld is zijn er in veel scenario's geen stortingen nodig.

Onderstaande grafiek toont de cumulatieve netto baten (verticale as) voor verschillende maatmensen (horizontale as). Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt hoe de netto baten in verschillende scenario's op de lange termijn uitwerken.

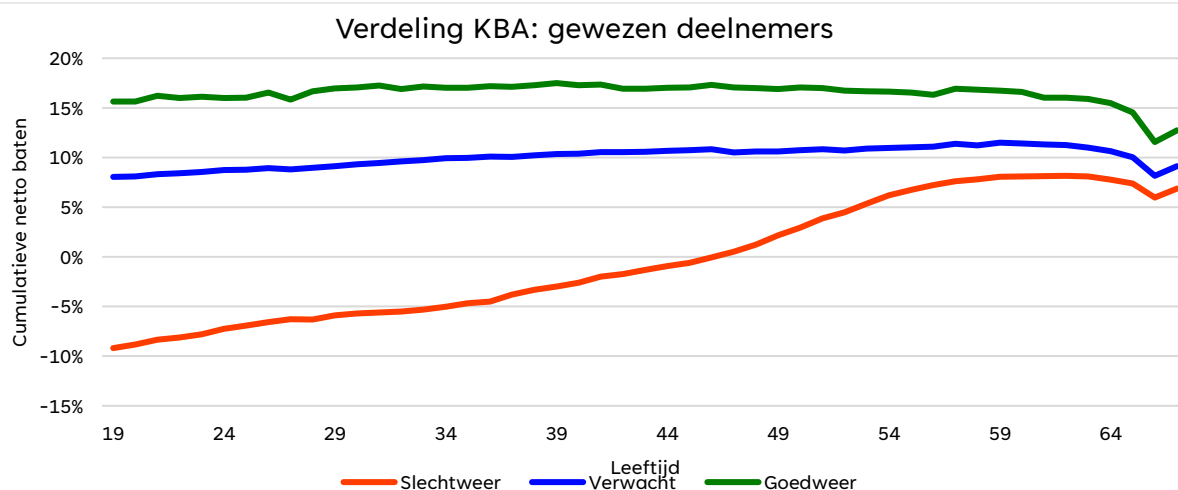

De netto baten zijn voor alle maatmensen in het verwachte scenario positief. Het solidariteitsbeleid levert meer op dan dat het kost.

Naarmate de looptijd afneemt, nemen ook de verwachte netto baten af. Deze deelnemers hebben een minder lange horizon om baten te realiseren. Daarnaast zijn de baten gewogen met inflatie en sterftekans waardoor de waarde van potentiële baten afneemt bij oudere leeftijden.

Voor deelnemers jonger dan ca. 48 jaar zijn de kosten in een slechtweerscenario hoger dan de baten. Deze deelnemers hebben potentieel ook hogere baten in een goedweer scenario. Voor gepensioneerden zijn de baten in alle scenario's hoger dan de kosten.

De verdeling van de kosten en baten is evenwichtig omdat alle maatmensen naar verwachting positieve netto baten hebben.

Het Fonds concludeert dat de groep gewezen deelnemers naar verwachting meer baten dan lasten hebben. De spreiding tussen goed en slechtweer resultaten zijn groter dan bij actieve deelnemers. Het Fonds vindt de afwijking acceptabel. Voor jonge slapers is het te behalen pensioenkapitaal laag en kan de spreiding relatief groter worden, terwijl dit in Euro-bedragen acceptabel is.

Er is ook onderzocht wat de effecten zijn bij een lagere initiële vulling van de solidariteitsreserve. Bij een lagere vulling is het verschil tussen leeftijden kleiner maar daalt het slechtweer resultaat voor jongeren en de middengroep (35-55). Bij een hogere initiële vulling profiteren jonge deelnemers relatief nog meer.

Het bestuur van Provisum heeft de effecten van de solidariteitsreserve als evenwichtig beoordeeld. Daarbij kijkt het Fonds in eerste instantie in de effectiviteit van de reserve om de solidariteitsdoelstellingen te realiseren. De invulling van de vul- en onttrekregels zijn in combinatie zeer effectief in het beperken van de kans op korten. De kosten en baten van de bescherming zijn vooruitkijkend evenwichtig verdeeld. De verschillen tussen leeftijdscohorten wordt verklaard door het verschil in horizon en de initiële vulling. In het verwachte scenario heeft iedereen positieve netto baten. De cumulatieve netto baten vallen voor alle deelnemers binnen de bandbreedte van -10%, +20%.

Uitvoerbaarheid

Bij het vormgegeven van de nieuwe regeling is onder andere ernaar gestreefd om de pensioenregeling zo eenvoudig mogelijk te maken en ten opzichte van de huidige regeling complexiteit weg te nemen. Het bestuur heeft geïnventariseerd welke processen aangepast dienen te worden in het kader van de transitie naar de nieuwe regeling. Geconcludeerd is dat veel veranderingen vooral inhoudelijk zijn. Wat betreft de processen, het Fonds blijft gebruik maken van een eigen uitvoeringsorganisatie en de huidige uitbestedingspartners. Voor twee processen zijn de aanpassingen meer ingrijpend, het IT-systeem van Lumera en de vermogensbeheerketen. Na een gedegen analyse heeft het bestuur vastgesteld dat de aanpassingen die nodig zijn op deze twee onderdelen van de uitvoering beheerst en prudent en op tijd gerealiseerd kunnen worden. Voorts is de uitvoerbaarheid beoordeeld op risicobeheersing en kosten (zie hoofdstuk 4), datakwaliteit (hoofdstuk 5), communicatie (zie communicatieplan) en go/no-go voorwaarden (hoofdstuk 3.4). Het bestuur heeft geconcludeerd dat de nieuwe regeling uitvoerbaar is en dat er geen obstakels zijn die een prudente en beheerste uitvoering van de transitie in de weg staan.

Uitlegbaarheid

Bij de inrichting van de nieuwe regeling is zo veel mogelijk dicht bij de bestaande regeling gebleven en daardoor is deze goed uitlegbaar. Bovendien wordt er veel tijd en aandacht geschonken aan op de doelgroep afgestemde communicatie om datgene wat nieuw is goed uit te leggen in het communicatieplan, zie hoofdstuk 8 en bijlage 1.

De wijze van transitie en het verdelen van vermogen op invaarmoment beschouwt het bestuur als uitlegbaar. De transitie naar het nieuwe stelsel is complex en daarom is het een uitdaging om te zorgen voor een goede uitlegbaarheid van alle keuzes. Sociale partners vinden dat samen met

het Fonds een zorgvuldig proces is doorlopen, waardoor de gemaakte keuzes en afwegingen uitlegbaar zijn.

Uitvoering pensioenregeling, wet- en regelgeving

Het Fonds heeft vastgesteld dat het transitieplan, de pensioenregeling en financiële opzet compliant zijn met de Wtp en de fiscale wet- en regelgeving.

De wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de pensioenovereenkomst voldoet tevens aan de eisen en normen die worden gesteld in gelijke behandeling-wetgeving (de Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen en de Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij de arbeid).

Gelijke arbeid dient gelijk te worden beloond

Onder die beloning valt ook de pensioenregeling

Mogelijk kunnen verschillen in beloning tussen mannen en vrouwen bij een premieregeling met leeftijdsonafhankelijke premie tot uitdrukking komen in de pensioenopbouw, maar de Raad van State heeft bij de consultatie van de nieuwe wet geconcludeerd dat het premiestelsel als zodanig neutraal is opgezet:

- voor de beoordeling of sprake is van indirect onderscheid, moet het premiestelsel als geheel worden beoordeeld met inbegrip van alle solidariteitskenmerken die dat stelsel behelst. In het licht hiervan meent het Fonds dat bij de voorgestelde nieuwe pensioenovereenkomst geen sprake is van indirect onderscheid op basis van geslacht;
- wel wordt er ten aanzien van de risicotoedeling onderscheid gemaakt naar leeftijd. Dat onderscheid is echter objectief gerechtvaardigd: er is een legitiem doel voor het gemaakte onderscheid (invaren) en het gemaakte leeftijds onderscheid is passend en noodzakelijk;
- om de overgang naar de leeftijdsonafhankelijke premie voor de reeds bestaande actieve deelnemers evenwichtig te maken is ervoor gekozen om de leeftijdsgroepen die nadeel ondervinden van de overgang te compenseren. Inherent daaraan en onvermijdelijk is daarbij dat onderscheid naar leeftijd wordt gemaakt. De compensatie voor de actieve deelnemers, die nadeel ondervinden als gevolg van de overstap naar een leeftijdsonafhankelijke premie, is vormgegeven op een manier dat alle actieve deelnemers op eenzelfde wijze worden gecompenseerd. Zo is de methode om de compensatie te berekenen voor iedere actieve deelnemer gelijk. De absolute compensatie verschilt wel per deelnemer en is afhankelijk van de leeftijd van de deelnemer en de mate waarin die deelnemers nadeel ondervinden van de overgang naar de vlakke premie;
- de overdrachtswaarde wordt door het Fonds zodanig vastgesteld dat de voor mannen en vrouwen te verwerven pensioenrechten gelijk zijn, waarbij aan het vereiste van collectieve actuariële gelijkwaardigheid op basis van dezelfde grondslagen wordt voldaan.

7. Transitie-FTK

Het Fonds heeft geen gebruik gemaakt van het Transitie-FTK, omdat het bestuur op basis van de omstandigheden destijds, zoals de financiële positie van het Fonds, geen reden zag om af te wijken van het bestaande beleid. Het Fonds heeft het besluit om geen gebruik te maken van het transitie FTK gebaseerd op het feit dat huidig beleid de mogelijkheid gaf om te indexeren.

8. Transitieplan

a. Inleiding

Het transitieplan is de vastlegging van hetgeen de Sociale Partners zijn overeengekomen over de nieuwe pensioenovereenkomst, het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en verworven pensioenrechten naar de nieuwe pensioenregeling en over de compensatie voor de gevolgen van de afschaffing van de progressieve premiesystematiek.

b. Besluitvormingsproces

Begin 2021 is de Projectgroep Wtp ingesteld. In de Projectgroep Wtp heeft er overleg en afstemming plaatsgevonden tussen Sociale Partners en het Fonds over de nieuwe pensioenregeling, de invulling daarvan en de voortgang van het proces. In dat kader zijn in eerste instantie onder meer de volgende onderwerpen aan de orde geweest:

- Organisatiestructuur;
- kennisontwikkeling bij de betrokken partijen over het nieuwe stelsel;
- routekaart, stappenplan;
- besluitvormingsmodel, incl. door wie besluiten moeten worden genomen;
- overlegfrequentie.

Daarna is de focus verlegd naar de inhoudelijke vormgeving van de nieuwe regeling met onderwerpen zoals:

- invaren, contractkeuze en keuze Provisum als uitvoerder voor de nieuwe regeling;
- premie en ambitie;
- doelstellingen;
- risicopreferentie onderzoek, risicohouding en ALM-studie;
- nabestaanden/partnerpensioen, arbeidsongeschiktheid en wezenpensioen;
- kenmerken van de regeling;
- effecten van de wijzigingen en evenwichtigheid van de transitie-afspraken.

De Sociale Partners en het Fonds hebben in het proces van overleg de activiteiten op elkaar afgestemd en hebben dezelfde informatie gebruikt bij de besluitvorming. De besluitvorming heeft in een gezamenlijk proces van iteratie plaats gevonden. Hierbij is een strikte scheiding gehanteerd bij de besluitvorming tussen wat tot de verantwoordelijkheid behoort van de Sociale Partners en wat tot die van het Fonds, resp. wat besproken is voor de begripsvorming. Het Fonds heeft daarbij de cijfermatige analyses ter beschikking gesteld aan de Sociale Partners en was de penvoerder van het transitieplan. In het overleg is meerdere keren een bijgewerkt concept-transitieplan besproken. De wijze van totstandkoming van en de besluitvorming over het transitieplan is naar de mening van de Sociale Partners en het Fonds prudent en evenwichtig geweest.

Het concept-transitieplan is gedeeld met de Vereniging van Gepensioneerden van Provisum ("VVGP") om hen in de gelegenheid te stellen het hoorrecht uit te voeren. Op 31 januari 2025 heeft de VVGP hun inbreng ten aanzien van het concept transitieplan geleverd.

Aan de hand van het transitieplan hebben de Sociale Partners op 31 januari 2025 de opdracht tot uitvoering van de nieuwe pensioenovereenkomst aan het Fonds gegeven. Het Fonds beoordeelt de opdracht alvorens de opdracht van Sociale Partners te aanvaarden op:

- de risicohouding en de doelstellingen van het Fonds;
- de evenwichtige belangenafweging;
- voldoen aan wet- en regelgeving;
- de uitvoerbaarheid.

Toets op doelstellingen en de risicohouding van het Fonds

Het bestuur van het Fonds heeft beoordeeld of het transitieplan past bij de missie (inclusief kernwaarden), visie en strategie en bij de risicohouding (zie bijlage 9) van het Fonds. Het bestuur

is van mening dat de opdracht past bij de missie, visie en strategie en risicohouding van het Fonds.

Toets op doelstellingen voor de nieuwe regeling van de Sociale Partners

De Sociale Partners hebben de eerdergenoemde doelstellingen en de voorrangsregels als uitgangspunten voor een nieuwe pensioenregeling geformuleerd. Deze zijn vervolgens in samenspraak met het Fonds nader geconcretiseerd en voorzien van bandbreedtes. De doelstellingen, maatstaven, bandbreedtes en voorrangsregels dienen een robuust besluit te borgen over een evenwichtige transitie. Zij zijn daarom zodanig geformuleerd dat voor redelijkerwijs voorzienbare situaties geen nadere besluitvorming door sociale partners en het fonds nodig is, ook als de financiële positie van het fonds wijzigt tussen het moment van afronden van het transitieplan en invaarmoment.

Het bestuur is van mening dat de doelstellingen, maatstaven, bandbreedtes en voorrangsregels hierin adequaat voorzien en dat daarmee een evenwichtige transitie mogelijk is.

Sociale partners hebben voor de nieuwe solidaire pensioenregeling de volgende ambitie. Gegeven de beschikbare premie en een acceptabel geacht risico wordt gestreefd naar een zo hoog mogelijk en bestendig pensioen. In de huidige pensioenregeling is sprake van een pensioenambitie die overeenkomt met ca. 70% van het gemiddelde geïndexeerde middelloon voor een 21-jarige deelnemer op basis van volledige deelname en uitgaande van 46 deelnemersjaren. Dit percentage is inclusief AOW. De ambitie onder de nieuwe regeling is dat tenminste eenzelfde vervangingsratio wordt gehaald met een zekerheid van ca. 80% (mediaan).

Het bestuur heeft de haalbaarheid van deze ambitie onderzocht en meent dat met de invulling van de nieuwe regeling deze ambitie behaald wordt.

Toets op evenwichtige belangenafweging

In het transitieplan verantwoorden de Sociale Partners waarom sprake is van een evenwichtige transitie op basis van de keuzes, overwegingen en berekeningen die ten grondslag liggen aan de wijziging van de pensioenovereenkomst en aan de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten. Het bestuur van het Fonds kan zich in deze beoordeling vinden. Het Fonds heeft evenwel ook een eigen verantwoordelijkheid voor de evenwichtigheid van de transitie. Hiertoe heeft het bestuur een proces van evenwichtige belangenafweging doorlopen, waarbij alle deelnemersgroepen in aanmerking genomen zijn en de transitie-effecten voor alle deelnemersgroepen zijn gewogen. Het Fonds heeft de onderbouwing van de evenwichtigheid van de transitie vastgelegd aan de hand van het raamwerk van doelstellingen, maatstaven, bandbreedtes en voorrangsregels in het document Beoordeling evenwichtigheid, zie bijlage 10. Voorts wordt verwezen naar hoofdstuk 6.10.

Toets op voldoen aan de wet- en regelgeving

Het transitieplan is getoetst aan de wettelijke eisen en lagere regelgeving. Het Fonds heeft geconstateerd dat het voldoet aan deze eisen en regelgeving.

Toets op uitvoerbaarheid

Het bestuur heeft geïnventariseerd welke processen aangepast dienen te worden in het kader van de transitie naar de nieuwe regeling. Bij het vormgeven van de nieuwe regeling is onder andere ernaar gestreefd om de pensioenregeling zo eenvoudig mogelijk te maken en ten opzichte van de huidige regeling complexiteit weg te nemen.

Geconcludeerd is dat veel hetzelfde blijft; de veranderingen zijn meer inhoudelijk en minder procesmatig. Het Fonds blijft gebruik maken van een eigen uitvoeringsorganisatie en de huidige uitbestedingspartners. Voor twee processen zijn de aanpassingen meer ingrijpend, het IT-systeem van Lumera en de vermogensbeheerketen. Na een gedegen analyse heeft het bestuur vastgesteld dat de aanpassingen die nodig zijn op deze twee onderdelen van de uitvoering beheerst en prudent en op tijd gerealiseerd kunnen worden. Voorts is de uitvoerbaarheid beoordeeld op risicobeheersing en kosten (zie hoofdstuk 4), datakwaliteit (zie hoofdstuk 5), communicatie (zie communicatieplan) en go/no-go voorwaarden (zie hoofdstuk 3.4). Het bestuur

heeft geconcludeerd dat de nieuwe regeling uitvoerbaar is en dat er geen obstakels zijn die een prudente en beheerste uitvoering van de transitie in de weg staan.

Plausibiliteit van de berekeningen

Het is van belang dat de omrekenmethoden en modellen op de juiste manier werken. Door plausibiliteitscontroles uit te voeren, kunnen pensioenfondsen het risico op fouten in de modellen en berekeningen verkleinen. Het Fonds heeft de plausibiliteit van de berekeningen als volgt beoordeeld.

Het Fonds heeft kennisgenomen van het document Documentatie Wtp-transitiemodellen van Sprenkels, waarin is vastgelegd hoe modelontwikkeling bij Sprenkels is geborgd in de organisatie en welke beheersmaatregelen hiervoor zijn getroffen. Voorts heeft het Fonds het validatieonderzoek van het model van Sprenkels door Grant Thornton (externe accountants), laten beoordelen. Het onderzoek richtte zich op de processen en onderliggende interne beheersingsmaatregelen van Sprenkels. Grant Thornton is van mening dat de procedures adequaat zijn opgezet voor een betrouwbare werking en ingebruikname van het Wtp-model en dat de procedures en controles aansluiten bij het model en de instellingen in de onderliggende IT-infrastructuur. Het Fonds heeft ook het document beoordeeld, waarin Sprenkels uiteen heeft gezet hoe invulling is gegeven aan de plausibiliteitscontroles uit de Good Practice DNB (met de conclusies van Sprenkels):

- Bereken bij gebruik van simulaties de standaardfout en bepaal het gewenste aantal scenario's.

Conclusie: door de beperkte standaard error en krappe betrouwbaarheidsintervallen rondom de netto-profijt uitkomsten constateren wij dat de evenwichtigheidsbeoordeling op basis van de uitkomsten robuust is;

- Controleer dat het delta netto profijt-effect over alle cohorten samen grofweg nul is.

Conclusie: de collectieve delta netto profijt is over een groot deel van de prognosejaren nagenoeg nul. Op langere horizon is er sprake van simulatieruis, waardoor er niet exact 0 uitkomt. Dit effect wordt door DNB genoemd als uitzondering op de regel dat het delta netto profijt gelijk aan 0 moet zijn;

- Controleer of een rentebeweging het verwachte effect heeft op de netto profijt effecten (via de kosten van het afschaffen van de doorsneesystematiek)

Conclusie: de verwachte effecten worden teruggezien in de uitkomsten; ook aan deze Good Practice wordt voldaan.

- Controleer of de som van reserves en persoonlijke pensioenvermogens gelijk is aan vermogen dat gehanteerd wordt voor het berekenen van de dekkingsgraad.

Conclusie: het model van Sprenkels is zo ingericht dat op één locatie het vermogen ingevuld wordt, waardoor automatisch in het huidige en nieuwe stelsel hetzelfde vermogen wordt gehanteerd en dus automatisch aan deze good practice is voldaan.

Daarnaast heeft Sprenkels een aantal plausibiliteitcontroles gedaan op opvallende uitkomsten van de invaarberekeningen. De resultaten bevestigen de plausibiliteit van de berekeningen.

De sleutelfunctiehouder Actuarieel AON heeft een opinie gegeven over de plausibiliteit. AON ziet op basis van de uitgevoerde werkzaamheden geen reden om te twijfelen aan de plausibiliteit van de berekeningsuitkomsten die ten grondslag liggen aan de beoordeling van de evenwichtigheid van het invaarbesluit.

c. Gemotiveerde toelichting of het Fonds wel of niet afwijkt van het transitieplan

Het Fonds is nauw betrokken geweest bij het opstellen van het transitieplan. Hierdoor is het transitieplan een gedragen stuk, dat heeft gediend als basis voor de eigen afwegingen van het

Fonds. Het Fonds kan zich vinden in de afspraken die de Sociale Partners hebben gemaakt in het transitieplan en ziet geen redenen om hiervan af te wijken, tenzij wijzigingen in wet- of regelgeving hier aanleiding toe geven. Het Fonds heeft in de opdrachtaanvaarding bevestigd dat hij het transitieplan zoals verstrekt door de Sociale Partners gaat uitvoeren zonder afwijkingen. Naar aanleiding van de gesprekken met DNB op basis van het eerste evenwichtigheidsdocument, heeft het bestuur in 2025 besloten om de invaarmethode zodanig aan te passen dat er nagenoeg in alle scenario's positieve effecten in de delta netto profijt berekeningen ontstaan. Hiertoe is 10 jaars spreidingsmethodiek komen te vervallen.

d. Transitiecommissie

Op basis van artikel 150h PW is door de overheid een onafhankelijke transitiecommissie ingesteld. Van deze transitiecommissie is door de Sociale Partners geen gebruik gemaakt.

e. Kenmerken regeling

In het vervolg wordt de inhoud van de regeling voor zover de onderdelen in het voorgaande hoofdstuk nog niet zijn behandeld, samengevat. Voor de overwegingen bij de gemaakte keuzes wordt verwezen naar het transitieplan.

Solidaire premieregeling

De nieuwe pensioenregeling is een solidaire premieregeling. De afspraken in de pensioenregeling gelden minimaal voor 5 jaar.

Pensioenpremie

De hoogte van de spaarpremie is 25% voor de basisregeling en 14% voor de excedentregeling van de pensioengrondslag, excl. circa 2% aan risicopremies. Daarnaast maken de uitvoeringskosten van het Fonds deel uit van de premie. De uitvoeringskosten worden verminderd met de jaarlijkse vrijval uit de voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten.

Ambitie

De pensioenambitie van de Sociale Partners is gegeven de beschikbare premie gericht op een vervangingsratio van 70% van het laatstgenoten salaris inclusief AOW op basis van volledige deelname en 46 dienstjaren met een zekerheid dat deze ambitie wordt gehaald van ca. 80% (mediaan).

Risicohouding en toedeling van rendementen

De nieuwe pensioenregeling is een premieregeling, waarbij de ingelegde premie wordt belegd op basis van de lifecycle, passend bij de risicohouding van de deelnemers. Het risicopreferentie onderzoek 2023 vormt de basis voor de risicohouding van het Fonds. Daarnaast is bij het vaststellen van de risicohouding rekening gehouden met wet- en regelgeving, deelnemerskenmerken en wetenschappelijke inzichten. In bijlage 9 wordt in het document Provisum – Risicohoudingsdocument de vaststelling van de risicohouding en de vertaling van het risicopreferentie onderzoek naar de risicohouding van Provisum in detail beschreven. Het document beschrijft voorts op welke wijze de risicohouding vervolgens is vertaald naar een collectief beleggingsbeleid op hoofdlijnen inclusief toedeelregels van het beschermingsrendement (de mate van bescherming tegen renterisico) en het overrendement.

Voor de keuze voor het best passende risico/rendementsprofiel voor de verschillende leeftijdscohorten zijn in een optimalisatieproces zes beleidsknoppen geïdentificeerd in het optimalisatieproces:

1. Wat is de optimale verdeling matching/return na pensionering?
2. Wat is de optimale verdeling matching/return aan de start van de lifecycle?
3. Vanaf welk leeftijdscohort wordt de return-allocatie afgebouwd?
4. Wat is de optimale mate van renteafdekking na pensionering?

5. Vanaf welk leeftijdscohort wordt de mate van renteafdekking afgebouwd?
6. Wat is de optimale mate van renteafdekking aan de start van de lifecycle?

De berekeningen hebben geresulteerd in de volgende life cycle. Tot de leeftijd van 57 jaar wordt er 10% beschermingsrendement toegekend. Vervolgens wordt het beschermingsrendement in de daaropvolgende 10 jaar stapsgewijs per jaar verhoogd, zodat het beschermingsrendement op pensioendatum gelijk is aan 80%. Ook na de pensioendatum is het beschermingsrendement 80%. Het overrendement heeft een tegenovergesteld verloop. Tot de leeftijd van 57 jaar wordt 90% overrendement toegerekend. De jonge(re) deelnemers hebben nog een lange tijd te gaan tot de pensioendatum en kunnen daarom meer beleggingsrisico's nemen. Vervolgens neemt dat jaarlijks af tot 35% op pensioendatum en daarna.

Theoretische beschermingsrendement

Er is gekozen voor het theoretisch beschermingsrendement op basis van de rentetermijnstructuur die door DNB wordt vastgesteld. De deelnemers krijgen de renteafdekking die ex-ante was beoogd. De betere uitlegbaarheid en een betere uitvoerbaarheid (geen verschillende matchingportefeuilles; meer integraal portefeuillebeheer) ondersteunen deze keuze.

Een afwijking tussen het theoretische beschermingsrendement en het daadwerkelijk behaalde rendement op de matchinginstrumenten slaat neer in het overrendement, evenals de kosten voor de beschermingsportefeuille en drukt daarmee het overrendement. Provisum heeft aan de hand van de huidige portefeuille inzichtelijk gemaakt wat de effecten van deze mismatch is en hoe deze worden verdeeld over leeftijdscohorten. Uit deze scenario-analyse herleidt het Fonds de onderstaande begrenzing op leeftijdscohortniveau.

Bandbreedte mismatch

	20-25	25-30	30-35	35-40	40-45	45-50	50-55	55-60	60-68	68-90
Bovengrens	1,5%	2,4%	2,4%	2,4%	2,4%	2,4%	2,4%	2,4%	2,2%	1,4%
Ondergrens	-2,0%	-2,0%	-2,0%	-2,0%	-2,0%	-2,0%	-2,0%	-1,7%	-1,1%	-0,8%
Mediaan	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Leenrestrictie

De leenrestrictie wordt niet opgeheven omdat de kans bestaat op een negatief vermogen in de jonge opbouwfase met als gevolg dat de opbouw jarenlang onder druk kan komen te staan. Grote aanslagen op het persoonlijke vermogen zullen mogelijk leiden tot onbegrip en paniek. De leenrestrictie vergt een goede (afzonderlijke) communicatie, waarbij, als er grote verliezen zijn, de boodschapper het nooit goed zal doen. Er wordt een (te) zware wissel getrokken op de zorgplicht van het Fonds. Een negatief vermogen moet voorts wettelijk gecompenseerd worden. Dit kan zowel uit de solidariteitsreserve als uit het vermogen van andere deelnemers gefinancierd worden. Dit wordt niet evenwichtig geacht.

Collectieve uitkeringsfase

Er is gekozen voor een collectieve uitkeringsfase met geheugenloos spreiden van Financiële schokken met een backstop over een periode van 3 jaar om de fluctuaties van de ingegane pensioenuitkering te beperken. Het Fonds hanteert niet een te lange spreidingsperiode om te voorkomen dat onverwerkte resultaten op termijn tot grote mutaties van de uitkering leiden.

Er is kwantitatief en kwalitatief onderzoek gedaan naar spreidingsmethode en de spreidingstermijn. De keuze voor de spreidingsmethodiek heeft geen materiële impact heeft op de pensioenresultaten. Het fonds heeft een voorkeur voor de geheugenloze spreidingsmethodiek omdat deze methodiek naar verwachting beter uitvoerbaar is. Het Fonds houdt daarbij de flexibiliteit om, indien de dakpansystematiek beter/sneller wordt ontwikkeld in de markt of indien de dakpansystematiek eenvoudiger uitvoerbaar blijkt, het fonds de systematiek nog kan wijzigen.

Backstop

Bij collectieve uitkeringsfase met gelijke aanpassing van de uitkeringen in combinatie met geheugenloos spreiden met een spreidingstermijn van 3 jaar wordt ieder jaar een schok met $1/3^e$ verwerkt. Dit betekent dat als in een jaar 1 schok ontstaat en in de andere jaren er geen resultaten meer zijn, de schok nog niet volledig is verwerkt na 10 jaar, enz. Als er een afwisseling van positieve en negatieve schokken is, zullen de onverwerkte delen (zo goed als) nooit tegen elkaar wegvallen. Over tijd is er daarom een spreidingsvermogen en een uitkeringsvermogen van gepensioneerden. Uit onderzoek van het Fonds blijkt dat in het basis scenario in 90% van de scenario's het spreidingsvermogen op termijn gelijk is aan tussen de -10% en 15% van het uitkeringsvermogen. Daarom wenst het Fonds op de lange termijn de reële netto baten die deelnemers hebben t.a.v. de invulling van de vulling en onttrekking van de solidariteitsreserve te begrenzen op een bandbreedte van -10%;+20%, gemeten ten opzichte van het te behalen pensioenkapitaal. Zo kan Provisum in 98% van de scenario's het beleid ongewijzigd voortzetten.

Projectierendement

Bij het gebruik van een collectieve uitkeringsfase is het niet toegestaan om gebruik te maken van een opslag boven op de RTS. Het is wel toegestaan om een afslag te hanteren. Het Fonds kiest niet voor een lager projectierendement omdat dit, onnodig, voor een (te) lage startuitkering zorgt.

Financiële grenzen en afspraken bij overschrijding

De Sociale Partners hebben samen met het Fonds verschillende financiële en economische scenario's verkend, waarbij het transitieplan volstaat en er geen nadere besluitvorming meer nodig is. In deze situaties kan het transitieplan onverkort worden uitgevoerd. Het Fonds monitort van het moment van de opdrachtbevestiging tot het moment van invaren haar (financiële) positie en of bandbreedtes niet worden overschreden. De bandbreedte van de dekkingsgraad waarbij geen nadere besluitvorming meer nodig is, is vastgesteld op 120% tot 175%. Indien blijkt dat er buiten de bandbreedtes dreigt te worden getreden en of er andere onvoorziene situaties zich voordoen, maakt het bestuur hiervan melding bij de Sociale Partners, het VO, RvT en VVGP. Het Fonds maakt dan een evenwichtigheidsanalyse, beoordeelt of de situatie significant is gewijzigd (impact op de transitie) en komt zo nodig met een concreet voorstel voor de Sociale Partners. De Sociale Partners nemen samen met het bestuur van het Fonds, na overleg met de hiervoor genoemde gremia een besluit om al dan niet de eerder afgestemde transitie op een andere manier vorm te geven en/of het invaren doorgang te laten vinden of uit te stellen.

f. Concluderend oordeel

I. SLEUTELFUNCTIEHOUDERS

Vanaf de start van het Wtp project in 2021 heeft het bestuur de sleutelfunctiehouders betrokken en afspraken gemaakt met de sleutelfunctiehouders over de invulling van hun rol. Het bestuur heeft de functiehouders om de volgende opinies gevraagd over de juistheid van het besluit:

Functiehouder risicobeheer:

- datakwaliteit;
- risicohouding;
- communicatieplan WTP;
- juistheid invaarberekeningen en plausibiliteit van de transitie-effecten;
- in combinatie met evenwichtigheid;
- risicoanalyse en beheersmaatregelen.

Functiehouder actueel:

- datakwaliteit;
- risicohouding;
- juistheid invaarberekeningen en plausibiliteit van de transitie-effecten.

Functiehouder internal audit:

- inrichting transitieproces en (project)governance;
- datakwaliteit;
- communicatieplan Wtp.

Bij de totstandkoming van de opinies is de volgende procedure gevolgd. Op verzoek van de functiehouder zijn alle door hem (haar) voor het betreffende onderwerp relevant geachte documenten ter beschikking gesteld. Na het onderzoek deelde de functiehouder zijn vragen en opmerkingen met de directeur van het Fonds. De beantwoording van deze punten en de opvolging van de opgebrachte aandachtspunten door de directeur heeft de functiehouder meegenomen in de definitieve versie van de opinie. Van de opinies risicohouding en juistheid invaarberekeningen en plausibiliteit van de transitie-effecten is een logboek opgesteld. De opinie en aanbevelingen van de functiehouder werden vervolgens bestuurlijk besproken, inclusief de benodigde opvolging van de aanbevelingen.

Er zijn geen inhoudelijke discussiepunten open blijven staan.

II. ADVIES VO

Het bestuur van het Fonds heeft het VO van het Fonds in lijn met artikel 150m lid 4 PW in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over het voorgenomen besluit tot invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten. Het verantwoordingsorgaan heeft een adviesrecht op:

- het voorgenomen besluit tot invaren;
- de beleidsmatige keuzes in dit kader;
- de inzet van het fondsvermogen.

Daarnaast heeft het Verantwoordingsorgaan op grond van artikel 115a PW adviesrecht over de uitvoeringsovereenkomst.

Het bestuur heeft op 28/03/25, 21/05/25 (deeladvies DC-regeling) en 23/02/26 van het VO een advies ontvangen met betrekking tot het voorgenomen besluit tot invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten. Het VO adviseert op grond van het bovenstaande unaniem positief over het voorgenomen besluit tot invaren (collectieve waardeoverdracht) als bedoeld in artikel 150m PW. Het VO beveelt aan de 3-jaars-spreiding achterwege te laten, maar adviseert ook als deze aanbeveling niet wordt uitgevoerd positief over het invaarbesluit. Het VO beveelt aan om na implementatie een nadere studie te wijden aan een mogelijk bredere aanwending van de solidariteitsreserve.

Het advies en de notulen inzake dit advies zijn separaat als bijlage bij het bestuursbesluit gevoegd.

III. GOEDKEURING RVT

Het bestuur van het Fonds heeft de Raad van Toezicht van het Fonds in lijn met artikel 150m lid 7 van de Pensioenwet goedkeuring gevraagd voor het voorgenomen besluit tot invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten. Het bestuur heeft van de Raad van Toezicht op 28/03/25, 21/05/25 (deeladvies DC-regeling) en 23/02/26 goedkeuring ontvangen met betrekking tot het voorgenomen besluit tot invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten.

Het advies en de notulen inzake deze goedkeuring zijn separaat als bijlage bij het bestuursbesluit gevoegd.

IV. BESTUURSBESLUIT

Het bestuur heeft op 28 maart 2025 en 23 februari 2026 geconcludeerd dat:

- de opdracht past bij de doelstellingen en uitgangspunten van het Fonds, t.w. de missie, visie en strategie van het Fonds;
- de resultaten van het beleid in voldoende mate aansluiten bij de risicohouding van het Fonds tot uitdrukking komend in eigen richtinggevende en de wettelijke maatstaven en dat het beleid aansluit bij de risicohouding van de deelnemers;
- de effecten van de voorgenomen wijzigingen ten aanzien van het pensioen als geheel niet leiden tot onevenwichtige nadelen voor deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden of pensioengerechtigden. De onderbouwing van de conclusie inzake de evenwichtigheid is uitgewerkt in het document;
- er geen sprake is van strijd met wettelijke voorschriften;
- de waardeoverdracht uitvoerbaar is binnen de grenzen van een beheerste en integere bedrijfsvoering.

Het bestuur op grond hiervan besloten om:

- uitvoering te geven aan de nieuwe pensioenregeling;
- het verzoek van Sociale Partners om de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in de nieuwe pensioenregeling in te varen, te honoreren;
- en op 1 juni 2026 de bestaande opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten door middel van een interne collectieve waardeoverdracht volgens in te brengen in de nieuwe pensioenregeling.

Voorafgaand aan het besluit heeft het bestuur kennisgenomen van de opinies van de functiehouders, het advies van het VO en de goedkeuring van de RvT en deze uitingen bij de besluitvorming betrokken.

Het bestuur van Provisum is bij zijn besluitvorming niet afgeweken van het transitieplan.

De besluitvorming tot invaren heeft naar de mening van het bestuur evenwichtig plaatsgevonden en volstaat zonder een opinie van de functiehouders.

9. Communicatieplan

Het Fonds verzorgt de communicatie van de deelnemers in het kader van Wtp aan de hand van het communicatieplan. Het communicatieplan is een onderdeel van implementatieplan.

Het Fonds is van mening dat communicatie tijdig, volledig en passend moet zijn, zodat werkgevers, deelnemers en gepensioneerden weten wat hen te wachten staat. Hiermee wordt beoogd om aan onze deelnemers maximale grip en houvast te bieden vóór, tijdens én na de transitie. Het communicatieplan heeft twee doelstellingen: vertrouwen creëren dat het Fonds de transitie goed en evenwichtig laat verlopen en inzicht bieden in de belangrijkste wijzigingen in de pensioenregeling. Het Fonds heeft vastgesteld dat het communicatieplan voldoet aan de wettelijke eisen. Zo zijn (onder andere) de doelgroepen, de doelstellingen, communicatiemiddelen, strategie, boodschappen en de roadmap opgenomen. Daarnaast wil het Fonds ook graag weten of de communicatie effectief is. Voor de meting daarvan zijn criteria en ijkdata opgesteld.

De 'overstap' moet niet alleen inzichtelijk worden gemaakt, de informatie moet ook aansluiten bij de informatiebehoefte van de deelnemers en bij de kenmerken van de verschillende doelgroepen. Waar dat relevant is, moet de informatie ook aanzetten tot actie, zodat de deelnemer de juiste afweging kan maken wat betreft zijn (toekomstige) inkomensvoorziening. Het Fonds informeert de deelnemers in ieder geval over de gevolgen van veranderingen en op basis van zo nauwkeurig mogelijke prognoses:

- de hoogte van het reglementair te bereiken pensioen;
- de hoogte van de opgebouwde aanspraken en rechten, met en zonder wijziging van pensioenregeling;
- de effecten van de omzetting van de opgebouwde aanspraken en rechten;
- de inhoud van de afspraken over compensatie en het daarbij behorende financieringsplan (met inbegrip van: in welke mate wordt welke bron ingezet); de bedragen worden aangegeven in verschillende scenario's (pessimistisch, verwacht en optimistisch).

Het communicatieplan Wtp is op 21 maart 2025 door het bestuur vastgesteld.

Het communicatieplan is reeds vorig jaar ingediend bij de AFM en de input van de AFM is ook al ontvangen.

Bijlagen

Alle genoemde bijlagen in dit document zijn op verzoek opvraagbaar bij Provisum. Het Communicatieplan is ook gepubliceerd op de website van Provisum.

Bijlage 1	Communicatieplan
Bijlage 2	Risico Self Assessment (RSA)
Bijlage 3	Opdrachtaanvaarding
Bijlage 4	Advies Verantwoordingsorgaan
Bijlage 5	Goedkeuring Raad van Toezicht
Bijlage 6	Risicohoudingsdocument
Bijlage 7	Evenwichtigheidsbeoordeling
Bijlage 8	Besluitvormingsdocument

stichting pensioenfonds
Provisum

Jachthavenweg 111, 1081 KM Amsterdam